

**RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
„STRATEGII DALSZEGO ROZWOJU GMINY MIASTA RADOMIA
– RADOM 2030”**

**RADOM
2022**

1. Podstawa prawna i przedmiot konsultacji

Konsultacje społeczne prowadzone były na podstawie art. 5a oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372), art. 6 ust. 3 i 5, art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, oraz uchwały nr 472/2013 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 2 stycznia 2013 roku zmienionej uchwałą nr 672/2014 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 27 stycznia 2014 roku w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych na terenie Miasta Radomia (ze zmianami) oraz uchwały Rady Miejskiej w Radomiu nr LXV/592/2021 w sprawie zmiany uchwały nr LI/449/2021 w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia – Radom 2030.

Celem konsultacji było zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących projektu „Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030” będącego podstawowym, a zarazem najważniejszym dokumentem określającym cele, kierunki i możliwości rozwojowe. Konsultacje miały na celu umożliwienie zainteresowanym interesariuszom Strategii, w tym zwłaszcza mieszkańcom, zapoznania się z treścią dokumentu i zebranie uwag.

2. Opis przebiegu i form konsultacji

Konsultacje społeczne projektu „Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030” trwały od dnia **25.01.2022 r. do 28.02.2022 r. (35 dni)**.

Konsultacje miały zasięg ogólnomiejski oraz środowiskowy (skierowane również do interesariuszy Strategii)

Formy przeprowadzenia konsultacji:

- a) spotkanie otwarte – w dniu 02.02.2022 r. godz. 16.30, w Kamienicy Deskurów, Rynek 15 – spotkanie zostało potwierdzone na stronie www.konsultacje.radom.pl
- b) spotkanie online – w dniach: 28.01.2022 r. i 07.02.2022 r. godz. 16.30, – zgłoszenia do udziału w spotkaniach należało przesłać na adres: projekty@umradom.pl w terminach: do 27.01.2022 na spotkanie w dniu 28.01.2022 r. oraz do 04.02.2022 r. na spotkanie w dniu 07.02.2022 r.
- c) konsultacje korespondencyjne z przedsiębiorcami i partnerami gospodarczymi.
- d) dyżury konsultacyjne dla przedstawicieli organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie Radomia, w dniu 03.02.2022 w godz. 10.00 – 16.00 w Kamienicy Deskurów, Rynek 15.
- e) zbieranie uwag poprzez wypełnienie formularza, w wersji papierowej i pozostawienie w punktach konsultacyjnych:
 - Biuro Obsługi Mieszkańca - ul. Kilińskiego 30 (pokój nr 19),
 - Wieloosobowe stanowisko ds. komunikacji społecznej, ul. Żeromskiego 53 (pok. 104),
 - Centrum Organizacji Pozarządowych, Rynek 15.
- f) wypełnienie formularza w wersji elektronicznej (formularz on-line i mailowo na adres: projekty@umradom.pl).
- g) przekazanie dokumentów do konsultacji przedstawicielom sąsiednich gmin i ich związków oraz innym instytucjom publicznym, dyrektorowi regionalnego zarządu

gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie.

Jednostka organizacyjna odpowiedzialna za przeprowadzenie konsultacji:

- a) Wydział Funduszy Unijnych (zakres merytoryczny),
- b) Wydział Komunikacji Społecznej, Promocji Miasta i Turystyki, Urzędu Miejskiego w Radomiu (zakres organizacyjny).

3. Sposoby informowania o konsultacjach

O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz formach, w jakich będą one prowadzone, powiadomiono w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy poprzez opublikowanie zaproszenia do udziału w konsultacjach, który zamieszczono:

- a) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Radomiu,
- b) na tablicy ogłoszeń Wydziału Komunikacji Społecznej, Promocji Miasta i Turystyki Urzędu Miejskiego w Radomiu,
- c) na stronie internetowej miasta Radomia – www.konsultacje.radom.pl

Ponadto, projekt „Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030” przekazano pismem do konsultacji przedstawicielom sąsiednich gmin i ich związków oraz innym instytucjom publicznym, dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, celem jego konsultacji i wydania opinii lub zajęcia stanowiska.

4. Zestawienie uwag lub wniosków zgłoszonych przez interesariuszy wraz z uzasadnieniem oraz analiza i sposób ich uwzględnienia

W wyznaczonym terminie konsultacji tj. do 28.02.2022 r. wpłynęło 19 dokumentów z uwagami, z czego 17 zostało zgłoszonych na formularzu (15 e-maili i 2 w wersji papierowej), w ramach złożonych formularzy zgłoszono 151 oddzielnych zagadnień. Wśród uwag, które wpłynęły w terminie w formie e-maila – 2 zostały zgłoszone poza obowiązującym w ramach konsultacji formularzem. Ponadto 2 pisma złożone przez przedsiębiorców wpłynęły po terminie wyznaczonym na konsultacje społeczne.

4.1. Uwagi zgłoszone na formularzu

Tabela 1. Zestawienie uwag wraz ze sposobem ich rozstrzygnięcia

	TREŚĆ UWAGI LUB WNIOSKU	UZASADNIENIE	ROZPATRZENIE UWAGI
1.	Likwidacja miejskich wysp ciepła, eliminowanie zjawiska tzw. „betonozy”, tworzenie bioróżnorodności, akcje sadzenia drzew, krzewów, łąk kwietnik, budowa małych zbiorników retencyjnych na niezagospodarowanych działkach miejskich	Projekty przebudowy dróg, placów, skwerów realizowanych przez MZDiK a także wodociągi miejskie powinny być rozpatrywane pod względem tworzenia infrastruktury zielonej. Przykład to ostatni remont ulicy 25-czerwca, która została odtworzona w niezmienionej postaci, wzdłuż fragmentu ulicy od Sienkiewicza do Beliny Prażmowskiego nie powstał żaden nowy pas zieleni, trawnik ani posadzone żadne drzewo, zlecając projekty niech miasto pamięta o strategicznych założeniach i naprawdę dba o zielen. Odnośnie sadzenia drzew, miasto może wyrazić chęć, aby w reprezentatywnych obszarach miejskich, tam gdzie wycięto duże drzewa, powinno podejmować próbę sadzenia wieloletnich, większych drzew niż niskich sadzonek.	Uwaga uwzględniona. Strategię uzupełniono o opisy dotyczące zbiorników retencyjnych. Pozostały zakres uwagi znajduje odzwierciedlenie w dokumencie.
2.	Nawiązanie współpracy z okolicznymi gminami w celu stworzenia sieci komunikacji podmiejskiej; budowa centr przesiadkowych samochód > autobus/pociąg/rower; przywrócenie systemu roweru miejskiego; budowa parkingów P&R; dokończenie sieci dróg rowerowych	Aby powstrzymać narastający trend uzależnienia od poruszania się autem, korkowania centr miast, zanieczyszczania go hałasem oraz spalinami w interesie miasta jest zapewnienie mieszkańcom środków zastępczych, konkurujących z mobilnością samochodową. Zwiększony nacisk na liczbę linii autobusowych oraz taboru nie wystarczy. Dlatego ważna jest budowa parkingów P&R na wylotach miast wraz z pętlami autobusowymi. Warto także pomyśleć o budowie linii tramwajowej z Józefowa/Michałowa na Prędocinek. Niestety miasto obecnie zawodzi. Przebudowa linii kolejowej nr 8 do Warszawy została przespana przez miasto, które nie potrafiło zintegrować nowych przystanków PKP, zwłaszcza Radomia Północnego z siecią autobusową, nie tworząc przystanka na wiadukcie na ul. Żółkiewskiego	Uwaga częściowo uwzględniona. Proponowane rozwiązania mają już swoje odzwierciedlenie w dokumencie. Treść uzupełniono o wskazanie kontynuowania i rozwijania współpracy między samorządami. Nie uwzględniono wniosku w zakresie wpisania do Strategii budowy linii tramwajowej - wprowadzenie tego zapisu wymaga przeprowadzenia szczegółowych analiz i powinno być przedmiotem dokumentów związanych z transportem i komunikacją.
3.	Prowadzenie polityki szerszych koncepcji, które z wyprzedzeniem planują łączyć pewne koncepcje ze sobą	W mieście brakuje spójnej wizji rozwoju, poszczególne projekty różnych podmiotów publicznych nie zazębiają się ze sobą, gdyż nie były wspólnie planowane	Uwaga uwzględniona. Uwaga nie wymaga zmian treści dokumentu. Opinia jest trafna, jednak w dokumencie zawarto zapisy odnośnie współpracy różnych podmiotów w realizacji założeń strategicznych.
4.	Brak w Strategii Rozwoju planów uporządkowania przestrzeni pod względem wizualnym	Polskie miasta coraz bardziej zwracają na wizualną sferę przestrzeni. Radom nie powinien pozostać w tyle.	Uwaga uwzględniona, ale nie wymaga zmian treści dokumentu. Zapisy uwagi mają odzwierciedlenie w opisie celu operacyjnego "Miasto racjonalnie zagospodarowane" oraz wyznaczonych w jego ramach kierunków działań. Działania te koncentrować się będą m.in. na prowadzeniu skoordynowanej polityki przestrzennej miasta, jak również poprawie jego atrakcyjności. Miasto podejmuje działania mające na

			<p>celu harmonizację przestrzeni. W tym celu podjęto uchwałę ws. przygotowania projektu uchwały dotyczącej zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych z jakich mogą być wykonane (czyli uchwały krajobrazowej) - uchwała nr 278/2016 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29 lutego 2016 roku.</p> <p>Trwają prace nad tym zagadnieniem.</p>
5.	<p>Tekst proponowany: „Na terenie Gminy Miasta Radomia wyznaczono następujące obszary strategicznej interwencji obejmujące: -obszar rewitalizacji – strefa przylotniskowa”</p>	<p>Włączenie obszaru rewitalizacji do OSI będzie służyć maksymalizacji wsparcia z funduszy zewnętrznych na danym terenie, w sytuacji, gdy wsparcie to będzie ukierunkowane na: - obszar strategicznej interwencji -obszar rewitalizacji</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zamiast obszaru rewitalizacji, który obejmowałby 2 poprzednio wyznaczone, tj. obszar śródmiejski oraz rejon dworca PKP/PKS, dodano kolejny obszar strategicznej interwencji - obszar rewitalizacji. Dokonano odpowiednich zmian w całym dokumencie, odnoszących się do tej tematyki.</p>
6.	<p>Brak wyraźnego portfolio produktu turystycznego (marki produktu turystycznego). Jest mix ofert, ale brakuje wyraźnego produktu wyróżniającego ofertę. Tu powinno się zainwestować w markę skierowaną do turysty okazjonalnego, turystyki regionalnej jednego dnia, a produkt budować wokół walorów przyrodniczych, zgodnie z targetem współczesnego turysty. Proponuję wyeksponowanie szlaków Radom Dolinami Rzek, Na Szlaku Zielonego Radomia: Tu wykonać ekspozycję przyrodniczą, edukacyjną wokół cieków Mleczna, Strumień Gołębiowski, Potok Północny, Dolina Kosówki.</p>	<p>Stowarzyszenie Zielona Akcja w 2019 roku, wykonywała badania ankietowe wśród Radomian. Prosiłiśmy o wskazanie walorów turystycznych Radomia, o potencjał, o miejsce konieczne do zainwestowania. Mieszkańcy w wywiadach jednoznacznie wskazali na największy potencjał przyciągający, i jest nim Grodzisko Piotrówka, zieleń parkowa, walory przyrodnicze rzeki Kosówki, Mlecznej. Prawie nikt nie wskazał jako waloru Miasta Kazimierzowskiego. W ramach programu LIFE, na rzece powstała przestrzeń demonstracyjna, edukacyjna, która jest gotową ofertą nauki o procesach zachodzących na rzece, dla młodzieży szkolnej. Ofertę skwerów edukacyjnych należy uzupełnić, a markę produktu turystycznego związać z kwiatem mniszka lekarskiego, korespondującego z nazwą rzeki. Markę tę można obudować produktami regionalnymi (sałatką z mniszka, wino z kwiatu mniszka, miód z mniszka), promując zielarstwa, ziołolecznictwo. To mógłby być wyraźny produkt i marka produktu turystyki regionalnej, kierowanej do zwłaszcza uczniów okolicznych szkół. (z Pionek, Zwolenia, Wolanowa). Ta marka produktowa jest nisko nakładową inwestycją, która ma już gotowe elementy oferty produktowej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona, ale nie wymaga zmiany treści dokumentu. Zamyśl przedstawiony w uwadze znajduje swoje odzwierciedlenie w dokumencie. W Strategii, we wnioskach dot. obszaru turystyki wskazuje się na problem braku wypromowanego produktu turystycznego oraz spójnej oferty turystycznej, opartej na zasobach kulturowych, przyrodniczych i historycznych. Wykorzystanie posiadanych potencjałów endogenicznych, w tym przyrodniczych wybrzmiewa również w opisie celu operacyjnego I.3 Miasto ożywionej kultury, turystyki oraz sportu i rekreacji oraz przypisanych mu kierunkach działań. Jednym z planowanych do utworzenia produktów turystycznych z wykorzystaniem potencjałów endogenicznych jest Park Kulturowy Stary Radom, wiążący się obszarowo i</p>

			<p>zadaniowo z zamierzeniem polegającym na zagospodarowaniu doliny rzeki Mlecznej w postaci Parku Rzecznego. Przedmiot produktu turystycznego będzie podlegał uszczegółowieniu na dalszych etapach, podczas wdrażania założeń Strategii. Przy tworzeniu produktu turystycznego będzie brana pod uwagę m.in. ekspozycja przyrodnicza i edukacyjna wokół cieków wodnych. Na etapie szczegółowego definiowania produktu zostaną wzięte pod uwagę propozycje przedstawione przez Zgłaszającego.</p> <p>W uzasadnieniu uwagi Zgłaszający wskazuje propozycję budowy produktu regionalnego w oparciu o mniszek lekarski, natomiast chce kierować do szkół, czyli na rynek lokalny. Uwaga uwzględniona w tym zakresie wskazania wśród wartości przyrodniczych tych związanych z rzekami Mleczną i Kosówką, jednak nie na stronie 13, a w opisie ww. celu odnoszącego się do turystyki.</p>
7.	<p>W zakresie problemów bezrobocia, ważnym elementem spełniającym misję jest stworzenie większej ilości podmiotów ekonomii społecznej, w której stanowiska pracy, będą dostosowane do potrzeb seniorów, środowisk de faworyzowanych.</p>	<p>Stowarzyszenia, podmioty pełniące misję w ramach działań międzysektorowej współpracy, klauzuli społecznej, mogą realizować misję zatrudniania osób opuszczających zakłady karne, osoby ze środowiska wykluczenia, w ten sposób mogą podejmować misję reintegracji społecznej</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Treść uwagi znajduje swoje odzwierciedlenie w dokumencie w zapisach dotyczących reintegracji społecznej.</p>
8.	<p>Konieczność przeprowadzenia analizy kryminologicznej ,(Przez kryminologa, bądź antropologa kultury), którzy sporządzili by raport o stanie zdrowia psychicznego Radomian, w kontekście problemów rynku pracy. Tu trzeba zaplanować działania na polu walki z farmakologizacją i psychiatryzacją (zwłaszcza nadpodaż środków nasennych, przyczynia się często do uzależnienia krzyżowego)</p>	<p>Według mojej oceny konieczne jest podjęcie działań w zakresie szeroko rozumianej diagnostyki suidologicznej, zwłaszcza w kontekście identyfikacji problemów apatyczno-abulicznych (amotywacyjnych). Część osób z powodów kryzysów dopaminowych, (neuro przekaźnikowych pochodnych ketocholaminy), bądź nie będzie zdolna podjąć pracy, bądź będzie potrzebowała stymulacji. Wstępnie to można obserwować po odsetku prób samobójczych w populacji, ale też one nie obrazują pełni procesów depresyjnych. Nasze społeczeństwo jest nadmiernie wystawiane na ekspozycję środków psychoaktywnych nieznanego pochodzenia, coraz częściej do leczenia lekarze włączają benzodiazepiny, oraz stymulanty. To ma bardzo duży wpływ na środowisko pracy, na aktywność społeczną. Raport pozwoli na podjęcie interwencji. A z racji że pracuje w środowisku wykluczonych,</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Tematyka wskazana w uwadze dotyczy zakresu rozpatrywanego w dokumentach poświęconych tematyce społecznej.</p>

		mam świadomość że problematyka jest lekceważona. Stany apatyczno-abuliczne, (nawet epizodyczne) przyczyniają się do skali dysfunkcji społecznej	
9.	Ofertę szkolnictwa wyższego powinno się uzupełnić o szkolnictwo ustawiczne (kursy doszkalające, seminaria dyplomowe, wspieranie Uniwersytetu III wieku, konferencje, sympozja, kursy wstępne).	Radom nie słynie z organizacji debat naukowych, konferencji, sympozjów i w tym zakresie potencjał kadr nie jest wykorzystany. Zwłaszcza ostatnim czasie pojawia się współpraca organizacji pozarządowych z naukowcami z innych miast, tym samym pojawia się możliwość organizowania sympozjów. Przykład paneli dyskusyjnych, organizowanych w ramach festiwalu ogrodów, pokazało że jest zainteresowanie, że jest potrzeba, są możliwości organizacyjne, że do Radomia udaje się ściągnąć ciekawych ludzi. Wydaje się też niedosyt nauczania ustawicznego w ramach fakultatywnych kursów doszkalających. Brakuje oferty dydaktycznej w obszarze zagadnień ochrony środowiska, klimatu, socjologii etc. Kursy doszkalające powinny być kierowane do kadry pedagogicznej regionu radomskiego, do osób chcących podnosić kwalifikacje w ramach Uniwersytetu III wieku, także widzę misję doszkalania kadry urzędów, szkoleń dla pracowników, wreszcie powinna się pojawić dodatkowa oferta dla młodzieży szkolnej, już na etapie szkoły średniej młodzież powinna być włączana w fakultatywne kursy, przygotowujące do studiów.	Uwaga częściowo uwzględniona. Treść uwagi znajduje odzwierciedlenie w celu operacyjnym "Miasto perspektyw edukacyjnych i zawodowych" i zaproponowanych kierunkach działań. Podjęcie decyzji o realizacji tego typu działań należy do władz uczelni. Strategia została uzupełniona.
10.	Wskazano : deficyt terenów inwestycyjnych i jako działanie zaradcze wskazano między innymi poszerzenie granic. To wskazać należy duży potencjał strefy przemysłowej „Gołębiów” 20 ha działek po Elektrociepłowni Radpec, czy osiedle „Energetyków”, które powinno być zlikwidowane, na rzecz poszerzenia oferty terenów inwestycyjnych.	Należy dokonać audytu potrzeb inwestycyjnych i skonfrontować potrzeby ze stanem posiadania. Radom o powierzchni 111 km ² , ma gęstość zasiedlenia wynoszącą 1800 osób/ km ² , co wskazuje na problem „rozlewania się miasta”. Per analogia Częstochowa ma 159 km ² ale gęstość zaludnienia 1377 osób / km ² ale Słupsk o powierzchni 43 km ² gęstość ma na poziomie 2066 osób/ km ² , Bydgoszcz 1575 km ² przy gęstości zaludnienia 1955 osób/ km ² Wydaje się więc mamy pewien zapas terenów inwestycyjnych, a w zadaniach powinno się pojawić zadanie przygotowania terenów, przez ich rekultywację. Nadto, nie mamy też wyraźnego profilu gospodarczego, wokół którego można by było budować markę. Także nie ma wyraźnego profilu zaplecza naukowego, dla biznesu, co wymaga także interwencji.	Uwaga nieuwzględniona. Została ona oparta na błędnej przesłance, jakoby jedynym celem ewentualnego poszerzenia granic administracyjnych miasta było pozyskanie nowych terenów pod zabudowę. Tymczasem celem jest tu także uzyskanie władztwa planistycznego nad obszarami suburbanizacji i rozlewania się zabudowy. Zintegrowane planowanie rozwoju takich obszarów mogłoby te procesy zahamować i przyczynić się do skuteczniejszej ochrony zasobów środowiska. Uwagi nie uwzględniono także w części dotyczącej 20 ha działek po Elektrociepłowni Radpec. Działki te zostały już przez spółkę sprzedane prywatnemu przedsiębiorcy. Uwaga oparta na nieaktualnych danych. Poszerzenie granic zostało wskazane jako jedna z możliwości powiększenia terenów inwestycyjnych. Możliwość zaspokojenia potrzeb Miasta w zakresie nowych terenów inwestycyjnych jest przedmiotem bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,

			sporządzanego wg ścisłej metodologii w ramach prac nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
11.	<p>Wskazano problem suburbanizacji i koncepcja rozszerzenia granic miasta, jednocześnie wskazano luki w zabudowie. Powinno się jednak zrezygnować z koncepcji poszerzenia granic, (argumentacja jak wyżej), bo takim działaniem nie rozwiążemy problemu, a tylko pogłębijmy proces</p>	<p>Proponuję wprowadzenie obszarów funkcjonalnych miasta, dla potrzeb wprowadzenia dygresywności opłat za media, tak by decyzje o lokowaniu własnego centrum życia, była wspierana decyzją finansową. Stanowczo mieszkanie na obrzeżach miasta powinno się nie opłacać.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Tematyka wskazana w uwadze ma swoje odzwierciedlenie w dokumencie, m.in. w ramach celu "Harmonijnie ukształtowana przestrzeń". Uzasadnienie uwagi jest wewnętrznie sprzeczne, ponieważ dygresywność opłat za media może być zrealizowana tylko w takim wypadku, gdy będzie ona pozostawała w gestii danej jednostki administracyjnej i tylko w granicach takiej jednostki. Ponadto, kwestia dygresywności opłat za media ma charakter zbyt szczegółowy, by mogła zostać uwzględniona w Strategii.</p>
12.	<p>Wskazano konieczność doinwestowania inwestycji trasy S12, przy czym wg mojej oceny powinno rozważyć się wariant włączenia S12 w ślad obwodnicy południowej.</p>	<p>Prowadzenie trasy w okolicy Skaryszewa, w znacznym oddaleniu od Radomia nie jest rozwiązaniem ekonomicznie broniącym się, funkcjonalnym zwłaszcza w kontekście powstania elementów infrastruktury obwodnicy południowej dla miasta, która wyprowadza ruch tuż obok lotniska, oraz bezpośrednio na trasę do Puław i dalej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wariant przebiegu trasy S12 w korytarzu tzw. miejskiej obwodnicy południowej został odrzucony z uwagi na istniejące uwarunkowania przestrzenne. Wśród wariantów A, B i C (z podwariantami) przebiegu trasy S12 wypracowanych w ramach procedury sporządzenia STEŚ jest wariant optymalny dla Radomia. Nie jest on rekomendowany przez GDDKiA, jednakże miasto oraz inne JST nadal aktywnie działają, aby wybrać najlepsze rozwiązanie.</p>
13.	<p>W ramach rozwoju infrastruktury drogowej, powinno się brać pod uwagę narastający problem spływu powierzchniowego. Proponuję przyjęć zasadę. Bilansowania Ubytku Terenów Otwartych (BOTO).</p>	<p>Przyrost szarej infrastruktury, dokonywany ubytkiem terenów zieleni powinien być bilansowany, przez dodanie terenu zielonego w mieście (jako rekompensatę środowiskową) Problem spływu powierzchniowego w niniejszej strategii został potraktowany marginalnie, a to ów właśnie będzie w przyszłości determinował procesy zachodzące w mieście. Jeżeli w strategii przyjęto wskaźnik przyrostu kilometra szarej infrastruktury w postaci ścieżki rowerowej, to po stronie wykonawcy, powinna być zapisana konieczność likwidacji stosunkowej ilości terenu szarej infrastruktury.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W Strategii nie opisuje się rozwiązań polegających na budowie szarej infrastruktury, która miałaby być dokonana ubytkiem terenów zieleni. Tego typu rozwiązania, decyzje są podejmowane na etapie realizacji konkretnych inwestycji, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym przypisami ochrony środowiska, m.in. zarówno pozwolenie wodnoprawne i decyzja środowiskowa mówi o sposobie</p>

			<p>odprowadzania wód np. do kanalizacji deszczowej czy niecek chłonnych.</p> <p>W Strategii przewiduje się działania zwiększające powierzchnię terenów zielonych w mieście, co ma również swoje odzwierciedlenie we wskaźnikach.</p> <p>Dodatkowo Strategia uwzględnia działania związane z gospodarowaniem wodami opadowymi, a więc i wpływem powierzchniowym. Ponadto, te kwestie są/będą także uwzględniane w dokumentach branżowych/wykonawczych m.in. dotyczących terenów zielonych czy w planie adaptacji do zmian klimatu itp.</p>
14.	<p>W kontekście jak wyżej powinno się (także w celu poprawy bezpieczeństwa) wprowadzać tranzyt jednokierunkowy,</p>	<p>Tu dla przykładu można rozważyć realizację zadania ruchu ograniczonego do jednego kierunku na ul. Reja i Wałowej. Tak wszystkie obszary będą skomunikowane, a odzyskane tereny można dedykować na zieleńce. Poprawi to płynność ruchu i bezpieczeństwo na drogach. Takie rozwiązania od lat proponuje się na Śląsku. Przykładem tego działania jest Jaworzno</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zakres przedstawiony w uwadze jest odpowiedni dla dokumentów branżowych, wykonawczych, z obszaru transportu i komunikacji. Wprowadzenie takich rozwiązań wymaga szczegółowych analiz, stąd nie można rozstrzygnąć tej kwestii, szczególnie w odniesieniu do konkretnych lokalizacji, w dokumencie Strategii.</p>
15.	<p>Konieczność dodania produktu turystycznego Radom Dolinami Rzek, Na Szlaku Zielonego Radomia.</p>	<p>W strategii powinno się wpisać działanie wyprodukowania szlaku edukacyjnego Radom Dolinami Rzek, który mógłby stać się marką produktu turystycznego Radomia, Markę powinno się korespondować ze znakiem mleczka opisanego na tarczy koloru szafirowego, a taki znak podbudować wartościami zielarstwa, ziołolecznictwa, eksponując produkty zielarskie regionalne (dżem z czarnego bzu, miodek z mniszka, sałatka z mniszka etc...) W tym celu powinno się rozważyć wydobycie Strumienia Gołębiowskiego, wyprodukowanie szlaku na odcinku Rybna, do Potoku Północnego, przenieść ogrody Działkowe Truskawka na tereny za w dolinie Strumienia Gołębiowskiego (pomiędzy ulicami 11 go Listopada/Mierzejewskiego, a tereny odzyskane poddać naturalnej sukcesji przyrodniczej, uwzględniając działalność bobrów. Powinna powstać przestrzeń parkowa o walorach parku naturalistycznego, powinno pozwolić się terenom zabagnić, a szlak, prowadzić po drewnianych podestach jak w królewskich źródłach.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zakres przedstawiony w uwadze i stopień szczegółowości jest właściwy dla dokumentów branżowych, wykonawczych. W odniesieniu do zaproponowanych rozwiązań wskazanych w uzasadnieniu uwagi - przedmiot produktu turystycznego będzie podlegał uszczegółowieniu na dalszych etapach, podczas wdrażania założeń Strategii. Przy tworzeniu produktu turystycznego będzie brana pod uwagę m.in. ekspozycja przyrodnicza i edukacyjna wokół cieków wodnych. Na etapie szczegółowego definiowania produktu zostaną wzięte pod uwagę propozycje przedstawione przez Zgłaszającego.</p>

16.	Powinno się dokonać inwestycji na rzece Mlecznej w okolicach skweru X Domagały w celu zabezpieczenia przeciw powodziowego.	W tym miejscu powinno drzewiej funkcjonował staw - (dokładny zapis), potem bagno, a potem funkcjonował tu zbiornik przeciwpożarowy, obecnie znajduje się tam zasypany ziemią klomb. To miejsce newralgiczne w którym spotykają się trzy ciekі Potok Póńocny, Południowy i trochę dalej strumień Gołębiowski	Uwaga częściowo uwzględniona. Uzupełniono opis celu operacyjnego "Miasto odporne na zmiany klimatu" w zakresie działań w obszarze zarządzania lokalnymi zasobami wód. Tego typu działania, w zakresie zagrożenia przeciwpowodziowego, warunków wodnych, będą przedmiotem innych dokumentów branżowych np. planu adaptacji do zmian klimatu.
17.	Powinno się dokonać inwestycji na rzece Mlecznej w okolicach ul. Konopnej, gdzie znajduje się osiedle, obecnie zagrożone podtopieniami	Powinno się przemyśleć przeniesienie gospodarstwa Państwa (dane osobowe) , tak by rzeka mogła rozlewać się w kierunku Szarych Szeregów, co pozwoli zabezpieczyć mieszkańców osiedla przed podtopieniami, których doświadczają rokrocznie. To działanie jest nisko kosztowe, Państwo (dane osobowe) można bowiem zaproponować nowe miejsce w pobliżu. Dom należący w zasobach gminy , przy ul Jaworowej (na rogu ul. Piotrówka) który jest pustostanem.	Uwaga częściowo uwzględniona. Uzupełniono opis celu operacyjnego "Miasto odporne na zmiany klimatu" w zakresie działań w obszarze zarządzania lokalnymi zasobami wód. Propozycja przeniesienia gospodarstwa w inne miejsce nie jest przedmiotem Strategii, jest to szczegółowe rozwiązanie, które nie może być rozstrzygane w dokumencie strategicznym. Tego typu działania, w zakresie zagrożenia przeciwpowodziowego, warunków wodnych, będą przedmiotem innych dokumentów branżowych np. planu adaptacji do zmian klimatu.
18.	W ramach Adaptacji Miasta Do Zmian Klimatu powinno się odtworzyć użytek ekologiczny Bagno, przez sukcesję przyrody.		Uwaga nieuwzględniona. Z informacji posiadanych przez Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o. teren użytku ekologicznego Bagno jest własnością prywatną. Jest to forma ochrony przyrody, dlatego kwestie z nim związane stanowią przedmiot dokumentów branżowych, jak również przepisów prawa związanych z tą tematyką i dotyczących tego użytku ekologicznego.
19.	W ramach Adaptacji Miasta Do Zmian Klimatu powinno się promować i zachęcać do tworzenia ogrodnictwa miejskiego. Dużym potencjałem są niektóre dachy garaży, które dzięki różnicy w terenie można zagospodarować na przestrzenie ogrodowe.	Tu powinny zadziałać zachęty finansowe polegające z jednej strony na wysokim koszcie opłaty za powierzchnię dachową (za deszczówkę), z drugiej strony, przez system zwolnień z opłat za deszczówkę z dachu i dopłat do zakładanych ogrodów. W ten sposób społecznie można zagospodarować powierzchnie dachowe, a ogrodnictwo miejskie to sposób obniżenia śladu węglowego w wyprodukowanym na miejscu owocu, warzywie, to sposób na zagospodarowanie na miejscu odpadów zielonych – frakcji mokrych. Jedno gospodarstwo dwuosobowe domowe, obierkami	Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie celu operacyjnego "Miasto odporne na zmiany klimatu" uwzględniono kwestię zagospodarowania powierzchni pionowych i poziomych budynków jako jedno z działań możliwych do realizacji.

		z ziemniaka, skórkami z banana etc może miesięcznie zapełnić kompostownik do 8 kg	
20.	Przestrzenie parkowe zaniechane, gdzie będzie się rozwijała bioróżnorodność, mikroklimat będzie to refugium dla owadów.	W parkach powinno się wygospodarować przestrzenie składowania liści na miejscu, które będą pełniły rolę glebo twórczą i pozwolą na utrzymanie pewnego poziomu wilgotności w parkach, co ma duże znaczenie dla osób z astmą.	Uwaga nieuwzględniona. Tematyka odnosi się do dokumentów branżowych, wykonawczych (m.in. planu rozwoju terenów zielonych itp.), związanych z ochroną środowiska. Niemniej postulat przedstawiony w uwadze w zakresie rozwoju bioróżnorodności, a więc m.in. terenów zielonych, powierzchni biologicznie czynnych ma swoje odzwierciedlenie w treści zapisów Strategii.
21.	Brak kanałów promocji miasta za granicą	W ewaluacji powinno się znaleźć współpraca lokalnych NGO z zagranicznymi podmiotami, z których mogą napływać uchodźcy, potencjalni kursanci do lokalnych uczelni, pracownicy. Powinno się rocznie pojawić co najmniej 10 artykułów promocyjnych w periodykach zagranicznych.	Uwaga nieuwzględniona. Bardziej zauważalny jest brak wystarczającej rozpoznawalności i promocji miasta w kraju, jak również nie prowadzono szczegółowej analizy kanałów promocji miasta, w tym za granicą, stąd nie zdecydowano się ująć w treści Strategii proponowanego zapisu. Niemniej zasygnalizowana kwestia będzie rozważana na etapie wdrożeniowym Strategii.
22.	Brak wyraźnej marki produktu turystycznego	Powinna się pojawić marka produktu turystycznego regionalnego i lokalnego, powinna się pojawić analiza kierunków rozwoju turystyki i sprofilowanie potencjalnego turysty	Uwaga nieuwzględniona. Brak wyraźnej marki produktu turystycznego ma swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT, gdzie wskazuje się na za mało wyeksponowane możliwości turystyczne Miasta i małą liczbę działań promujących dziedzictwo kulturowe i historyczne Radomia o zasięgu ponadlokalnym. Tematyka uwagi w zakresie analizy kierunków rozwoju turystyki i sprofilowania potencjalnego turysty odnosi się do dokumentów branżowych, związanych z turystyką.
23.	Brak wyraźnej marki produktu gospodarczego miasta		Uwaga nieuwzględniona. Brak wskazania uzasadnienia, dlatego niemożliwe jest odniesienie się do uwagi.

24.	Kryzys suicydologiczny	Diagnoza rynku pracy pod kątem kryzysu amotywacyjnego, brak zaplanowanych działań w kierunku profilaktyki zdrowia psychicznego (przeciw działaniu farmakologizacji , narkomani alkoholizmu).	Uwaga nieuwzględniona. Tematyka odnosi się do dokumentów branżowych o charakterze wykonawczym z zakresu pomocy społecznej, np. Strategii rozwiązywania problemów społecznych lub Gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
25.	Rozwój niezbilansowany szarej infrastruktury.	Wpływa na zagrożenia wynikające ze spływu powierzchniowego podczas deszczy.	Uwaga nieuwzględniona. Zagrożenia są czynnikami zewnętrznymi. Niezbilansowana szara infrastruktura nie stanowi uwarunkowania zewnętrznego. Problematyka bilansowania tego typu infrastruktury terenami zielonymi jest zbyt szczegółowa do rozstrzygnięcia na etapie Strategii. W Strategii przewiduje się działania zwiększające powierzchnię terenów zielonych w mieście, co ma również swoje odzwierciedlenie we wskaźnikach. Dodatkowo Strategia uwzględnia działania związane z gospodarowaniem wodami opadowymi, a więc i spływem powierzchniowym. Ponadto, te kwestie są/będą także uwzględniane w dokumentach branżowych/wykonawczych m.in. dotyczących terenów zielonych czy w planie adaptacji do zmian klimatu itp.
26.	Niski poziom usług miejskich i kultury miejskiej	Niedobór kadr w usługach, usług wyższego rzędu, niska aktywność społeczna wyrażona w inicjatywach lokalnych . W celach ewaluacyjnych powinno się zapisać jedną inicjatywę lokalną, oraz jedną inicjatywę międzysektorową.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany element ma odzwierciedlenie w analizie SWOT jako słaba strona: "niższa konkurencyjność radomskich instytucji kultury w stosunku do większych ośrodków miejskich".
27.	Dodać: kształcenie ustawiczne, konferencje, sympozjony. Różnorodność oferty edukacyjnej	Nowe kierunki szkolnictwa wyższego	Uwaga nieuwzględniona. Treść uwagi znajduje odzwierciedlenie w celu operacyjnym "Miasto perspektyw edukacyjnych i zawodowych" i zaproponowanych kierunkach działań. Podjęcie decyzji o realizacji tego typu działań należy do władz uczelni.
28.	Profilaktyka zdrowia psychicznego	Identyfikacja obszarów koniecznej interwencji przeciwdziałanie farmakologizacji narkomani	Uwaga nieuwzględniona. Tematyka odnosi się do dokumentów branżowych o

			<p>charakterze wykonawczym z zakresu pomocy społecznej, np. Strategii rozwiązywania problemów społecznych lub Gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.</p>
29.	<p>Wprowadzenie zasady Bilansu Ubytków Terenów Zielonych, przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze spływu powierzchniowego.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W Strategii nie opisuje się rozwiązań polegających na budowie szarej infrastruktury, która miałyby być dokonana ubytkiem terenów zieleni. Tego typu rozwiązania, decyzje są podejmowane na etapie realizacji konkretnych inwestycji, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym przepisami ochrony środowiska. W Strategii przewiduje się działania zwiększające powierzchnię terenów zielonych w mieście, co ma również swoje odzwierciedlenie we wskaźnikach. Dodatkowo Strategia uwzględnia działania związane z gospodarowaniem wodami opadowymi, a więc i spływem powierzchniowym. Ponadto, te kwestie są/będą także uwzględniane w dokumentach branżowych/wykonawczych m.in. dotyczących terenów zielonych czy w planie adaptacji do zmian klimatu itp.</p>
30.	<p>Inicjatywy Ogrodnictwa miejskiego i dachowego - zielone dachy</p>		<p>Uwaga częściowo uwzględniona. W zakresie celu operacyjnego "Miasto odporne na zmiany klimatu" uwzględniono kwestię zagospodarowania powierzchni pionowych i poziomych budynków jako jedno z działań możliwych do realizacji.</p>
31.	<p>Miasto SMART: zintegrowany System Zarządzania Zielenią , Zintegrowany System Informacji o środowisku.</p>	<p>Wdrożenie dedykowanego i przygotowanego rozwiązania softwerowego, jako narzędzia pracy MZDiK, ZUK, Konserwatora Przyrody, standaryzacja procesów decyzyjnych, przygotowanie dokumentu standardy pielęgnacji i utrzymania terenów zielonych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W zapisach Strategii uwzględniono rozwój e-usług w różnych obszarach działalności Miasta, co jest generalnie uwzględnia treść uwagi. Przy podejmowaniu decyzji o rozwoju e-usług zaproponowane zostanie wzięte pod uwagę.</p>

32.	Wyprodukowanie szlaku i marki Radom Dolinami Rzek, Na szlaku Zielonego Radomia.		Uwaga nieuwzględniona. Tematyka uwagi odnosi się do dokumentów branżowych, związanych z turystyką.
33.	Wartość ewaluacyjna ilość nowych obiektów sportowych - wskaźnik powinien być dostosowany do obecnej oferty na rynku, a ze strategii wynika, że ilość obiektów jest wystarczająca, nie powinna być zwiększana. Zamiast inwestować w sport pieniądze powinny iść na nowe szlaki.	Raz powstawanie kolejnych obiektów sportowych jest kosztowne, dwa że mieszkańców miasta ubywa, a społeczeństwo się starzeje, trzy, że powstałe obiekty trzeba potem utrzymać, cztery, że w dobie kryzysu klimatycznego, powinniśmy zrezygnować z pewnych komfortów i inwestować w sporty przyjazne dla środowiska kolarstwo.	Uwaga nieuwzględniona. MOSiR Sp. z o.o. jest w trakcie realizacji dwóch inwestycji w obiekty sportowe, zgodnie z zapotrzebowaniem klubów sportowych, organizacji i mieszkańców: 1. Stadion sportowy ul. Struga 63; 2. Pumptrack zlokalizowany w Ośrodku Borki (projekt zgłoszony przez mieszkańców i wyłoniony do realizacji w Budżecie Obywatelskim).
34.	Inwestycje w przestrzeń edukacyjną – skwery edukacyjne	Jeden skwer edukacyjny w przestrzeni publicznej raz na dwa lata myślę jest możliwy do realizacji za niewielkie pieniądze. To kwestia dodania instalacji obrazujących zjawiska fizyczne, przyrodnicze, geologiczne etc...	Uwaga częściowo uwzględniona.
35.	W ewaluacji powinno się znaleźć liczba powstałych ośrodków nauki ustawicznej.	Uniwersytet III wieku, kursy doszkalające fakultatywnie, kursy dla zdolnej młodzieży licealnej przygotowujące już do kierunków studiów,	Uwaga nieuwzględniona. Na terenie miasta działa kilka placówek kształcenia ustawicznego, które zabezpieczają potrzeby w tym zakresie.
36.	Stypendia dla najzdolniejszej młodzieży, dla najlepszych nauczycieli na podnoszenie kwalifikacji.		Uwaga nieuwzględniona. Stypendia dla najzdolniejszych uczniów już funkcjonują. Szkoły w ramach swoich budżetów zapewniają środki przeznaczone na podnoszenie kwalifikacji nauczycieli.
37.	Organizowanie spacerów dydaktycznych dla młodzieży szkolnej Doliną Rzeki Mlecznej	Edukacja z zakresu rozwiązań BZI	Uwaga nieuwzględniona. Jest to zbyt szczegółowe działanie/ zapis dla tego rodzaju dokumentu. Tego rodzaju inicjatywy będą mieć odzwierciedlenie w dokumencie wykonawczym.
38.	Powinna w danych ewaluacyjnych pojawić się nowa, dedykowana oferta studiów podyplomowych w Radomiu w ramach szkolnictwa wyższego.	Radom jest dobrym materiałem badawczym porównawczym tu można realizować seminaria dyplomowe właśnie z zastosowanych rozwiązań w ramach projektu LIFE Radom Klima.	Uwaga nieuwzględniona. Miasto nie ma wpływu na wachlarz studiów podyplomowych proponowanych przez uczelnie. W tym zakresie możliwe jest jedynie inicjowanie przez Miasto współpracy z uczelniami.
39.	Powstanie zintegrowanego systemu zarządzania zielenią.	Jako wskaźnik możliwy do osiągnięcia (trwają prace studyjne nad powołaniem narzędzia dedykowanego, które obecnie jest testowane w Bydgoszczy).	Uwaga nieuwzględniona. W zapisach Strategii uwzględniono rozwój e-usług w różnych obszarach działalności miasta. Przy podejmowaniu decyzji o rozwoju e-usług zaproponowane zostanie wzięte pod uwagę.

40.	Powstanie zintegrowanego serwisu informacji o środowisku		Uwaga nieuwzględniona. W zapisach Strategii uwzględniono rozwój e-usług w różnych obszarach działalności miasta. Przy podejmowaniu decyzji o rozwoju e-usług zaproponowane zostanie wzięte pod uwagę.
41.	W ewaluacji powinno się znaleźć działania inicjatywa lokalna – 1 na rok oraz inicjatywa międzysektorowa – 1 na rok.		Uwaga nieuwzględniona. Na podanej stronie znajdują się wskaźniki odpowiadające wskazanym w uwadze, np. "Liczba nowych inicjatyw partnerskich służących poprawie rozwoju miasta [szt.]", "Liczba zgłoszonych projektów do budżetu obywatelskiego [szt.]".
42.	Animowanie ogrodnictwa miejskiego, przy osiedlowe skwery warzywne. Powinny być także skierowane środki na rozwój ROD-ów.	We wskaźnikach można założyć pojawienie się jednego przykładowego działania skweru osiedlowego – ogrodu społecznego.	Uwaga nieuwzględniona. W zakresie celu operacyjnego "Miasto odporne na zmiany klimatu" uwzględniono kwestię rozwoju terenów zieleni, co również będzie mogło obejmować działania związane z tworzeniem nowych form zieleni. Nie przewiduje się wyodrębnienia wskaźnika dla tego konkretnego typu działania, czyli ogrodu społecznego.
43.	Wskaźnik „liczba nowych działań na rzecz ochrony ...” to działanie nie bardzo jest jasne co za tym idzie cel ewaluacyjny trudny do określenia. Zamiast tego powinno się tu dopisać przyrost obszarów zieleni uporządkowanej przez (np. powiększenie parku), ilość inwestycji w BZI.		Uwaga nieuwzględniona. Wskaźnik zbyt szczegółowy dla tego rodzaju dokumentu. Zaproponowane w uwadze wskaźniki wpisują się we wskaźnik "Liczba nowych działań na rzecz ochrony środowiska". Ponadto w Strategii znajduje się już wskaźnik "Powierzchnia terenów zieleni [ha]", co odzwierciedla m.in. przyrost obszarów zieleni uporządkowanej.
44.	Ilość dachów przekształconych na ogród dachowy		Uwaga nieuwzględniona ze względu na wysoki poziom szczegółowości wskaźnika i brak narzędzi prawnych gwarantujących realizację takich działań. Brak możliwości określenia wartości bazowej dla zaproponowanego wskaźnika.
45.	Liczba km wymienionego oświetlenia ulicznego na oświetlenie niskoemisyjnego (oszczędności w kw).		Uwaga nieuwzględniona. Tego typu wskaźnik powinien znaleźć się w

			dokumencie branżowym, np. Planie Gospodarki Niskoemisyjnej.
46.	Monitoring zasady Bilansu Ubytku terenów Otwartych w mieście.		Uwaga nieuwzględniona. Problematyka zbyt szczegółowa by została ujęta w zapisach Strategii, w tym we wskaźnikach. W Strategii nie opisuje się rozwiązań polegających na budowie szarej infrastruktury, która miałaby być dokonana ubytkiem terenów otwartych (zakładając, że chodzi o tereny zieleni) Tego typu rozwiązania, decyzje są podejmowane na etapie realizacji konkretnych inwestycji, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym przepisami ochrony środowiska. Mimo braku uwzględnienia tak szczegółowej propozycji, jest ona słuszna. W Strategii przewiduje się działania zwiększające powierzchnię terenów zielonych w mieście, co ma również swoje odzwierciedlenie we wskaźnikach
47.	Według mnie zbyt niski poziom uchwalenia MPZP wartość w 2030 roku 20% (myślę że powinno być 40 %)		Uwaga uwzględniona. Zmieniono wartość docelową wskaźnika na 40%, dodano wartość średniookresową (30%).
48.	Wskaźnik ilość publikacji artykułów o Radomiu w zagranicznych periodykach.		Uwaga nieuwzględniona. Bardziej zauważalny jest brak wystarczającej rozpoznawalności i promocji miasta w kraju, jak również nie prowadzono szczegółowej analizy kanałów promocji miasta, w tym za granicą, stąd nie zdecydowano się wprowadzić tego wskaźnika. Niemniej zasygnalizowana kwestia będzie rozważana na etapie wdrożeniowym Strategii.
49.	Powstanie marki produktu turystycznego, zarejestrowanie produktu regionalnego.		Uwaga częściowo uwzględniona, ale nie wymaga zmiany treści dokumentu. Kwestie związane z turystyką, w tym działania dotyczące wykreowania produktu turystycznego, są zawarte w celu operacyjnym "Miasto ożywionej kultury, turystyki oraz sportu i rekreacji".

50.	Zmiana treści i przeniesienie tego fragmentu do słabych stron: Brak dobrze rozwiniętej i spójnej sieci dróg dla rowerów w Radomiu.	Trudno zgodzić się ze stwierdzeniem o „rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych” biorąc pod uwagę fakt, że tylko z jednego osiedla do centrum Radomia można dojechać po dedykowanej rowerzystom infrastrukturze (z Ustronia). Nadal brak ciągłości tras na najbardziej obciążonej osi komunikacyjnej - z północy, wzdłuż ul. Chrobrego. Brakuje również dróg dla rowerów łączących centrum m.in. z osiedlami Gołębiów, Południe, Borki czy Żakowice. W Strategii Krakowa pomimo, że to miasto przeznaczają rocznie dziesiątki mln zł na rozwój sieci dróg dla rowerów (Radom ok. 1-2 mln) i ma dużo lepiej rozwinięte połączenia w analizie SWOT stwierdzono: „Brak dobrze rozwiniętej i spójnej sieci dróg dla rowerów w Krakowie i Krakowskim Obszarze Metropolitalnym”.	Uwaga nieuwzględniona. W "Diagnozie sytuacji Radomia w ujęciu społecznym, przestrzennym i gospodarczym" przygotowanej na potrzeby opracowania "Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030" wzięto pod uwagę dane obiektywne, pochodzące z GUS, umożliwiające dokonanie analizy porównawczej z innymi jednostkami wybranymi do analizy pod kątem kryteriów, które to opisano we wprowadzeniu do diagnozy. Wskaźnik dot. długości sieci ścieżek rowerowych wśród porównywanych jednostek, w tym również miast, ma wartość najwyższą, co ma odzwierciedlenie w analizie SWOT jako mocna strona. Miasto Kraków ze względu na inne uwarunkowania, chociażby demograficzne i geograficzne, nie było brane pod uwagę w analizie porównawczej.
51.	Dodanie/zamiana wskaźnika na: liczba dzielnic ¹ połączonych infrastrukturą rowerową z centrum.	Wskaźnik „Długość ścieżek rowerowych” jest błędny, budowa dróg dla rowerów nie jest celem samym w sobie. Często mamy do czynienia z budową tras rowerowych nie tam gdzie są najbardziej potrzebne (na głównych osiach komunikacyjnych) a tam, gdzie je łatwo wykonać np. przy okazji remontu jezdni.	Uwaga nieuwzględniona. Wskaźnik "Długość ścieżek rowerowych" jest wskaźnikiem mierzalnym, zdefiniowanym chociażby w GUS BDL, stąd dane do weryfikacji wskaźnika są ogólnodostępne. Proponowany w uwadze wskaźnik "liczba dzielnic połączonych infrastrukturą rowerową z centrum" nie jest precyzyjny. Zgłaszający nie zdefiniował co uznaje za połączenie dzielnicy infrastrukturą rowerową z centrum. Brak więc możliwości monitorowania zaproponowanego wskaźnika.
52.	Zmiana wartości wskaźnika na: Długość ścieżek rowerowych [km] Wartość średniokresowa – 130 Wartość docelowa – 170 Dodanie wskaźnika na: Liczba dzielnic ² połączonych infrastrukturą rowerową z centrum [%] Wartość średniokresowa – 60% Wartość	Propozycja budowy ok. 3 km dróg dla rowerów rocznie do roku 2030 jest nie do zaakceptowania. Zwłaszcza wobec górnołotnych haseł zawartych w samej Strategii, gdzie słowo „rower” jest odmieniane przez wszystkie przypadki 30 razy. Zapis zawarty w Strategii jest sprzeczny z założeniami "Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Radomia na lata 2022 - 2030", który przewiduje powstanie ok. 70 km dróg dla rowerów do roku 2030. Osiągnięcie wartości 170 km tras głównych jest konieczne i możliwe do roku 2030,	Uwaga częściowo uwzględniona, w zakresie korekty wartości wskaźnika "Długość ścieżek rowerowych [km]". Przyjęto zaproponowane w uwadze wartości wskaźnika, wynikające również z "Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla

	<p>docelowa – 90% Dodanie zapisu o konieczności budowy co najmniej następujących tras: -budowa drogi dla rowerów wzdłuż ul. Chrobrego; -budowa drogi dla rowerów wzdłuż ul. 25 Czerwca; -budowa drogi dla rowerów wzdłuż ul. 11 Listopada wraz z bezkolizyjnym przejazdem pod ul. Warszawską; -budowa drogi dla rowerów wzdłuż linii kolejowej łączącej istniejący ciąg wzdłuż trasy NS i ul. Żakowieckiej z al. Grzeczmarowskiego i dworcem kolejowym; -budowa drogi dla rowerów wzdłuż ul. Żeromskiego i ul. Lubelskiej; -budowa drogi dla rowerów wzdłuż ul. Warszawskiej i ul. Kieleckiej; -budowa drogi dla rowerów wzdłuż ul. Żółkiewskiego; -budowa drogi dla rowerów wzdłuż ul. Energetyków.</p>	<p>należy jedynie zintensyfikować działania i co roku przeznaczać na budowę infrastruktury określone kwoty. Wskaźnik pozwoli na właściwy monitoring rozwoju sieci tras rowerowych w Radomiu. Należy również oczekiwać, że wzorem strategii m.in. Krakowa w dokumencie wymienione zostaną najważniejsze inwestycje dotyczące ruchu rowerowego. Bez wskazania konkretnych inwestycji będzie to kolejny dokument nie mający większego wpływu na rzeczywistość.</p>	<p>miasta Radomia na lata 2022 - 2030". W przypadku wskaźnika dot. Liczby dzielnic połączonych infrastrukturą rowerową z centrum [%] uwaga nieuwzględniona, uzasadnienie jak w uwadze powyżej.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona również w zakresie wskazanych propozycji inwestycji - tematyka uwagi w tym zakresie zbyt szczegółowa dla tego rodzaju dokumentu, dotyczy dokumentów branżowych związanych z transportem, np. Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego lub SUMP.</p>
53.	<p>Zmiana treści na: Realizacja celu operacyjnego zakłada działania inwestycyjne obejmujące ograniczenie ruchu zmotoryzowanego na rzecz ruchu pieszego i rowerowego i komunikacji publicznej.</p>	<p>Realizacja celu operacyjnego Miasto zielonej mobilności poprzez położenie głównego nacisku na rozwój ruchu zmotoryzowanego jawi się jako niezrozumienie problemu przez autorów Strategii.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zmodyfikowano proponowany zapis, zachowując jej sens. Komunikacja publiczna i transport zbiorowy, której rozwój jest jednym z przedmiotów celu operacyjnego "Miasto zielonej mobilności", to przykład ruchu zmotoryzowanego.</p>
54.	<p>Zmiana treści na: Rezultaty: Rozbudowana i funkcjonalna sieć ścieżek rowerowych Wskaźniki: Udział transportu rowerowego w podziale zadań przewozowych [%] Długość ścieżek rowerowych [km]</p>	<p>Budowa dróg sieci dla rowerów nie jest celem samym w sobie, konieczne jest podejmowanie szeregu różnych działań w tym promocyjnych zmierzających do wzrostu udziału transportu rowerowego w podziale zadań przewozowych. W Krakowskiej Strategii określono wzrost do 2030 r. z 4,5% do 13 17%. W Radomiu wzrost należałoby określić na poziomie 10-12% w 2030. Badania ROF wskazały, że obecnie ruchu rowerowy w Radomiu kształtuje się na poziomie 2,9%</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wskaźnik "Długość ścieżek rowerowych [km]" znajduje się już w Strategii. Brak danych wyjściowych dla weryfikacji wskaźnika "Udział transportu rowerowego w podziale zadań przewozowych [%]", w związku z czym nie ma możliwości określenia wartości średniookresowej i docelowej.</p>
55.	<p>Brak wskaźnika, proponuje się wprowadzenie: Spadek liczby ofiar wypadków drogowych [%]</p>	<p>Bez wskazania konkretnych zapisów trudno oczekiwać konkretnych rezultatów. Przypominamy, że ten dokument jest STRATEGIĄ i ma służyć poprawie życia mieszkańców a nie jedynie pozyskaniu środków zewnętrznych na kolejne inwestycje.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Poziom szczegółowości wskaźnika dotyczy dokumentów branżowych z zakresu transportu, np. Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.</p>

56.	Należy wymienić konkretne działania oraz wskazać ulice i skrzyżowania objęte priorytetyzacją.	Bez wskazania konkretnych inwestycji (buspasów czy sygnalizacji nadającej priorytet komunikacji publicznej) Strategia będzie kolejnym dokumentem nie mającym większego wpływu na rzeczywistość.	Uwaga nieuwzględniona. Wykazanie konkretnych lokalizacji wymaga przeprowadzenia szczegółowych analiz, które nie były i nie mogą być przedmiotem Strategii. Poziom szczegółowości zaproponowany w uwadze dotyczy dokumentów branżowych z zakresu transportu, np. Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.
57.	Zmiana treści na: zastąpienie sygnalizacji dla pieszych wzbudzonej przyciskami na automatyczną detekcję wraz z nadaniem w śródmieściu priorytetu dla pieszych poprzez skrócenie czasu oczekiwania na sygnał zielony oraz dostosowaniem jego długości do potrzeb osób o ograniczonej sprawności ruchowej.		Uwaga nieuwzględniona. Prezentuje zbyt szczegółowe rozwiązanie dla poziomu prezentowanego w Strategii. Poziom szczegółowości zaproponowany w uwadze dotyczy dokumentów branżowych z zakresu transportu, np. Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej. Wskazane rozwiązanie będzie rozważane przy planowaniu tego typu inwestycji.
58.	Zmiana treści na: Długość wybudowany buspasów [km] Długość wyremontowanych chodników [km] Długość nowych deptaków [km]	Wskazanie długości zmodernizowanych/ przebudowanych, wybudowanych dróg jako wskaźnika w punkcie dotyczącym zielonej mobilności jawi się jako niezrozumienie problemu przez autorów Strategii.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe dane dotyczące planowanych inwestycji w zakresie wskazanym w uwadze będą miały swoje odzwierciedlenia w innych dokumentach związanych z transportem, np. SUMP.
59.	Wskazanie w dokumencie na konieczność opracowania określającego strategię rozwoju ruchu rowerowego na terenie Radomia wraz ze standardami infrastruktury rowerowej.	M.in. z uwagi na tak duży nacisk położony w Strategii na rozwój ruchu rowerowego wskazane jest opracowanie dokumentów strategicznych dotyczących tego zagadnienia.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy zapis dotyczący tego obszaru będzie przedmiotem dokumentów związanych z mobilnością miejską, np. Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP).
60.	Zmiana treści na: Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Radomia na lata 2022 - 2030.	Dokument został uaktualniony w roku 2021: http://www.radom.pl/page/4,aktualnosci.html?id=12185	Uwaga nieuwzględniona. "Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Radomia na lata 2022 - 2030" nie jest jeszcze przyjęty, więc prawidłowym jest zapis o konieczności aktualizacji "Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Miasta Radomia na lata 2013-2025".

61.	Usunięcie fragmentu: W latach 2020 oraz 2021 funkcjonowanie systemu zostało zawieszono z uwagi na sytuację epidemiczną i konieczność utrzymania infrastruktury w reżimie sanitarnym.	Zawarcie informacji nt. roweru publicznego i jego wyłączeniu z uwagi na sytuację epidemiczną stoi w sprzeczności ze zdaniem „Istnieje również możliwość wypożyczenia i przemieszczania się hulajnogami” oraz obraża inteligencję odbiorców dokumentu. Taki sam reżim sanitarny powinien obowiązywać dla obu środków transportu. System roweru publicznego w czasie pandemii działa m.in. w Warszawie i Poznaniu. Powodem wyłączenia Radomskiego Roweru Miejskiego był brak środków na jego dalsze funkcjonowanie.	Uwaga częściowo uwzględniona. Usunięto zapis dot. przyczyn zawieszenia funkcjonowania systemu. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Radomiu Sp. z o.o. czyni wszelkie starania aby, system Radomskiego Roweru Miejskiego został ponownie uruchomiony w 2023 roku.
62.	Niespójność zapisów analizy SWOT i kierunków działań ze wskaźnikami realizacji celu operacyjnego. Uwzględnić konieczność budowy nowego szpitala klinicznego jako wyjście naprzeciw oczekiwaniom związanym z rozwojem kierunku lekarskiego na UTH oraz zwiększeniem dostępności do leczenia specjalistycznego. Budowę szpitala zakładają władze miasta: https://radom.naszemiasto.pl/jest-kolejny-krok-w-sprawie-budowy-nowego-szpitala-w/ar/c1-8170691	W analizie SWOT słusznie zdiagnozowano niską dostępność do leczenia szpitalnego przejawiającą się małą liczbą lekarzy i łóżek szpitalnych. Kierunki działań zakładają rozwój infrastruktury zdrowotnej oraz zwiększenie dostępności wysokiej jakości kadry medycznej. Niestety wskaźniki realizacji celu zakładają minimalny wzrost liczby łóżek na oddziałach szpitalnych (o 23!) i minimalny wzrost liczby lekarzy na 10 tys. ludności, co przy zmniejszającej się populacji Radomia może oznaczać spadek ogólnej liczby lekarzy(!!!). Stoi to w sprzeczności z zapisami kierunków działań. Ponadto autorzy dokumentu nic nie wspominają o najważniejszej inwestycji Radomia, czyli nowym szpitalu klinicznym! Co więcej założone wartości wskaźnika liczby łóżek na oddziałach szpitalnych sugerują, że nie uwzględniono powstania nowego szpitala.	Uwaga nieuwzględniona. Nie występuje niespójność opisana w uwadze. Przewiduje się działania mające na celu zwiększenie dostępności do leczenia szpitalnego, jednakże wybór wariantu realizacyjnego inwestycji jest uzależniony od wielu czynników, m.in. finansowych, formalno-prawnych, stopnia wykorzystania łóżek etc.
63.	Należy porównać wyposażenie Radomia w usługi wyższego rzędu z innymi miastami podobnej wielkości. Usunąć zdanie: "Radom dysponuje taką ofertą, co dodatkowo podkreśla jego ponadlokalny charakter".	Zdanie: "Radom dysponuje taką ofertą, co dodatkowo podkreśla jego ponadlokalny charakter" nic nie mówi, ponieważ oczywistą rzeczą jest, że 200 tys. miasto wyróżnia się wyposażeniem w usługi wyższego rzędu ze swojego otoczenia, w którym największe miasto ma 20 tys. ludności. Dla szans rozwojowych Radomia kluczowe jest pytanie jak nasze miasto wypada na tym tle innych ośrodków podobnej wielkości. I tu okazuje się, że Radom jest największym miastem w Polsce (leżącym poza konurbacją) bez filharmonii i tylko z jedną publiczną uczelnią wyższą. Ponadto dostępność do specjalistycznego leczenia jest także jedną z najniższych w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona. W "Diagnozie sytuacji Radomia w ujęciu społecznym, przestrzennym i gospodarczym" przygotowanej na potrzeby opracowania "Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030" wskazuje się na usługi i ofertę, która nadaje miastu charakter ponadlokalny. Potwierdza to poprawność kwestionowanego zdania.
64.	W toku opisu strategii bardzo ogólnie wzmiankowana jest organizacja praktycznej nauki zawodu u pracodawców, w tym w formie kształcenia dualnego, oraz rozwijanie kształcenia zawodowego w oparciu o współpracę z pracodawcami. Element ten, kluczowy z perspektywy przedsiębiorców nie został ujęty we wskaźnikach.	Istotne dla gospodarczego rozwoju miasta jest utrzymanie obecnych możliwości produkcyjnych poprzez stały dopływ nowych kadr do kluczowych branż funkcjonujących w mieście. Wiąże się to z wdrażaniem czy aktualizacją programów nauczania oraz kierunków nauczania wedle rynkowych potrzeb. Z obecnej propozycji nie wynika w jaki sposób miałyby to być realizowane, a umieszczenie pośród wskaźników 'współpracy edukacyjnej z przedsiębiorcami' automatycznie gwarantuje dookreślenie zasad i sposobu takiej współpracy w mierzalnym wymiarze (w tym celu potrzebne byłoby opracowanie odpowiedniego dokumentu). M.in. w diagnozie przywołano rozwój kształcenia dualnego w branży metalowej jako jeden z pozytywnych i rozwojowych czynników i kontynuacja tego kierunku przewidziana jest w strategii. Jak to się jednak ma do rzeczywistych działań budżetowania w UM, w ramach których ograniczana jest liczba firm, do których	Uwaga nieuwzględniona. Strategia odnosi do wytycznych dotyczących planowanych kierunków rozwoju Radomia, z tego względu nie powinna zawierać nadmiaru informacji odnoszących się do obecnego stanu.

		<p>oddelegowani są uczniowie biorący udział w dualnym cyklu nauczania (co miało miejsce w dwóch ostatnich latach)? Obecne działania nie są wystarczająco wspierające i mają wpływ demotywujący przedsiębiorców do rozszerzania programów nauczania i promocji kształcenia zawodowego. Określenie wskaźników w strategii zagwarantuje przedsiębiorcom możliwość długookresowej oceny współpracy oraz jej skuteczności, spójności i ciągłości. Wypracowanie jasnych wytycznych w tym względzie wydaje się konieczne. Innym aspektem są przywołani w strategii nauczyciele praktycznej nauki zawodu, rekrutujący się spośród personelu firm – czy oni też będą wspierani w zdobywaniu dodatkowych umiejętności i kwalifikacji i ewentualnie jak będą diagnozowane ich potrzeby szkoleniowe? To również jest element, który powinien być dookreślony pisemnie w ramach współpracy miasta z przedsiębiorcami.</p>	
65.	<p>Bardzo niski poziom realizacji wskaźników co do liczby promocji marki gospodarczej miasta podczas wydarzeń gospodarczych oraz inicjatyw podjętych wspólnie z przedstawicielami biznesu</p>	<p>Docelowa ilość 2 wydarzeń / inicjatyw w obu wskaźnikach w żaden sposób nie gwarantuje jakiegokolwiek poprawy wizerunkowej marki miasta – z perspektywy marketingowej jest to liczba zdecydowanie zbyt mała, która, by odpowiednio inicjować i zachęcać przedsiębiorców do współudziału i oddolnego wspierania i promowania marki miasta powinna oscylować wokół wartości dwucyfrowych. Zwiększenie tych wskaźników to również istotny komunikat dla radomskiego biznesu, że są oni dla UM ważnym czynnikiem kreowania ogólnego dobrostanu mieszkańców miasta, a ich wkład jest rozpoznawany i doceniany. Z uwagi na już istniejące inicjatywy klastrowe tj. Radomski Klaster Metalowy, w interesie miasta powinno być sformalizowanie współpracy z takimi inicjatywami skoro w strategii zakłada się zwiększenie rozpoznawalności gospodarczej miasta, które to założenia są jednym z czołowych celów inicjatywy klastrowej – to w prosty sposób wydatnie przyczyni się do możliwości zwiększenia realizacji ilościowej wskaźników. Tym bardziej, że wsparcie rozwoju klastrów również zostało w strategii określone - wykorzystanie potencjału radomskich NGO'ów jest obowiązkiem UM.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w zakresie zwiększenia wartości wskaźnika.</p>
66.	<p>Brak ujęcia w Strategii zabezpieczenia ciągłości funkcjonowania i rozwoju istniejących w Radomiu branż - mocne eksponowanie otwarcia na nowe sektory branż BPO</p>	<p>W obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego dla OSI w regionie radomskim przynależy rozwój specjalizacji przemysłu w branży obróbki metali (przywołane na str. 78 'Strategii'). Natomiast w diagnozie i strategii temat ten jest mało obecny, z mocną koncentracją na zaangażowanie w kierunku sektorów BPO. Sprawia to wrażenie zachwiania proporcji i odejścia od wspierania dalszego rozwoju już istniejących branż, w tym mocno związanej z tkanką miejską Radomia branżą obróbki metali, co zdaje się być sprzeczne ze strategią wojewódzką. Strategia powinna również zawierać sposób działań wspierających dla tej branży</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Strategię uzupełniono o zapisy wskazujące na dążenie Miasta do zachowania ciągłości funkcjonowania obecnie istniejących branż, istotnych dla lokalnej gospodarki (w co m.in. wpisuje się przemysł w branży obróbki metali). Zapisy Strategii odzwierciedlają plany rozwojowe również w nowych obszarach.</p>
67.	<p>„Na terenie miasta funkcjonuje Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK WISŁOSAN. Na obszarze radomskiej podstrefy TSSE działa 25 podmiotów gospodarczych. Udzielone wsparcie na rzecz nowej</p>	<p>Tylko inwestorów, którzy otrzymali zezwolenie lub wsparcie (po nowemu) – można naliczyć ponad 25 - https://tsse.arp.pl/inwestorzy-tsse/inwestycje-przykladowe, do tego dochodzą firmy, które nie mają zezwolenia/decyzji o wsparciu a działają na obszarze strefy – np. Schlegel, Durr Poland, Jadar, Rohrbogen, LENAAL, GLS, Intersnack, Gabec, Stolrad w związku z powyższym zastosowanie zapisu – kilkadziesiąt wydaje się właściwe. Pomoc przyznawana jest z tytułu</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

	<p>inwestycji w obrębie strefy uprawnia przedsiębiorcę do pomocy regionalnej z tytułu poniesionych nakładów inwestycyjnych.” Proponuję następujący zapis: „Na terenie miasta funkcjonuje Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK WISŁOSAN. Na obszarze radomskiej podstrefy TSSE działa kilkadziesiąt podmiotów gospodarczych. Udzielone wsparcie na rzecz nowej inwestycji w obrębie strefy uprawnia przedsiębiorcę do pomocy regionalnej z tytułu poniesionych kosztów nowej inwestycji lub zatrudnienia określonej liczby pracowników w związku z nową inwestycją.”</p>	<p>poniesionych kosztów nowej inwestycji lub zatrudnienia określonej liczby pracowników w związku z nową inwestycją.</p>	
68.	<p>Jest Radom zamieszkiwany jest przez 209 296 osób, a jego gęstość zaludnienia wynosi 1 872 osób/km2. Proponuję Radom w 2020 roku zamieszkiwany jest przez 209 296 osób, a jego gęstość zaludnienia wynosi 1 872 osób/km2</p>	<p>Brak informacji o opisywanym roku.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Skorygowano zapis.</p>
69.	<p>Jest W 2018 roku radomian było mniej w stosunku do liczby prognozowanej o 272 osoby, natomiast w 2020 roku o 944 osoby. Może mieć to jednak związek ze zjawiskiem, które nie było do przewidzenia w 2014 roku – epidemii COVID-19, której skutki są widoczne w danych rzeczywistych dla wszystkich badanych jednostek. Proponuję W 2018 roku radomian było mniej w stosunku do liczby prognozowanej o 272 osoby, natomiast w 2020 roku o 944 osoby. Większy niż prognozowany ubytek mieszkańców wymaga przeanalizowania i zdefiniowania jego przyczyn. Powoduje również, że zwiększenie atrakcyjności Radomia dla jego mieszkańców musi być kwestią kluczową przy podejmowaniu decyzji przez rządzących</p>	<p>W akapicie mowa jest o 2020, ale i o 2018 roku, w którym pandemii nie było. Proponuję zapis mówiący o mniej optymistycznym niż prognozowanym trendzie ubytku mieszkańców wraz z połączeniem z akapitem następującym po tym fragmencie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Przyczyny spadku liczby ludności zostały przeanalizowane w diagnozie. Zamysłem kwestionowanego zapisu było wskazanie na Covid-19 jako istotną przyczynę zmniejszenia liczby ludności w 2020 roku względem liczby zaprognozowanej.</p>

70.	Proponuję usunięcie linii na wykresie 2. („liniowa”)	Linia na wykresie („liniowa (Radom)”) jest niezrozumiała i nie wnosi nic do diagnozy	Uwaga uwzględniona. Skorygowano wykres.
71.	Dot. Wykresu 1 Proponuję usunięcie linii dla Warszawy. Ponadto, wykres jest nieczytelny (za mały) oraz ma błędną numerację	Porównywanie wartości bezwzględnych wskaźników w rodzaju „liczba gospodarstw domowych...” Radomia (i miast do porównań) z Warszawą jest niemiarodajne i nie wnosi nic do analizy. Proponuję nie przedstawiać danych dla Warszawy w takich przypadkach.	Uwaga uwzględniona. Skorygowano wykres i numerację.
72.	Akapit zaczynający się od „Oferta szkolnictwa wyższego...” we fragmentach dot. niewystarczającej oferty studiów humanistycznych na UTH jest niezgodny z analizą zapotrzebowania rynku pracy	Zapotrzebowanie rynku pracy zostało wskazane na stronie 22. Jedyne wskazane zawody po studiach humanistycznych to nauczyciele. Wydaje się, że w tym akapicie zbyt duży nacisk położono na studia humanistyczne. Skoro zapotrzebowanie na kierunki humanistyczne nie jest związane z potrzebami rynku pracy, to skąd wniosek o zapotrzebowaniu?	Uwaga nieuwzględniona. Nacisk na studia humanistyczne został położony ze względu na fakt, iż uczelnia o charakterze humanistycznym - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu - został powołany z przekształcenia politechniki. Obecna oferta nie przewiduje studiów na kierunkach filozofia, historia czy kulturoznawstwo. Podobnie z nauk społecznych brak politologii, socjologii oraz psychologii. Powoduje to, że oferta szkolnictwa wyższego w Radomiu jest mniej konkurencyjna niż dostępna na uczelniach w Częstochowie czy Warszawie.
73.	Pierwszy akapit, ostatnie zdanie mówi o działaniach ukierunkowanych na zmianę mentalności oraz sposobów motywowania do podjęcia zatrudnienia. Brakuje fragmentu mówiącego o motywowaniu wyboru odpowiedniej ścieżki edukacyjnej	Również zachęcenie do wyboru odpowiednich szkół (np. zawodowe/technika, na których absolwentów jest zapotrzebowanie) czy kierunków studiów (kierunki, na które jest zapotrzebowanie rynku pracy) powinno wpłynąć pozytywnie na lokalny rynek pracy	Uwaga nieuwzględniona. Strategia odnosi się do zadań, które będą realizowane w perspektywie do 2030 roku i zawiera ogólne wytyczne dotyczące kierunków rozwoju.
74.	Wykres 11 nie powinien wskazywać danych dla województwa mazowieckiego, ponieważ jest przedstawione są wartości bezwzględne, a wartość dla całego województwa jest znacznie większa od pojedynczego miasta. Ponadto, błędny tytuł wykresu, ponieważ nie pokazuje zmian liczby w latach 2008-2020. Proponuję nazwę „Liczba osób bezrobotnych w latach 2008 i 2020 w Gminie Miasta Radomia oraz w analizowanych jednostkach”	Błędnie opisany wykres; prezentacja danych dla całego województwa zaburza możliwość analizy porównawczej.	Uwaga uwzględniona.

75.	<p>Fragment Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosi 5 033,24 zł (w 2020 r.). Corocznie odnotowuje się wzrost płac, przy czym dynamika wzrostu płac dla miasta (78,59%) jest wyższa niż dla stolicy (58,66%), województwa mazowieckiego (63,07%), jak i Polski (74,87%).</p> <p>Wymaga przeredagowania poprzez wskazanie porównywanego roku</p>	<p>Nie jest wiadome do którego roku odnoszą się wartości procentowe mówiące o wzroście płac.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Dane odnoszą się do roku 2008. Tekst został przeredagowany.</p>
76.	<p>Jest Strategiczny wymiar dla położenia Radomia ma fakt, iż w promieniu 200 km leżą cztery największe polskie ośrodki miejskie: Warszawa, Kraków, Łódź i konurbacja śląsko-dąbrowska, a także największe miasto Polski Wschodniej – Lublin. Radom stanowi również jeden z węzłów tzw. centralnej metropolii sieciowej, tuż obok Warszawy, Kielc, Krakowa, Katowic, Częstochowy i Łodzi. Proponuję usunięcie ostatniego zdania</p>	<p>Diagnoza podaje, że źródłem sformułowania centralnej metropolii sieciowej jest „projekt ekspercki” Konceptji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju powstałym pod kierunkiem prof. Kroczelego z PAN. Z uwagi na fakt, że: •dokument ten jest datowany na rok 2008 r. •Radom został wskazany tylko jako ośrodek 4 kategorii (najniższej) w modelu•KPZK nie przyjęła propozycji tych zapisów w ostatecznej wersji (ideę Heksagonu zmieniono na model policentrycznej sieci metropolii)•KPZK jest dokumentem nieobowiązującym, a żaden z dokumentów obecnie obowiązujących nie uwzględnia tzw. Modelu centralnego sześciokąta; proponuję usunięcie ostatniego zdania w przytoczonym fragmencie.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Zdanie zostało usunięte.</p>
77.	<p>Jest Jedynie 16% powierzchni ogółem miasta pozostaje objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (111,8 km²). Powinno być Jedynie 16% powierzchni ogółem miasta pozostaje objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (1794 ha).</p>	<p>Wskazana w nawiasie wartość jest powierzchnią całkowitą Radomia, a nie powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W 2020 r. było to 1 794 ha.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Skorygowano zapis.</p>
78.	<p>STREFA PRZESTRZENNA w słabych stronach wskazano Utracona ranga miasta wojewódzkiego Proponuję zmienić na zapis: Brak rangi miasta wojewódzkiego</p>	<p>Zapis „utraconą ...” sugeruje że Radom stracił rangę miasta wojewódzkiego niedawno, a było to 23 lata temu</p>	
79.	<p>SFERA PRZESTRZENNA, w słabych stronach wskazano Postindustrialny charakter miasta Proponuję zmienić na zapis: Problemy post transformacyjne związane z silną deindustrializacją</p>	<p>Wydaje się, że postindustrialny charakter miasta nie jest jego słabą stroną, a nawet jest to cecha, którą można przekuć w silną stronę. Problemy, a co za tym idzie słaba strona, wynika z transformacji gospodarczej, a zapis mówiący o charakterze sugeruje również aspekt architektoniczny czy urbanistyczny.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Skorygowano zapis.</p>

80.	<p>SFERA GOSPODARCZA Mylące jest wskazanie danego zjawiska jednocześnie jako silna strona i słaba strona, co dotyczy punktów 2 i 3 silnych stron oraz punktu 2 słabych stron, np. „obecność przedsiębiorstw z kapitałem „obecność przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym” a „spadek liczby przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym...”</p>	<p>W analizie SWOT mylące jest wskazanie danego zjawiska jednocześnie jako silna strona i słaba strona</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie są to pojęcia wykluczające się, ponieważ w Radomiu inwestują firmy z kapitałem zagranicznym, co jest zjawiskiem korzystnym dla struktury podmiotów gospodarczych i ma swoje odzwierciedlenie w mocnych stronach. Jako słabą stronę wskazano natomiast spadek liczby tego typu przedsiębiorstw. W związku z powyższym nie są to wnioski wykluczające się, a wskazujące 2 zjawiska mające wpływ na rozwój gospodarczy miasta.</p>
81.	<p>Literówka w misji Dostarczanie najwyższej jakości usług i tworzenie przyjaznych warunki do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego miasta i społeczności lokalnej, zapewniając jednocześnie aktywne włączenie mieszkańców w ich kształtowanie</p>	<p>Literówka</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Skorygowano zapis.</p>
82.	<p>Jest Usługi świadczone przez miasto, dostępne będą dla mieszkańców zarówno w sensie architektonicznym, informacyjnym i komunikacyjnym. Powinno być Usługi świadczone przez miasto, dostępne będą dla mieszkańców zarówno w sensie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym</p>	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, rozróżniamy trzy główne dostępności: architektoniczna, cyfrowa i informacyjno-komunikacyjna</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Skorygowano zapis.</p>
83.	<p>Brak wskazanych lat dla wartości bazowych, średniokresowych oraz docelowych. Brak wskazanych źródeł.</p>	<p>Są to istotne informacje, które powinny w tym miejscu się pojawić</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Uzupełniono zapisy we wskazanych tabelach.</p>
84.	<p>Jest W tym celu organizowana będzie praktyczna nauka zawodu u pracodawców, wsparcie uczniów przy wyborze dalszej ścieżki nauczania i przyszłej drogi zawodowej, rozwijanie oferty kształcenia zawodowego w oparciu o współpracę z rynkiem pracy, tworzenie klas patronackich oraz nawiązanie współpracy z uczelniami wyższymi, kontynuacja dotychczasowych kierunków</p>	<p>Klasy patronackie w mieście Radom już istnieją – brak informacji o nich w dokumencie.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Uzupełniono zapis.</p>

	wraz z utworzeniem nowych – odpowiadających obecnemu zapotrzebowaniu wynikającemu z analizy rynku. Fragment ten powinien zostać uzupełniony o informację nt. faktu, że takie klasy już istnieją.		
85.	Błędny numer na grafice – powinien być 5, a nie 4.	Cel operacyjny Radom – miasto sprawnie zarządzane jest wskazany jako 5. Cel Celu Strategicznego I	Uwaga uwzględniona.
86.	W ramach tego celu operacyjnego proponowałbym również opisanie roli pracowników administracji publicznej jako liderów społeczności lokalnej, np. poprzez dawanie dobrego przykładu w takich sytuacjach jak korzystanie z komunikacji miejskiej czy recykling	Warto by było wskazać kadry administracji publicznej jako swoiste „dobre przykłady” działań i zachowań zmierzających do realizacji celów strategii, m.in. związane z dbaniem o środowisko i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym (korzystanie z komunikacji miejskiej, recykling); również dbanie o pozytywny wizerunek miasta o którym jest mowa w akapicie poniżej.	Uwaga nieuwzględniona. Nie widzi się podstaw wyróżniania pracowników administracji publicznej w opisie kierunków działań dla celu operacyjnego "Radom - miasto sprawnie zarządzane".
87.	Jest Budowanie konkurencyjnej gospodarki realizowane jest w zgodzie z ideą GOZ- gospodarki o obiegu zamkniętym, zgodnie z którą Radom planuje wdrożenie i kontynuację działań na rzecz rozwoju lokalnego uwzględniając rozwój infrastruktury sprzyjającej zapobieganiu powstawania odpadów i zwiększeniu selektywnego ich udziału, ochronę środowiska naturalnego wraz z inwestycjami w zakresie gospodarki wodno-ciekowej oraz przedsięwzięciami z zakresu stosowania rozwiązań energooszczędnych. Wydaje się, że nie ma takiej infrastruktury, która „sprzyja zapobieganiu powstawania”. Zapis wymaga poprawy. Czy chodzi o infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów komunalnych? Czy może weryfikowanie przez przedsiębiorców lub podmioty publiczne stosowanych technologii w celu wybrania tych, po których powstaje najmniej odpadów przemysłowych?	Błędny zapis	Uwaga nieuwzględniona. W jej treści nie wskazano konkretnego oczekiwania co do korekty, jak również jaki zapis byłby prawidłowy.
88.	Słabo widoczne granice OSI: obszaru śródmiejskiego i rejonu dworca PKP/PKS	Może warto użyć ciemniejszy kolor lub grubsze linie?	Uwaga uwzględniona.

89.	Mała liczba centrów lokalnych w kategorii „miejskie, dzielnicowe i sąsiedzkie”	<p>Dlaczego cała północna część Radomia nie ma wyznaczonych centrów lokalnych? W szczególności, że istnieje kategoria „dzielnicowa” i „sąsiedzka”, czyli mająca nazwę bardzo lokalną – co powoduje, że powinna być ich większa liczba dla takiego miasta jak Radom, 200-tysięcznego i o powierzchni 112 km². W szczególności, że na stronie 71 znajdujemy fragment „wskazania lokalizacji centów lokalnych, wspomagających i odciążających strefę śródmiejską”.</p> <p>Jeśli wg stanu obecnego nie zidentyfikowano w tym rejonie miejsca stanowiącego centrum, jakie są plany władz na ich wyznaczenie/stworzenie? Mapę należy uzupełnić o planowane centra lokalne do wyznaczenia/stworzenia w perspektywie czasowej obowiązywania Strategii, tj. do 2030 r.</p> <p>Oprócz północnej części Radomia, w mniejszym stopniu dotyczy to również południowo-zachodniej części miasta oraz (jeszcze w mniejszym stopniu) południowo-wschodniej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona poprzez uspoźnienie legendy modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej z jego opisem, w którym nie występują centra sąsiedzkie. W zakresie uzupełnienia modelu o nowe centra lokalne uwaga jest bezprzedmiotowa, ponieważ ustalenia strategii w zakresie wytycznych dla polityki przestrzennej przewidują; „korekty liczby, klasyfikacji i/lub lokalizacji centów lokalnych – wynikające z pogłębionej analizy uwarunkowań lokalnych realizacji policentrycznej struktury miasta”. Uszczegółowienie w tym zakresie może nastąpić na dalszym etapie prac nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP).</p>
90.	Jest 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i dostępności dla różnych grup osób, ich odpowiednie poprzez zagospodarowanie. Powinno być 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i dostępności dla różnych grup osób, poprzez ich odpowiednie zagospodarowanie.	Niepoprawny szyk wyrazów	Uwaga uwzględniona, skorygowano zapis.
91.	Jest 6. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i dostępności dla różnych grup osób, ich odpowiednie poprzez zagospodarowanie w ramach koncepcji „airport corridor”. Powinno być 6. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i dostępności dla różnych grup osób, poprzez ich odpowiednie zagospodarowanie w ramach koncepcji „airport corridor”.	Niepoprawny szyk wyrazów	Uwaga uwzględniona, skorygowano zapis.
92.	W tabeli 3. proponuję, w części dot. Planowania przestrzennego i programu rewitalizacji, dopisać zdanie o obecnych pracach w tym zakresie, np. „Obecnie projektowana jest Uchwała Rady Miejskiej w Radomiu dot. wyznaczenia obszaru	Od 3 stycznia do 1 lutego 2022 roku trwają konsultacje społeczne projektu Uchwały Rady Miejskiej w Radomiu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Miasta Radomia	Uwaga nieuwzględniona. W momencie przyjęcia Strategii prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji będą na dalszym etapie niż wskazany w uwadze.

	zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Miasta Radomia.”		
93.	Tabela 4. ma albo błędną nazwę, albo brakuje w niej informacji dot. źródeł finansowania	Brak informacji o źródłach finansowania w tabeli 4	Uwaga częściowo uwzględniona. Zmieniono nazwę tabeli. Brak natomiast uzasadnienia dla wpisania źródeł na poziomie celów strategicznych ze względu na różnorodność tematyczną składowych - kierunków i celów operacyjnych. W tym zakresie odrzucono uwagę.
94.	W Tabeli 5. Uwzględniono Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027. Proponuję zamiast ww. Programu, określić zgodność z Krajową Polityką Miejską. Brak informacji o współpracy międzysamorządowej, w szczególności w ramach ROF.	Programy Operacyjne nie są dokumentem wyższego rzędu wobec strategii gminy/miasta. Ponadto, żeby zachować spójność z pozostałymi wybranymi rodzajami dokumentów, bardziej adekwatnym wyborem do analizy zgodności byłaby Krajowa Polityka Miejska.	Uwaga uwzględniona w całości w zakresie Krajowej Polityki Miejskiej.
95.	Brak informacji o współpracy między samorządowej, w szczególności w ramach ROF	Radom, chcąc podkreślić swoją rolę jako centra regionalnego oraz tzw. miasta subregionalnego województwa mazowieckiego, powinien wskazać współpracę z innymi samorządami – w szczególności z najbliższym otoczeniem, tzn. Radomskim Obszarem Funkcjonalnym, jako kluczowe w celu wypracowania wspólnych działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców Radomia i otoczenia.	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono w opisie celu operacyjnego "Radom - miasto sprawne zarządzane".
96.	W jednostce redakcyjnej 1.1. dodać informację o prognozie demograficznej opracowanej przez dr hab. prof. IGiPZ PAN Przemysława Śleszyńskiego (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN). Przyjęte jako założenia polityki miasta warianty prognozy mogą też zostać opisane w rekomendacjach do jednostki redakcyjnej 3.2.: „USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ”.	Warianty wg założeń scenariuszy aktywizacji, imigracyjnego „niskiego” i imigracyjnego „wysokiego” przedmiotowej prognozy zostały przyjęte jako założenia polityki przestrzennej miasta oraz do bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzanego w ramach opracowania studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe informacje nt. prognozy demograficznej zostały przedstawione w "Diagnozie ...", natomiast ze względu na charakter dokumentu, jakim jest Strategia, w jej treści przytoczono jedynie wnioski dot. zmniejszającej się liczby mieszkańców.
97.	Uzupełnić jednostkę redakcyjną o wskazanie zasięgu miejskiego obszaru funkcjonalnego zgodnie z analizami wykonanymi w ramach opracowania	Prognoza demograficzna przyjęta do bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz jako przesłanka wyboru wariantu modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej odnosi się do migracji w obrębie obszaru funkcjonalnego, o którym nie ma mowy w projekcie strategii poddanym konsultacjom.	Uwaga uwzględniona.

	strategii ROF i wnioskami do Marszałka WM o ustanowienie tego obszaru.		
98.	Zastąpić tekst jednostki redakcyjnej następującym: „Funkcja i cel opracowania modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Zgodnie z złożeniami systemu zintegrowanego planowania, priorytetowe znaczenie dla rozwoju ma ujęcie przestrzenne interwencji planowanych w sferze gospodarczej lub społecznej. Z tego punktu widzenia przestrzeń stanowi kluczowy zasób oraz wartość publiczną, ponieważ w niej przebiegają wszystkie procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze. Kształtowanie przestrzeni, zarówno w sposób planowy jak i niekontrolowany, wpływa na warunki życia i gospodarowania oraz los przyszłych pokoleń. Przestrzeń winna być zatem wspólną perspektywą przy formułowaniu celów rozwojowych z uwzględnieniem interesu publicznego, w tym ładu przestrzennego, a narzędziem umożliwiającym realizację tego założenia ma być model struktury funkcjonalno-przestrzennej, będący obowiązkowym elementem strategii rozwoju przygotowywanych na poszczególnych poziomach zarządzania zgodnie z dyspozycją art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Na on w graficznej oraz opisowej formie prezentować pożądane kierunki rozwoju przestrzennego określonego terytorium/obszaru w danym horyzoncie czasowym, w tym przedstawiać zmiany, jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, by zrealizowane zostały wyznaczone cele strategiczne oraz osiągnąć efekty tych celów. W takiej postaci ma on wyznaczać ramy procesów rozwojowych na danym terytorium, w których uczestniczyć będą poszczególni	Potrzeba usunięcia odniesień do analiz i rozstrzygnięć nie stanowiących integralnej części projektu strategii. Potrzeba koordynacji zawartości modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej z projektem gminnego Programu Rewitalizacji.	Uwaga uwzględniona. Wzięto pod uwagę również ustalenia dot. dodania obszaru strategicznej interwencji - obszaru rewitalizacji.

<p>interesariusze: władze samorządowe, rząd, potencjalnych inwestorów, właścicieli i zarządzających nieruchomościami, itp.</p> <p>Na bazie modelu ma być dokonane przestrzenne rozmieszczenie strategicznych inwestycji celu publicznego, mają się też wpisać obszary strategicznej interwencji. Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Radomia: powiązanie z diagnozą uwarunkowań i strategicznymi kierunkami rozwoju</p> <p>Opracowania strategicznego modelu rozwoju miasta dokonano na podstawie analiz zawartych w części diagnostycznej niniejszej strategii, z uwzględnieniem wyników analiz wykonanych prac nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Radomia. Wynikający z realizacji zasady rozwoju zrównoważonego ekologiczny model zarządzania miastem zakłada możliwie daleko idące ograniczenie ingerencji w środowisko oraz zużycia jego zasobów za pomocą szerokiego spektrum narzędzi zarządzania gospodarką przestrzenną miasta. Celem jest tu zabezpieczenie zasobów środowiska na użytek przyszłych pokoleń, które winny mieć możliwość realizacji swoich potrzeb w stopniu nie mniejszym niż obecne. Dobro wspólne zarówno obecnych jak i przyszłych pokoleń jest tu wartością nadrzędną w stosunku do wolności inicjatywy zaspokajania potrzeb indywidualnych. Preferowany będzie oszczędny model konsumpcji, wdrażany przez władze publiczne celem racjonalizacji procesów rozwojowych, zapobiegania powstawaniu konfliktów funkcjonalno-przestrzennych pomiędzy indywidualnymi podmiotami. Rola władz lokalnych ma być aktywna</p>		
---	--	--

<p>głównie na polu współtworzenia systemowych ram rozwoju, które zapewnią niskonakładowość i trwałość systemów miejskich oraz ograniczenie konsumpcji zasobów. Celom tym podporządkowane są też założenia programowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Ekonomia sektora publicznego wymusza w tym modelu m.in. kształtowanie struktur przestrzennych, które będą najmniej kosztowne w budowie i eksploatacji, a przy tym zapewnią odpowiednie warunki życia, w tym określone standardy wyposażenia w infrastrukturę społeczną i otwarty dostęp do bogatych zasobów środowiska naturalnego. Efektem prowadzonej polityki mają być zwarte, energooszczędne i niskoemisyjne struktury intensywnego zagospodarowania z łatwym dostępem do terenów otwartych o odpowiedniej wielkości i jakości środowiska.</p> <p>Możliwie ścisła segregacja funkcji zagospodarowania terenów zapobiegać będzie powstawaniu konfliktów, umożliwi obsługę transportem zbiorowym i ukształtuje trwałe relacje pomiędzy terenami usług i obsługiwanym przez nie mieszkalnictwem. Relacje pomiędzy miastem i obszarami gmin sąsiednich winny być przedmiotem regulacji mającej na celu ograniczenie transportochłonności, emisji i konsumpcji zasobów środowiska, a także ograniczenie rozwoju mieszkalnictwa niespełniającego odpowiednich standardów dostępności do infrastruktury społecznej. Dzięki odpowiednim restrykcjom ograniczeniu podlegać winny koszty generowane przez obsługę gmin obszaru funkcjonalnego, o ile nie stanie się ona przedmiotem odpowiedniego, systemowo rozwiązanego współdzielenia</p>		
--	--	--

<p>tych kosztów pomiędzy poszczególnymi jednostkami. Zakłada się, że zamieszkiwanie w mieście zarządzanym wg wyżej opisanych zasad staje się bardziej atrakcyjne, a procesy migracji ludności w kierunku obszarów wiejskich zahamowane. Model koncentracji i równoważenia rozwoju tworzy uwarunkowania dla realizacji scenariusza rozwoju demograficznego określonego jako scenariusz aktywizacji, który zakłada znaczne wyhamowanie suburbanizacji. Celem maksymalizacji szans rozwojowych miasta zakłada się nadto wykorzystanie czynników egzogenicznych i wielokierunkowe stymulowanie powiązań miasta z układem zewnętrznym. Kluczową rolę w tym zakresie mają: 1) rozbudowane w stosunku do stanu istniejącego funkcje administracyjne miasta; 2) możliwie jak największa skala i wybrane kierunki inwestycji publicznych. Biorąc pod uwagę aktualnie realizowane kierunki polityki władz centralnych, za strategiczny kierunek interwencji uznaje się te działania i inwestycje publiczne, które związane będą z lokalizacją portu lotniczego Radom-Sadków, będą warunkowały jego przyszły rozwój lub stymulowały funkcje miejskie oraz lokalizację zainwestowania powiązanego z funkcją portu (logistyka i spedycja, produkcja przemysłowa, usługi, w tym usługi turystyczne, itp.). Samorząd miejski ma w tym zakresie prowadzić politykę ułatwiającą realizację inwestycji publicznych, także kosztem ograniczenia wykonywania prawa własności prywatnej (wywłaszczenia, spec-ustawowe ścieżki lokalizacji inwestycji, itp.), pozyskiwać wsparcie z zewnętrznych źródeł finansowania oraz przyciągają inwestorów zewnętrznych m.in. poprzez przygotowanie atrakcyjnych terenów</p>		
--	--	--

<p>inwestycyjnych i tworzenie odpowiedniego otoczenia biznesu. Inwestycje prorozwojowe mogą być lokalizowane w obrębie istniejących struktur miejskich (np. działania rewitalizacyjne, przekształcenia funkcjonalne, itp.), co do zasady jednak systemowe ułatwienia dla inwestowania obejmować będą także udostępnianie nowych terenów pod zabudowę, tworzenie nowych, uporządkowanych struktur miejskich oraz rozwój powiązań komunikacyjnych dla udostępnienia jak największych rynków i zasobów.</p> <p>Rozwój strefy około lotniskowej oraz funkcji gospodarczych miasta w znacznym stopniu uwarunkowany jest podażą terenów inwestycyjnych, która może zostać zwiększona dzięki poszerzeniu granic administracyjnych miasta. Działanie to umożliwi także lepszą koordynację powiązań w obrębie obszaru funkcjonalnego miasta, który w obecnym stanie prawnym podlega władztwu planistycznemu odrębnych i niezależnych podmiotów, które konkurują między sobą o korzyści wynikające z urbanizacji, często ze szkodą dla finansów publicznych, perspektyw rozwoju funkcji miejskich oraz jakości życia mieszkańców. Strategiczny wybór ścieżki rozwoju bazującej na ekologicznej polityce zarządzania zasobami endogenicznymi pociąga za sobą wskazanie kształtowania maksymalnie zwartej i przestrzennie ograniczonej struktury terenów osadniczych miasta. Wskazanie to realizowane jest zatem poprzez przyjęcie obszaru zwartej zabudowy o w pełni ukształtowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (gdzie nowa zabudowa, zgodnie z dyspozycją w art. 1 ust. 4 pkt 4 lit. ustawy o pzp, ma być lokalizowana w pierwszej kolejności), wyznaczonego na</p>		
---	--	--

<p>podstawie kryteriów przyjętych dla ekologicznego modelu rozwoju. Przyjęcie możliwości zaistnienia czynników egzogenicznych umożliwiających realizację interwencyjnego modelu rozwoju skutkuje wystąpieniem odpowiednio zwiększonego, szacowanego zapotrzebowania na nową zabudowę o różnych funkcjach (o którym mowa w art. 10 ust. 5 pkt 1 ustawy o pzp). Sposób zaspokojenia tego zapotrzebowania, obejmujący na wskazanie rozmieszczenia obszarów rozwoju zabudowy o odpowiedniej powierzchni, będzie przedmiotem ustaleń kierunkowych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radom.</p> <p>Na obecnym etapie opracowania tego dokumentu nie jest jeszcze możliwe wskazanie wielkości i rozmieszczenia tych obszarów ani, tym bardziej, oszacowanie zdolności budżetu miasta do pokrycia kosztów przygotowania takich obszarów pod zainwestowanie. Z tego też powodu szczegółowe wskazanie terenów rozwoju zainwestowania nie zostało w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej dokonane. Oczekiwana koncentracja nowego zainwestowania w obrębie przestrzennie ograniczonej, zwartej struktury osadniczej miasta możliwa będzie pod warunkiem przekształceń części tych obszarów, które uległy degradacji funkcjonalnej lub z innych powodów nie są wykorzystane w sposób wystarczająco efektywny. Obszary takie mogą zatem zostać potraktowane jako obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy (zgodnie z delegacją art. 10c ust. 3 pkt 7 ustawy o samorządzie gminnym) i jako takie zostać uwzględnione w ramach modelu struktury</p>		
---	--	--

funkcjonalno-przestrzennej miasta. Skala 200-tysięcznego miasta praktycznie uniemożliwia jednak ukształtowanie tak zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej, aby większość mieszkańców mogła być beneficjentami koncepcji tzw. „miasta 15-minutowego”, jeśli wskaźnik 15 minut czasu dostępu do centrum zaspokajającego większość potrzeb miałby dotyczyć tylko historycznie ukształtowanej strefy śródmiejskiej.

Dlatego istotnymi składnikami modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej są wskazania lokalizacji centów lokalnych, wspomagających i odciążających strefę śródmiejską. Konkretyzacja modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej obejmować też winna takie elementy, które uznane zostały za niezbędne warunki realizacji wybranego modelu rozwoju. Należą do nich np. kluczowe elementy systemów komunikacyjnych, mających obsługiwać projektowaną, zwartą i policentryczną strukturę osadniczą. Elementy modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

Niżej wyszczególniono elementy modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, które realizują wybrany, strategiczny model rozwoju miasta: oparty na bazie ekologicznego, interwencjonistyczny model rozwoju: – obszar zwartej zabudowy o w pełni ukształtowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – kluczowe dla gminy obszary strategicznej interwencji: •obszar rewitalizacji (z podobszarami: śródmiejskim i przydworcowym), •strefa przylotniskowa, – ważniejsze typy centrów lokalnych: •regionalne i podregionalne, •miejskie i dzielnicowe, •„bramy miejskie”, – kluczowe elementy systemów komunikacyjnych: •istniejące i

	<p>projektowane drogi ekspresowe, •istniejące i projektowane odcinki dróg układu podstawowego, •skrzyżowania wymagające zwiększenia bezpieczeństwa i przepustowości, •istniejące linie kolejowe, •istniejące i projektowane dworce i przystanki kolejowe. Na poniższej mapie model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta przedstawiono w sposób graficzny.”</p>		
99.	<p>Zastąpić tekst jednostki redakcyjnej następującym: „Sposób uwzględnienia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta w ustaleniach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Ponieważ model struktury funkcjonalno-przestrzennej przyjęty w ramach opracowania Strategii Rozwoju Miasta będzie następnie uwzględniony w dokumencie studium, zawiera on takie elementy, które winny zostać powiązane z obligatoryjnymi ustaleniami diagnostycznymi i kierunkowymi tego dokumentu, w tym np.: 1)ustaleniami poczynionymi na potrzeby wykonania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy o pzp; 2)kierunkami zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej (o których mowa w art. 10 ust 2 pkt 1 lit. a ustawy o pzp), zmierzających do ukształtowania policentrycznej struktury miasta; 3)obszarami wskazanymi do przekształceń rehabilitacji i/lub zdegradowanymi (zgodnie z delegacją art. 10 ust 2 pkt 14 i 14a ustawy o pzp); 4)wskazaniem kluczowych elementów projektowanych systemów komunikacyjnych i infrastrukturalnych. Biorąc pod uwagę stan zaawansowania prac nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania</p>	<p>Potrzeba koordynacji zawartości modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej z projektem gminnego Programu Rewitalizacji</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Wzięto pod uwagę również ustalenia dot. dodania obszaru strategicznej interwencji - obszaru rewitalizacji.</p>

	<p>przestrzennego miasta, niezbędne jest dopuszczenie odpowiednio elastycznej adaptacji modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej do uwarunkowań, które mogą jeszcze zostać przeanalizowane w ramach prac nad tym dokumentem. W szczególności dopuścić należy:</p> <p>a)korekty i uszczegółowienia granic obszaru zwartej zabudowy o w pełni ukształtowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – wynikające z pogłębionej analizy uwarunkowań lokalnych; b)korekty i uszczegółowienia granic podobszarów wyznaczanych w obrębie kluczowych dla gminy obszarów strategicznej interwencji – wynikające z pogłębionej analizy uwarunkowań realizacji planowanych działań; c)korekty liczby, klasyfikacji i/lub lokalizacji centów lokalnych – wynikające z pogłębionej analizy uwarunkowań lokalnych realizacji policentrycznej struktury miasta; d)korekty przebiegu projektowanych odcinków dróg układu podstawowego oraz liczbę i/lub rozmieszczenie skrzyżowań wymagających zwiększenia bezpieczeństwa ruchu i przepustowości – wynikające z uwzględnienia rozmieszczenia projektowanych obszarów rozwoju zabudowy. "Dalsza część jednostki redakcyjnej – bez zmian.</p>		
100.	<p>Zastąpić tekst jednostki redakcyjnej następującym:</p> <p>„Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym ma charakter fakultatywny i należy do władz danej gminy. Potrzeba wyznaczenia OSI na poziomie lokalnym zależy od uwarunkowań i sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, jak również od określonych założeń strategicznych. Ocena celowości wyznaczenia takiego obszaru jest oceniana indywidualnie. Radom 2030 –</p>	<p>Jak wyżej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Wzięto pod uwagę również ustalenia dot. dodania obszaru strategicznej interwencji - obszaru rewitalizacji.</p>

<p>Strategia dalszego rozwoju. Na terenie Gminy Miasta Radomia wyznaczono następujące obszary strategicznej interwencji obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszar rewitalizacji (z podobszarami: śródmiejskim i przydworcowym), - strefa przylotniskowa. Graficzna prezentacja obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym, wyznaczonych na obszarze Radomia została przedstawiona na rysunku Modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej (Rozdział 5.) Obszar Strategicznej Interwencji - Obszar rewitalizacji <p>Przedmiotowy OSI wyznaczony został na podstawie analiz wykonanych w ramach opracowania gminnego programu rewitalizacji (GPR). Zawiera w sobie dwa podobszary, wyróżnione w niniejszej strategii pod kątem charakterystyki planowanych działań interwencyjnych: śródmiejskim (nie będącym obszarem tożsamym z obszarem zabudowy śródmiejskiej, w rozumieniu przepisów prawa budowlanego) oraz przydworcowym.</p> <p>Podobszar śródmiejski Największym z wyznaczonych Obszarów Strategicznej Interwencji na poziomie miasta jest OSI – strefa śródmiejska. W zależności od przyjętego wariantu strefę śródmiejską można ujmować w wariantach minimalnym i ograniczyć ją do ścisłego centrum miasta, jak i maksymalnym, w którym stanowić ona będzie większy obszar. Przyjęty wariant implikować będzie kolejne rozwiązania związane np.: z organizacją transportu, czy zakresem i narzędziami rewitalizacji tego obszaru. Śródmieście to rejon o najistotniejszym znaczeniu dla rozwoju lokalnego, jednakże charakteryzuje się on nagromadzeniem niekorzystnych zjawisk społeczno –</p>		
--	--	--

	<p>gospodarczych, co ma swoje odzwierciedlenie w obowiązującym Programie Rewitalizacji Gminy Miasta Radomia na lata 2014-2023. Rozpoczęto prace przygotowawcze do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Sporządzona na użytek tego opracowania diagnoza potwierdza, że obszar ten nadal jest zdegradowany zarówno pod względem społecznym, jak i infrastrukturalnym. Musi być zatem objęty tego typu działaniami w perspektywie kolejnych lat.”</p> <p>... (dalej bez zmian)</p> <p>„Podobszar przydworcowy Przedmiotowy podobszar położony jest bezpośrednio po południowej stronie linii kolejowej, obecnie jest zdegradowany przestrzennie i funkcjonalnie, jego przemysłowe zainwestowanie stopniowo (i dotychczas bezplanowo) przekształcane jest przez poszczególnych właścicieli pod funkcje usługowe. ... (dalej bez zmian)</p> <p>Obszar Strategicznej Interwencji - Strefa przylotniskowa”</p> <p>... (bez zmian)</p>		
101.	Brak zapisu o budownictwie czynszowym	<p>Przy kreowaniu polityki mieszkaniowej miasto powinno stawiać nie tylko na budowę nowych mieszkań na sprzedaż, ale także w dużej części na budowę mieszkań czynszowych (nie tylko komunalnych i socjalnych), które będą dostępne dla ludzi znajdujących się w luce czynszowej (szacunki mówią o nawet 40% pełnoletnich Polaków). Budowa takich mieszkań, poza zapewnieniem dachu nad głową mieszkańcom, może być także zachętą do wprowadzenia się do Radomia i płacenia tu podatków, zaś ich ulokowanie w pobliżu centrum pomoże uniknąć sytuacji, w której nowobudowane mieszkania są sprzedawane ‘w celach inwestycyjnych’ i stoją puste. Takie działania w konsekwencji pomagają w kształtowaniu wspólnot lokalnych. Miasto nie może realizować swojej polityki mieszkaniowej jedynie poprzez deweloperkę.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zapis w Strategii pozostaje w niezmienionym kształcie. Wskazany w celu operacyjnym "Miasto racjonalnie zagospodarowane" kierunek działań "Rozwój gospodarki mieszkaniowej" obejmuje wszystkie rodzaje mieszkalnictwa. Ideą takiego zapisu nie jest, jak wskazano w uwadze, rozwój mieszkalnictwa poprzez działalność deweloperską, ale również inne formy.</p>
102.	<p>Długookresowa polityka dotycząca zieleni w mieście: kompleksowy plan tworzenia parków i skwerów miejskich, w tym skupowanie działek pod tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.</p>	<p>Radom jest miastem, w którym wciąż brakuje zieleni zorganizowanej. Nie ma w naszej miejscowości dużego parku (choć plany parku Stary Radom są obiecujące), w którym można odpocząć od zgiełku miasta, liczba lasów jest niewielka, a punktów rekreacyjnych na przedmieściach, takich jak altany, miejsca na ognisko, ławki czy stoły praktycznie nie ma. W związku z tym należy przyjąć kompleksowy plan tworzenia takich miejsc w przyszłości, zarówno małych zieleńców osiedlowych</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Treść uwagi ma odzwierciedlenie w wyznaczonych celach i kierunkach działań, zwłaszcza w celu operacyjnym "Miasto racjonalnie zagospodarowane". W opisie ww. celu wskazuje się, że "Podejmowane będą</p>

		<p>i ogrodów kieszonkowych, większych skwerów, takich jak plac Domagały czy plac Ołdakowskiego, jak i parków i infrastruktury na atrakcyjnych pod względem dostępu do natury działkach nienależących obecnie do gminy (np. nad rzekami: Mleczna, Pacynka, Potok Malczewski, w okolicy lasu Kosowskiego).</p>	<p>inwestycje mające znaczenia dla zwiększenia dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych poprzez ich rewitalizację, odnowę oraz zagospodarowanie, w tym regulowanie parków i terenów zieleni miejskiej wraz z nowymi nasadzeniami, sprzyjając poprawie ogólnej estetyki. Planowane jest tworzenie i doposażenie przestrzeni miejskiej w obiekty małej architektury zielonej, klomby, parklety". Szczegółowość zapisów zaproponowanych w uwadze odpowiednia jest dla dokumentów branżowych, wykonawczych, np. programu rozwoju terenów zieleni.</p>
103.	<p>Długookresowa polityka dotycząca zieleni w mieście: bulwary wzdłuż Mlecznej (zwanej przez niektórych Kosówką), Potoku Północnego i Potoku Południowego/Malczewskiego</p>	<p>Nawiązując do poprzedniego punktu, czyli zwiększania ilości terenów zielonych w mieście, nie można zapomnieć o radomskich rzekach, wzdłuż których należy stworzyć pieszo-rowerowe bulwary wraz z infrastrukturą towarzyszącą – ławki, leżaki, altany, tablice informacyjne. Sama rzeka Mleczna na odcinku od Muzeum Wsi Radomskiej do ul. Czarnieckiego to 9 km ciągu pieszego, do tego można dodać Potok Malczewski od Mlecznej do Witkacego oraz Potok Północny od Mlecznej do nieckii retencyjnej za ul. Olsztyńską.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowość zapisów zaproponowanych w uwadze odpowiednia jest dla dokumentów branżowych, wykonawczych, np. programu rozwoju terenów zieleni.</p>
104.	<p>Długookresowa polityka dotycząca zieleni w mieście: ochrona nieużytków i dzikiej, tzw. 'czwartej' przyrody, tworzenie ogrodów ruderalnych</p>	<p>Dzika przyroda pełni wiele pozytywnych dla miasta funkcji: jest ostoją dla fauny i flory, pomaga w retencji, oczyszcza powietrze, jest również dobrym źródłem edukacji ekologicznej, może być na przykład plenerem dla artystów. Należy stworzyć plan ochrony dzikich obszarów, nieużytków, i czwartej przyrody, czyli miejsc zagospodarowanych i zmienionych przez człowieka, a następnie porzuconych i oddanych naturze. Takie tereny cechują się niską (choć nie zerową) ingerencją człowieka w ich rozwój - mogą zostać stworzone ścieżki, drewniane pomosty, czy punkty obserwacyjne. W miejscach silnie przekształconych przez działalność człowieka można z kolei tworzyć ogrody ruderalne, eksponujące wpływ natury na pozostałości obecności ludzkiej. Obszarami, które powinny zostać objęte taką ochroną są między innymi tereny nad rzeką Pacynką, Mleczną/Kosówką na wysokości Wośnik, część parku Stary Radom (enklawa zgmiotka i miejsce, w którym planowany jest taras widokowy), tereny u zbiegu ulic Północnej i Rodziny Ziętałów, okolice zbiegu rzeki Mlecznej i Pacynki, tereny zalewowe na Godowie czy zielone tereny na Michałowie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowość zapisów zaproponowanych w uwadze odpowiednia jest dla dokumentów branżowych, wykonawczych, np. programu rozwoju terenów zieleni.</p>
105.	<p>Współpraca z NGO</p>	<p>W ramach współpracy z NGO warto zwrócić na 3 kwestie: - przeznaczanie większej kwoty na konkursy grantowe, w tym konkursy na wkład własny; - konsultowanie planów miasta z organizacjami i ruchami miejskimi, ewentualne</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane w uzasadnieniu do uwagi rozwiązania powinny być przedmiotem innego dokumentu np.</p>

		<p>utworzenie Rady Merytorycznej NGO przy Prezydencie - pomoc przy rozwiązywaniu problemów lokalowych organizacji, np. poprzez przeznaczenie części pomieszczeń w ratuszu na pokoje dla ww. Warto wspomnieć, że przyjęte obecnie rozwiązania w Kamienicy Deskurów nie służą sprawnemu obsłudze NGO, w porównaniu do wcześniejszej lokalizacji COP.</p>	<p>Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. W treści Strategii podkreślono rolę NGO, jak również wskazano na kwestie związane z kontynuowaniem i dalszym wzmocnieniem współpracy międzysektorowej.</p>
106.	<p>Przestrzeń publiczna: uchwała krajobrazowa</p>	<p>Przestrzeń miasta jest obecnie bardzo silnie zanieczyszczona wszelkiej maści reklamami, banerami, witrynami. Obecnie nikt nad tym nie panuje, a warto pamiętać, że estetyka miasta wpływa na psychikę człowieka i odbiór miasta jako całości. Przykład: kiedy wejdziemy do czystego sklepu mamy dużo lepszy jego odbiór niż pełnego byle jak położonych skrzynek, banerów reklamowych i brudnych podług. Podobnie jest z miastem, dlatego należy jak najszybciej rozpocząć procedurę przyjęcia uchwały krajobrazowej przynajmniej w centrum miasta. Zmiana kolorystyki witryn, rozmieszczenia i wielkości znaków drogowych, czy zlikwidowanie części reklam wpłynie na zmniejszenie chaosu przestrzennego w mieście. Warto również rozważyć utworzenie stanowiska miejskiego plastyka</p>	<p>Uwaga uwzględniona, ale nie wymaga zmian treści dokumentu. Zapisy uwagi mają odzwierciedlenie w opisie celu operacyjnego "Miasto racjonalnie zagospodarowane" oraz wyznaczonych w jego ramach kierunków działań. Działania te koncentrować się będą m.in. na prowadzeniu skoordynowanej polityki przestrzennej miasta, jak również poprawie jego atrakcyjności. Miasto podejmuje działania mające na celu hamornizację przestrzeni. W tym celu podjęto uchwałę ws. przygotowania projektu uchwały dotyczącej zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych z jakich mogą być wykonane (czyli uchwały krajobrazowej) - uchwała nr 278/2016 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29 lutego 2016 roku. Trwają prace nad tym zagadnieniem.</p>
107.	<p>Przestrzeń publiczna: rynek miejski</p>	<p>Warto już teraz zastanowić się czy radomski rynek nadal spełnia funkcję 'miejskiego salonu', centrum wydarzeń w mieście. Być może lepszym, a jednocześnie nowatorskim w skali kraju rozwiązaniem byłoby stworzenie tam zielonego miejsca spotkań. Oznacza to przeznaczenie około 70-80% płyty na zieleń, małą infrastrukturę, drzewa i element wodno-świetlny, a także przygotowanie infrastruktury pod np. złoty foodtrucków, targi ekologiczne, śniadaniowe i inne wydarzenia rekreacyjne.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Problematyka ta jest przedmiotem innych opracowań wykonawczych, w tym m.in. programu dot. rozwoju terenów zieleni. Tego typu rozwiązania mogą być brane pod uwagę na etapie opracowania mpzp, jeśli taki zostanie opracowany dla tego obszaru. W związku z powyższym niecelowe jest wskazywanie takich rozstrzygnięć na poziomie Strategii, ze względu na konieczność analizy rozwiązań formalno-prawnych wskazanych powyżej. W</p>

			Strategii wskazano kierunki mające na celu zwiększanie terenów zieleni, jak również wskaźnik odnoszący się do tej tematyki, który dotyczy obszaru całego miasta.
108.	Tworzenie infrastruktury turystycznej	Urząd Miejski po wielu latach nicnierobienia w temacie turystyki słusznie podjął kroki w celu promocji miasta na zewnątrz. Niestety w mieście brakuje jakiegokolwiek infrastruktury, która mogłaby zainteresować turystów. Od lat mówi się o potrzebie wykonania w Radomiu wieży oraz punktów widokowych (być może dobrą lokalizacją byłaby okolica skrzyżowania ul. Czarnieckiego i Wernera z widokiem na śródmieście?), potrzebne są również szlaki turystyczne (zarówno PTTKowskie jak i tematyczne) wraz z towarzyszącą małą infrastrukturą (ławki, ławy, paleniska, altany, łączki piknikowe, miejsca odpoczynku rowerzysty), zbiorcze parkingi na obrzeżach miasta (P&R). Być może dobrym pomysłem byłoby stworzenie przez MOSiR pola namiotowego, np. w okolicy planowanego centrum treningowego na Koniówce, a także krytego placu dla rolkarzy, który zimą byłby lodowiskiem, na wzór skarżyskiego.	Uwaga uwzględniona częściowo. Treść dokumentu, jak sam Autor zauważa, uwzględnia aspekt związany z rozwojem infrastruktury turystycznej, tj. w kierunku działania "Rozwój infrastruktury kulturalnej, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej". Rozszerzono opis celu operacyjnego "Miasto ożywionej kultury, turystyki oraz sportu i rekreacji" o wybrane elementy wymienione w uwadze.
109.	Promocja miasta poprzez kulturę	Nieodłącznym elementem promocji turystycznej miasta powinna być polityka kulturalna. Należy już teraz rozpocząć planowanie i poszukiwanie źródeł finansowych na kilka dużych, rozpoznawalnych imprez kulturalnych, w tym jednej interdyscyplinarnej - ogólnopolskiej lub międzynarodowej. Przy organizacji różnego rodzaju imprez kulturalnych warto wesprzeć się doświadczeniem organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców.	Uwaga uwzględniona częściowo, ale nie wymaga zmian treści dokumentu. Zagadnienia opisane w uwadze mają swoje odzwierciedlenie w zapisach zarówno diagnozy, jak również Strategii. W dokumencie przewidziano cel strategiczny oraz cele operacyjne związane z kulturą i promocją miasta, także poprzez organizację wydarzeń kulturalnych. W Strategii są również przewidziane kierunki działań i działania zmierzające do pogłębiania współpracy z NGO. Ponadto, uwaga nie precyzuje jakie imprezy, o jakim charakterze powinny być szczególnie promowane. Opisane w uwadze kwestie są jednak istotne i będą miały zastosowanie na etapie operacyjnym, wdrożeniowym, tj. będą wzięte pod uwagę na etapie realizacji celów Strategii.
110.	Brak zapisu o budownictwie czynszowym	Przy kreowaniu polityki mieszkaniowej miasto powinno stawiać nie tylko na budowę nowych mieszkań na sprzedaż, ale także w dużej części na budowę mieszkań czynszowych (nie tylko komunalnych i socjalnych), które będą dostępne dla ludzi znajdujących się w luce czynszowej (szacunki mówią o nawet 40% pełnoletnich Polaków). Budowa takich mieszkań, poza zapewnieniem dachu nad głową	Uwaga nieuwzględniona. Zapis w Strategii pozostaje w niezmienionym kształcie. Wskazany w celu operacyjnym "Miasto racjonalnie zagospodarowane" kierunek działań "Rozwój gospodarki

		<p>mieszkańcom, może być także zachętą do wprowadzenia się do Radomia i płacenia tu podatków, zaś ich ulokowanie w pobliżu centrum pomoże uniknąć sytuacji, w której nowobudowane mieszkania są sprzedawane 'w celach inwestycyjnych' i stoją puste. Takie działania w konsekwencji pomagają w kształtowaniu wspólnot lokalnych. Miasto nie może realizować swojej polityki mieszkaniowej jedynie poprzez deweloperkę.</p>	<p>mieszkaniowej" obejmuje wszystkie rodzaje mieszkalnictwa. Ideą takiego zapisu nie jest, jak wskazano w uwadze, rozwój mieszkalnictwa poprzez działalność deweloperską, ale również inne formy.</p>
111.	<p>Długookresowa polityka dotycząca zieleni w mieście: kompleksowy plan tworzenia parków i skwerów miejskich, w tym skupowanie działek pod tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.</p>	<p>Radom jest miastem, w którym wciąż brakuje zieleni zorganizowanej. Nie ma w naszej miejscowości dużego parku (choć plany parku Stary Radom są obiecujące), w którym można odpocząć od zgiełku miasta, liczba lasów jest niewielka, a punktów rekreacyjnych na przedmieściach, takich jak altany, miejsca na ognisko, ławki czy stoły praktycznie nie ma. W związku z tym należy przyjąć kompleksowy plan tworzenia takich miejsc w przyszłości, zarówno małych zieleńców osiedlowych i ogrodów kieszonkowych, większych skwerów, takich jak plac Domagały czy plac Ołdakowskiego, jak i parków i infrastruktury na atrakcyjnych pod względem dostępu do natury działkach nienależących obecnie do gminy (np. nad rzekami: Mleczna, Pacynka, Potok Malczewski, w okolicy lasu Kosowskiego).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Treść uwagi ma odzwierciedlenie w wyznaczonych celach i kierunkach działań, zwłaszcza w celu operacyjnym "Miasto racjonalnie zagospodarowane". W opisie ww. celu wskazuje się, że "Podejmowane będą inwestycje mające znaczenie dla zwiększenia dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych poprzez ich rewitalizację, odnowę oraz zagospodarowanie, w tym regulowanie parków i terenów zieleni miejskiej wraz z nowymi nasadzeniami, sprzyjając poprawie ogólnej estetyki. Planowane jest tworzenie i doposażenie przestrzeni miejskiej w obiekty małej architektury zielonej, klomby, parklety". Szczegółowość zapisów zaproponowanych w uwadze odpowiednia jest dla dokumentów branżowych, wykonawczych, np. programu rozwoju terenów zieleni.</p>
112.	<p>Długookresowa polityka dotycząca zieleni w mieście: bulwary wzdłuż Mlecznej (zwanej przez niektórych Kosówką), Potoku Północnego i Potoku Południowego/Malczewskiego</p>	<p>Nawiązując do poprzedniego punktu, czyli zwiększania ilości terenów zielonych w mieście, nie można zapomnieć o radomskich rzekach, wzdłuż których należy stworzyć pieszo-rowerowe bulwary wraz z infrastrukturą towarzyszącą – ławki, leżaki, altany, tablice informacyjne. Sama rzeka Mleczna na odcinku od Muzeum Wsi Radomskiej do ul. Czarnieckiego to 9 km ciągu pieszego, do tego można dodać Potok Malczewski od Mlecznej do Witkacego oraz Potok Północny od Mlecznej do nieckii retencyjnej za ul. Olsztyńską.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowość zapisów zaproponowanych w uwadze odpowiednia jest dla dokumentów branżowych, wykonawczych, np. programu rozwoju terenów zieleni.</p>
113.	<p>Długookresowa polityka dotycząca zieleni w mieście: ochrona nieużytków i dzikiej, tzw. 'czwartej' przyrody, tworzenie ogrodów ruderalnych</p>	<p>4 ROZDZIAŁ 2 Długookresowa polityka dotycząca zieleni w mieście: ochrona nieużytków i dzikiej, tzw. 'czwartej' przyrody, tworzenie ogrodów ruderalnych Dzika przyroda pełni wiele pozytywnych dla miasta funkcji: jest ostoją dla fauny i flory, pomaga w retencji, oczyszcza powietrze, jest również dobrym źródłem edukacji ekologicznej, może być na przykład plenerem dla artystów. Należy stworzyć plan ochrony dzikich obszarów, nieużytków, i czwartej przyrody, czyli miejsc zagospodarowanych i zmienionych przez człowieka, a następnie porzuconych i</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowość zapisów zaproponowanych w uwadze odpowiednia jest dla dokumentów branżowych, wykonawczych, np. programu rozwoju terenów zieleni.</p>

		oddanych naturze. Takie tereny cechują się niską (choć nie zerową) ingerencją człowieka w ich rozwój - mogą zostać stworzone ścieżki, drewniane pomosty, czy punkty obserwacyjne. W miejscach silnie przekształconych przez działalność człowieka można z kolei tworzyć ogrody ruderalne, eksponujące wpływ natury na pozostałości obecności ludzkiej. Obszarami, które powinny zostać objęte taką ochroną są między innymi tereny nad rzeką Pacynką, Mleczną/Kosówką na wysokości Wośnik, część parku Stary Radom (enklawa zgmiotka i miejsce, w którym planowany jest taras widokowy), tereny u zbiegu ulic Północnej i Rodziny Ziętałów, okolice zbiegu rzeki Mlecznej i Pacynki, tereny zalewowe na Godowie czy zielone tereny na Michałowie.	
114.	Współpraca z NGO	<p>W ramach współpracy z NGO warto zwrócić na 3 kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeznaczanie większej kwoty na konkursy grantowe, w tym konkursy na wkład własny; - konsultowanie planów miasta z organizacjami i ruchami miejskimi, ewentualne utworzenie Rady Merytorycznej NGO przy Prezydencie - pomoc przy rozwiązywaniu problemów lokalowych organizacji, np. poprzez przeznaczenie części pomieszczeń w ratuszu na pokoje dla ww. Warto wspomnieć, że przyjęte obecnie rozwiązania w Kamienicy Deskurów nie służą sprawnemu obsłudze NGO, w porównaniu do wcześniejszej lokalizacji COP. 	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zaproponowane w uzasadnieniu do uwagi rozwiązania powinny być przedmiotem innego dokumentu np. Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. W treści Strategii podkreślono rolę NGO, jak również wskazano na kwestie związane z kontynuowaniem i dalszym wzmocnieniem współpracy międzysektorowej.</p>
115.	Przestrzeń publiczna: uchwała krajobrazowa	<p>Przestrzeń miasta jest obecnie bardzo silnie zanieczyszczona wszelkiej maści reklamami, banerami, witrynami. Obecnie nikt nad tym nie panuje, a warto pamiętać, że estetyka miasta wpływa na psychikę człowieka i odbiór miasta jako całości. Przykład: kiedy wejdziemy do czystego sklepu mamy dużo lepszy jego odbiór niż pełnego byle jak położonych skrzynek, banerów reklamowych i brudnych podług. Podobnie jest z miastem, dlatego należy jak najszybciej rozpocząć procedurę przyjęcia uchwały krajobrazowej przynajmniej w centrum miasta. Zmiana kolorystyki witryn, rozmieszczenia i wielkości znaków drogowych, czy zlikwidowanie części reklam wpłynie na zmniejszenie chaosu przestrzennego w mieście. Warto również rozważyć utworzenie stanowiska miejskiego plastyka.</p>	<p>Uwaga uwzględniona, ale nie wymaga zmian treści dokumentu. Zapisy uwagi mają odzwierciedlenie w opisie celu operacyjnego "Miasto racjonalnie zagospodarowane" oraz wyznaczonych w jego ramach kierunków działań. Działania te koncentrować się będą m.in. na prowadzeniu skoordynowanej polityki przestrzennej miasta, jak również poprawie jego atrakcyjności. Miasto podejmuje działania mające na celu harmonizację przestrzeni. W tym celu podjęto uchwałę ws. przygotowania projektu uchwały dotyczącej zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych z jakich mogą być wykonane (czyli uchwały krajobrazowej) - uchwała nr 278/2016 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29</p>

			lutego 2016 roku. Trwają prace nad tym zagadnieniem.
116.	Przestrzeń publiczna: rynek miejski	Warto już teraz zastanowić się czy radomski rynek nadal spełnia funkcję 'miejskiego salonu', centrum wydarzeń w mieście. Być może lepszym, a jednocześnie nowatorskim w skali kraju rozwiązaniem byłoby stworzenie tam zielonego miejsca spotkań. Oznacza to przeznaczenie około 70-80% płyty na zieleń, małą infrastrukturę, drzewa i element wodno-świetlny, a także przygotowanie infrastruktury pod np. złoty foodtrucków, targi ekologiczne, śniadaniowe i inne wydarzenia rekreacyjne.	Uwaga nieuwzględniona. Problematyka ta jest przedmiotem innych opracowań wykonawczych, w tym m.in. programu dot. rozwoju terenów zieleni. Tego typu rozwiązania mogą być brane pod uwagę na etapie opracowania mpzp, jeśli taki zostanie opracowany dla tego obszaru. W związku z powyższym niecelowe jest wskazywanie takich rozstrzygnięć na poziomie Strategii, ze względu na konieczność analizy rozwiązań formalno-prawnych wskazanych powyżej. W Strategii wskazano kierunki mające na celu zwiększanie terenów zieleni, jak również wskaźnik odnoszący się do tej tematyki, który dotyczy obszaru całego miasta.
117.	Tworzenie infrastruktury turystycznej	Urząd Miejski po wielu latach nicnierobienia w temacie turystyki słusznie podjął kroki w celu promocji miasta na zewnątrz. Niestety w mieście brakuje jakiegokolwiek infrastruktury, która mogłaby zainteresować turystów. Od lat mówi się o potrzebie wykonania w Radomiu wieży oraz punktów widokowych (być może dobrą lokalizacją byłaby okolica skrzyżowania ul. Czarnieckiego i Wenera z widokiem na śródmieście?), potrzebne są również szlaki turystyczne (zarówno PTTKowskie jak i tematyczne) wraz z towarzyszącą małą infrastrukturą (ławki, ławy, paleniska, altany, łączki piknikowe, miejsca odpoczynku rowerzysty), zbiorcze parkingi na obrzeżach miasta (P&R). Być może dobrym pomysłem byłoby stworzenie przez MOSiR pola namiotowego, np. w okolicy planowanego centrum treningowego na Koniówce, a także krytego placu dla rolkarzy, który zimą byłby lodowiskiem, na wzór skarżyskiego.	Uwaga uwzględniona częściowo. Treść dokumentu, jak sam Autor zauważa, uwzględnia aspekt związany z rozwojem infrastruktury turystycznej, tj. w kierunku działania "Rozwój infrastruktury kulturalnej, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej". Rozszerzono opis celu operacyjnego "Miasto ożywionej kultury, turystyki oraz sportu i rekreacji" o wybrane elementy wymienione w uwadze.
118.	9 ROZDZIAŁ 2 Promocja miasta poprzez kulturę Nieodłącznym elementem promocji turystycznej miasta powinna być polityka kulturalna. Należy już teraz rozpocząć planowanie i poszukiwanie źródeł finansowych na kilka dużych, rozpoznawalnych imprez kulturalnych, w tym jednej interdyscyplinarnej - ogólnopolskiej lub międzynarodowej. Przy organizacji różnego rodzaju imprez kulturalnych warto wesprzeć się	Nieodłącznym elementem promocji turystycznej miasta powinna być polityka kulturalna. Należy już teraz rozpocząć planowanie i poszukiwanie źródeł finansowych na kilka dużych, rozpoznawalnych imprez kulturalnych, w tym jednej interdyscyplinarnej - ogólnopolskiej lub międzynarodowej. Przy organizacji różnego rodzaju imprez kulturalnych warto wesprzeć się doświadczeniem organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców.	Uwaga nieuwzględniona. Zagadnienia opisane w uwadze mają swoje odzwierciedlenie w zapisach zarówno diagnozy, jak również Strategii. W dokumencie przewidziano cel strategiczny oraz cele operacyjne związane z kulturą i promocją miasta, także poprzez organizację wydarzeń kulturalnych. W Strategii są również przewidziane kierunki działań i działania zmierzające do pogłębiania współpracy z

	doświadczeniem organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców.		NGO. Ponadto, uwaga nie precyzuje jakie imprezy, o jakim charakterze powinny być szczególnie promowane. Opisane w uwadze kwestie są jednak istotne i będą miały zastosowanie na etapie operacyjnym, wdrożeniowym, tj. będą wzięte pod uwagę na etapie realizacji celów Strategii.
119.	<p>Mocno , wg Strategii Radom utracił funkcję miasta przemysłowego- z czym zgodzić się nie możemy - Upadek COPu (centralnego okręgu przemysłowego) doprowadził do upadku choćby Zakładów Metalowych im. Gen. Waltera. Ale po upadku Zakładów Metalowych wielu fachowców założyło własne warsztaty, które z czasem przerodziły się w duże firmy z branży metalurgicznej.</p> <p>To właśnie wykształcona kadra pracowników ściąga potencjalnych inwestorów, jednakże obecnie nie ma wolnych miejsc w strefach przemysłowych. Kilka lat temu planowana była budowa największej strefy ekonomicznej w regionie. Miała znajdować się między Radomiem, a Jedlnia Letnisko. Od ok. 2 lat nie słyhać nic na temat tej inwestycji.</p> <p>Potrzebne są tereny pod inwestycje i rozwój biznesu ale niezbędne do tego są porozumienia z gminami ościennymi.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Treść uwagi odzwierciedla informacje zawarte w Diagnozie, jednocześnie ma charakter subiektywnej oceny w zakresie mocy przekazu dot. utraty funkcji przemysłowej - w diagnozie wskazuje się na działalność branż opisanych w uwadze. Treść uwagi wskazuje na potrzebę terenów pod inwestycje i rozwój biznesu - kwestie te mają odzwierciedlenie w diagnozie i Strategii - wyznaczono kierunki działań, których realizacja ma przyczynić się do poprawy sytuacji w tym zakresie. W Strategii wskazano potencjalne rozwiązania zmiernające do uzyskania takich terenów. W dokumencie przewiduje się również podejmowanie działań i inicjatyw między samorządowych, jak również międzysektorowych, które będą sprzyjały rozwojowi miasta - kwestie współpracy międzygminnej również wpisują się w te założenia.</p>
120.	<p>Planowanie przestrzeni- cała strategia dot. Planowania przestrzennego terenów miasta Radomia mija się ze stanem faktyczny opiera się na błędnych sugestiach i założeniach. Wg tej strategii blokowane mają być inicjatywy zabudowy obrzeży miasta celem przymuszenia mieszkańców do wykorzystywania terenów w centrum m.in. pustostanów. Jednakże to wysokie ceny nieruchomości</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Treść nie wskazuje żadnej propozycji zmiany, przeformułowania lub innej korekty dokumentu. Stanowi jednak subiektywną interpretację zapisów dokumentu Strategii. W Strategii nie znajdują się zapisy rozstrzygające kwestie dot. planowanej lokalizacji zabudowy, w tym m.in. wydawania decyzji o warunkach zabudowy itp. Tematyka poruszona w</p>

<p>w centrum miasta są czynnikiem decydującym o tym, że mieszkańcy Radomia wybierają obrzeża miasta z dobrą komunikacją miejską, aniżeli ściśle centrum gdzie ceny gruntu kształtują się już powyżej 400zł/m², a na obrzeżach miasta ok 100zł/m², w gminach leżących poza terenem miasta można zakupić działki pod zabudowę nawet poniżej 100zł/m². Błędne jest zatem myślenie, że blokując możliwości wydawania Warunków Zabudowy na obrzeżach miasta mieszkańcy zaczną kupować nieruchomości w centrum czy pustostany, te nieruchomości oprócz wysokich cen zakup, są często niezagospodarowane z powodu niejasnej sytuacji własnościowej, spadkowej, czy też są one zadłużone. Błędnie wskazuje się w tej strategii jakoby rozproszenie zabudowy na terenach rolnych miało niekorzystne znaczenie, gdyż na terenach administracyjnych miasta nie przewiduje się uprawy rolnej. A tereny rolne czasowo mają być przeznaczone pod zabudowę. Niekorzystny na planowanie ma za to brak spójnej jednolitej koncepcji rozwoju urbanistycznego miasta która powinna być opracowana lata temu i powinna być kontynuowana. Jednakże taka koncepcja nie powstała, a jeśli powstała to nie jest wdrażana. Znaczna część terenów miasta wciąż nie ma opracowanych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, dlatego decyzje wydawane są na podstawie Warunków Zabudowy. Nasze miasto słynie z utrudniania życia mieszkańców wymyślając różne schody i procedury, dlatego duża część mieszkańców przenosi się do gmin ościennych choćby za lepsze podejście urzędników do mieszkańca i łatwiejsze uzyskanie pozwoleń budowlanych.</p>		<p>uwadze jest przedmiotem dokumentów takich, jak Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz mpzp. Autor słusznie zwraca uwagę na niewystarczający poziom pokrycia miasta mpzp, jak również braku zintegrowanej polityki przestrzennej miasta - poruszone kwestie mają swoje odzwierciedlenie zarówno w diagnozie jak i Strategii. Autor wskazuje również na konieczność zażądania Radomia, zagadnienie to ma odzwierciedlenie w celach i kierunkach działań przewidzianych w Strategii.</p>
--	--	--

	<p>Decyzje o warunkach zabudowy wydawane są w sposób chaotyczny- tam gdzie wydanie warunków zabudowy wydawałoby się nieuzasadnione - powstają osiedla domków (np. ul. Janiszpolska - w bezpośrednim sąsiedztwie ujęcia wody pitnej), na ulicy Witkacego- w bezpośrednim sąsiedztwie terenów górniczych (kopalnia piachu Jasińscy), ul. Drzymały– bezpośrednio sąsiedztwo kopalni piasku (kopalnia Nowak). Miasto powinno wyznaczać tereny zielone ze swoich zasobów nieruchomości a nie tworzyć nieużytki niezdatne do zabudowy które na miejskich mapach są terenami zielonymi a w rzeczywistości to nieatrakcyjne krzaki.</p> <p>Narzekanie na zanieczyszczenia, środowisko i jednocześnie wycinanie dużych drzew i pozostawianie gołych połaci (w najlepszym wypadku nasadzanie krzewów jak na Plantach) - konieczne jest zadrzewianie Radomia,</p>		
121.	<p>Zwracamy też uwagę na zadziwiający fakt, że nie wiadomo po co nawiązuje się w samorządowym dokumencie do prywatnej inwestycji -Hotelu Hilton Garden. W ciągu całej dalszej Strategii nie znaleźliśmy lub nie widzieliśmy (może przeoczyliśmy) żadnej innej nazwy prywatnego przedsiębiorstwa, a tu jednoznacznie wskazuje się na prywatną firmę i jej rzekome znaczenie dla poprawienia stanu turystyki i rekreacji. Zatem powstanie kolejnego hotelu jest na plus, ale jego znaczenie dla turystyki i rekreacji jest znikome. W strategii wspomina się o obszarach ziemi radomskiej obejmujących okolice Radomia (LOTZR) jako potencjalnie mających znaczenie dla rozwoju turystyki. Wg nas to znaczenie jest dużo większe aniżeli wskazuje się to w tej strategii. Sami radomianie korzystają</p>		<p>Uwaga uwzględniona - usunięto nazwę własną. Pozostałe elementy poruszone w uwadze mają swoje odzwierciedlenie w diagnozie w zakresie stanu rozwoju turystyki, w tym infrastruktury z nią związanej, jak również w Strategii w zakresie działań zmierzających do rozwiązania zdiagnozowanych problemów i deficytów, o których również wspomina Autor, takich jak np. sieć dróg, ścieżek rowerowych, małej architektury itp.</p>

	<p>z lokalnych atrakcji, szlaków pieszych czy rowerów, pomników przyrody. Samo miasto Radom w mało czytelny i klarowny sposób informuje mieszkańców i turystów choćby o powstaniu takich inwestycji jak Bulwary nad Mleczną. Nic nie wspomniano o zalewie na Borkach jako zbiornik oferujący jakąkolwiek rekreację, zapewne przez nieatrakcyjność samego zbiornika i jego otoczenia. Postulujemy dodanie do Strategii rozbudowę sieci dróg, dróg i ścieżek rowerowych oraz tworzenia bezpiecznych przejść dla pieszych.</p> <p>„Inwestycje powinny być dokonywane przy silnym udziale strony społecznej, w tym stowarzyszeń i organizacji rowerowych oraz grup mieszkańców. Chcemy, aby Radom stał się wzorem pod względem bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych, dlatego też na nowo trzeba wyznaczyć cel rozbudowy i remontów pieszych ciągów komunikacyjnych i zainwestować w małą architekturę, również tę zwiększającą komfort i bezpieczeństwo poruszania się.”</p> <p>Zwracamy również szczególną uwagę na potrzebę walki z wykluczeniem komunikacyjnym, w tym przywrócenie lub budowę nowego dworca autobusowego dla miasta.</p> <p>Skandaliczny wydaje się nam fakt, że miasto pozbyło się dotychczasowego dworca i brak jest jakichkolwiek konkretnych planów otwarcia nowego dworca autobusowego w mieście.</p>		
122.	<p>Zdaniem Nowej Lewicy w mieście powinien być szpital z kompletem stale gotowych do przyjmowania pacjentów oddziałów. Chcemy, aby personel medyczny miał zapewnione finansowe i pozafinansowe warunki pracy, które odpowiadają ich kwalifikacjom.”</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Przewiduje się działania mające na celu zwiększenie dostępności do leczenia szpitalnego, jednakże wybór wariantu realizacyjnego inwestycji jest uzależniony od wielu czynników, m.in. finansowych, formalno-prawnych, stopnia wykorzystania łóżek, etc.</p>

<p>123.</p>	<p>Jednakże ze względu na rosnące ceny nieruchomości w Radomiu a także atrakcyjne ceny nieruchomości w gminach ościennych spowodowały emigrację do gmin: Przytyk, Szydłowiec, Skaryszew itp. Statystycznie ilość mieszkańców może spadać, ale ilość ludzi przyjeżdżających do pracy do Radomia z gmin ościennych będzie proporcjonalnie rosnąć.</p> <p>Widać to chociażby po rosnącej ilości przedszkoli zarówno tych państwowych jak i prywatnych. Ilość chętnych do przedszkoli państwowych jest tak duża że mieszkańcy często nie zaprowadzają dzieci do przedszkoli wokół swojego miejsca zamieszkania, tylko zmuszeni są wozić swoje dzieci np. na drugi koniec miasta bo tam są wolne miejsca w przedszkolu.</p> <p>Brak miejsc w przedszkolach spowodowana jest w dużej mierze przez ludzi mieszkających w gminach ościennych i pracujących w Radomiu, jednakże podatki płacą nie w Radomiu tylko w miejscu zamieszkania. We wniosku do przedszkola jest jeden z punktów dotyczący gdzie wnioskodawca płaci podatki, ale nie jest on kluczowy do przyznania miejsca w przedszkolu a przedszkole nie mają kompetencji do sprawdzenia czy dane wpisane we wniosku są prawdziwe.</p> <p>Zwracamy również uwagę na wciąż postępujące wyludnienie, spowodowane dużym bezrobociem w poprzednich latach. Przyczynia się również do tego starzenie społeczeństwa i przewaga zgonów nad narodzinami. Wielu mieszkańców wróciło, gdy sytuacja na rynku pracy w Radomiu uległa poprawie, jednakże brak jest wystarczających zachęt, by większa liczba byłych obywateli miasta zechciała wrócić do Radomia, chociażby z Warszawy czy</p>	<p>Uwaga uwzględniona, ale nie wymaga zmiany zapisów dokumentu. Treść zgłoszonej uwagi w zakresie sytuacji demograficznej Radomia ma swoje odzwierciedlenie w diagnozie, gdzie wskazuje się na problem depopulacji miasta. Treść uwagi nie zawiera jednak propozycji zmiany, przeformułowania opisu, w związku z czym treść dokumentów pozostawiono bez zmian.</p>
-------------	---	--

	<p>innych dużych miast. W strategii wskazuje się że „ średnie wynagrodzenie radomianina pozwala na zakup 1,14m2 mieszkania na rynku pierwotnym, zaś mieszkańiec Warszawy pomimo znacząco wyższych zarobków, posiada zdolność zakupu jedynie 0,89m2” co rzekomo uatrakcyjnia osiedlenie się w Radomiu.</p> <p>Jednakże operując suchymi danymi statystycznymi nikt nie uwzględnił zdolności kredytowej na zakup i wykończenie mieszkania z rynku pierwotnego, przy tej średniej (nie wskazano jednoznacznie wysokości tego średniego wynagrodzenia, oraz przyjętej wartości mieszkania z rynku pierwotnego więc w sumie ciężko się odnieść do tych danych).</p>		
124.	<p>W Radomiu lokalne socjalne umiejscowione są w kilku lokalizacjach- na ul. 25go czerwca (tzw. Magistraty), ul. Mroza, ul. Jastrzębskiego, ul. Energetyków, czy ul. Marii Gajl. To ostatnie osiedle na ul. Marii Gajl jest tak oddalone od centrum miasta że lokalnie nazywane jest „wyspą” lub „małym gajem”.</p> <p>Ulica Marii Gajl jest tak daleko oddalona od miasta że w sezonie letnim częściej tu zobaczymy traktor niż autobus.</p> <p>Odległa lokalizacja i nieciekawa okolica sprawia że jedynie osoby znajdujące się ciężkiej sytuacji życiowej decydują się tu zamieszkać, co jeszcze bardziej pogłębia wykluczenie społeczne. Na takich osiedlach dochodzi do licznych wykroczeń i przestępstw, dlatego wiele rodzin z dziećmi nie chce decydować się na zamieszkanie na takim osiedlu. Niestety sytuacja życiowa często je zmusza do zamieszkania na tych osiedlach dlatego, że w mieście nie ma alternatywnych</p>		<p>Uwaga częściowo uwzględniona, ale nie wymaga zmian w treści dokumentu. W ramach celu operacyjnego "Miasto racjonalnie zagospodarowane" uwzględniono kierunek działań dot. rozwoju gospodarki mieszkaniowej, w ramach którego przewidziano również rozwój infrastruktury technicznej i mieszkaniowej, jak również rewitalizację i zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej. Planuje się kontynuację poprawy stanu technicznego i estetyki obiektów.</p> <p>Treść uwagi nie zawiera jednak propozycji zmiany, przeformułowania opisu, w związku z czym treść dokumentów pozostawiono bez zmian.</p>

	<p>mieszkań socjalnych. Planowana budowa 2 bloków z programu mieszkanie + nie poprawi tej sytuacji gdyż zapotrzebowanie na mieszkania socjalne jest bardzo duże.</p> <p>Nie dba się o udrożnianie kraterów ściekowych na ulicach, często są wadliwie rozmieszczone i woda przepływa nad nimi nie wpadając do kanałów - nie ma nic o utrzymaniu w dobrym stanie kanalizacji deszczowej, na wielu ulicach, nawet nowych są miejsca gromadzenia się wody w czasie deszczu - zagłębienia w nawierzchni. W ramach walki ze smogiem należy podłączać jak najwięcej budynków i domków do centralnej sieci grzewczej. O podłączeniu kamienic na ul. Żeromskiego mówiło się już w latach 1994-98. Odłożono to do czasu remontu ul. Żeromskiego i z tego zrezygnowano.</p> <p>Niska jakość robót drogowych - zapadnięcia jezdnii i chodników w zatoczkach autobusowych niedawno zbudowanych.</p>		
125.	<p>Miasto generalnie wygląda na zaniedbane i brudne. Należy ograniczyć budowę ścieżek dla rowerów w miejscach niebezpiecznych dla rowerzystów. Długość ścieżek nie jest żadnym wyróżnikiem dla miasta. Często ścieżki są szersze niż miejsce pozostawione pieszym, a szczególnie z dziećmi w wózkach, a nawet inwalidom idącym o dwóch kulach np, przed Sądami przy ul. Warszawskiej, Generalnie STRATEGIA powinna być sfinalizowana w PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA, który zawierałby wizję przyszłościowego Radomia i ukierunkowałby działania inwestycyjne. Dokument ten opisuje stan obecny, lecz z jego treści nie sposób dowiedzieć się jak dokładnie będzie wyglądało miasto i jego sprawy do końca</p>		<p>Uwaga uwzględniona, gdyż ma wskazana uwaga/opinia/wniosek znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach Strategii, zarówno misji, wizji, jak również w celach. W związku z tym uwzględnienie uwagi nie wymaga wprowadzenia zmian w dokumentacji.</p>

	<p>2030 roku. W końcowej części przyjętych w dniu 26 lutego 2022r. priorytetów programowych przez Ogólne Zebranie Miejskiej Organizacji Nowej Lewicy w Radomiu – w materiale dotyczącym Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radom – 2030 podkreślono, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Będziemy wspierać wszystkie te zagadnienia i inicjatywy, zawarte w strategii rozwoju miasta, które będą służyć poprawie bytu mieszkańców, powodując i zapewniając dynamiczny rozwój Radomia i zapobiegając wyludnianiu się miasta. • Chcemy, aby Radom był miastem dynamicznym, ludzi dobrze wykształconych, z dużym potencjałem innowacyjności w gospodarce, dbających o ekologię, tętniących życiem kulturalnym, rozwijających się sportowo, dobrze rozwiniętą ochroną zdrowia i jego zapleczem, dobrze skomunikowanym i atrakcyjnym miejscem zamieszkania. • Chcemy, by miasto Radom było ośrodkiem oddziaływania na ościennie gminy i było przykładem wysokiego poziomu oświaty i szkolnictwa oraz usług publicznych. 		
126.	<p>Wyliczenie planowanych celów, ostatni zapis: „- o znaczeniu regionalnym.”, zmienić na „- o znaczeniu ponadregionalnym.”</p>	<p>Radom już aktualnie pełni rolę ośrodka o znaczeniu większym niż ośrodek regionalny. Trend ten powinien zostać nadal utrzymany w pozyskiwaniu kolejnych funkcji adekwatnych do wielkości miasta w sieci osadniczej Polski. Radom powinien aspirować do ośrodka o znaczeniu ponadregionalnym. Skoro w wyliczeniu zawartym na str. 36 wskazano, że Radom ma stanowić centrum usług wyższego rzędu, a także ośrodek akademicki i naukowy, to są to kierunki adresowane do ośrodków o znaczeniu ponadregionalnym.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W dokumentach strategicznych wyższego rzędu Miasto jest traktowane jako ośrodek subregionalny. W Strategii wskazuje się na aspiracje Miasta do zwiększenia jego znaczenia jako ośrodka regionalnego.</p>
127.	<p>Wyrażenie: „III.2.4 Rozwój transportu zbiorowego” zmienić na: „III.2.4 Rozwój transportu zbiorowego, w tym budowa linii tramwajowej na osi północ-południe miasta”</p>	<p>Miasto potrzebuje diametralnej zmiany jakościowej w obszarze publicznego transportu zbiorowego. Zakup niskoemisyjnych środków transportu dla komunikacji miejskiej nie rozwiązuje podstawowego problemu sieci, jakim jest brak możliwości szybkiego przemieszczania się na osi północ-południe Radomia, przez centrum. Doświadczenia takich miast jak Olsztyn, Częstochowa, Gorzów Wlkp. oraz Elbląg, wskazują jednoznacznie, że tramwaj jest przyjaznym i chętnie wybieranym przez mieszkańców miast środkiem transportu w komunikacji miejskiej. Nieatrakcyjność obecnego rozwiązania funkcjonowania komunikacji miejskiej powoduje po pierwsze</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nazwa odnosi się do transportu publicznego, a więc obejmuje ewentualną sieć tramwajową, również będącą formą transportu publicznego. Niemniej wprowadzenie tego zapisu wymaga przeprowadzenia szczegółowych analiz i powinno być przedmiotem dokumentów związanych z transportem i komunikacją.</p>

		odpływ pasażerów z komunikacji miejskiej, wzrost ilości zarejestrowanych aut, służących do transportu indywidualnego.	
128.	W kierunkach działań należy uwzględnić budowę linii tramwajowej na osi północ-południe Radomia.	Uzasadnienie jak wyżej.	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa odnosi się do transportu publicznego, a więc obejmuje ewentualną sieć tramwajową, również będącą formą transportu publicznego. Niemniej wprowadzenie tego zapisu wymaga przeprowadzenia szczegółowych analiz i powinno być przedmiotem dokumentów związanych z transportem i komunikacją.
129.	W opisie kierunków działań brak jest odniesienia się do istniejącej oraz planowanej do wybudowania infrastruktury przystankowej na sieci PKP w obszarze miasta. Proponuję dokonać następującego zapisu: „Planuje się również ściśle powiązanie istniejących oraz planowanych do wybudowania przystanków kolejowych z siecią komunikacji miejskiej, tak aby zapewnić mieszkańcom szybki dostęp do kolejowych środków transportu regionalnego i międzyregionalnego”.	W 2021 r. oddano do użytkowania na linii kolejowej nr 8, na terenie miasta, 3 przystanki kolejowe. Ponadto w najbliższych latach planowane jest wybudowanie kolejnych przystanków tj. przy wiadukcie w ul. Żeromskiego oraz na wysokości ul. Sycyńskiej. Funkcjonujące już przystanki nie zostały w żaden sposób powiązane z siecią komunikacji miejskiej, co bardzo negatywnie świadczy o polityce transportowej Radomia na mapie Polski i Europy. Sprawny transport to taki, który gwarantuje pasażerom sprawne przesiadanie się między środkami transportowymi, np. z pociągu do komunikacji miejskiej i na odwrot.	Uwaga uwzględniona, wprowadzono zaproponowaną w uwadze treść.
130.	Pandemia COVID-19 stanowi obecnie jedno z największych wyzwań dla rozwoju miast, na które winny odpowiadać zarówno strategie poszczególnych ośrodków, jak i polityki ponadlokalne. Wprost wynika to m.in. z faktu, że w skali globalnej obszary miejskie są punktem zerowym pandemii COVID-19 i odpowiadają za 90 procent zgłoszonych przypadków. Z tego też powodu to miasta najbardziej odczuwają skutki wywołanego pandemią kryzysu: niewydolność systemów opieki zdrowotnej, zakłócenia funkcjonowania lub ostry kryzys całych sektorów lokalnej gospodarki, nieodpowiednie usługi publiczne, itp. Taka sytuacja dotyczy przede wszystkim ośrodków już uprzednio dotkniętych		Uwaga uwzględniona częściowo, ale nie wymaga zmian dokumentu. Treść uwagi/analizy nie wskazuje na wprowadzenie konkretnych zapisów, rozwiązań itp. do przedmiotowego dokumentu, w związku z czym pozostawia się treść bez zmian. Treść uwagi stanowi analizę wpływu pandemii na różne obszary funkcjonowania miasta. W trakcie prac nad Strategią brano pod uwagę ten czynnik, co ma swoje odzwierciedlenie m.in. w kierunkach działań i opisach celów, np. rozwój e-usług, promowanie nowych technologii, wzmacnianie zdrowia. Treść uwagi/analizy nie wskazuje na wprowadzenie konkretnych zapisów, rozwiązań itp. do przedmiotowego

<p>problemami społecznymi i gospodarczymi, które pandemia dodatkowo pogłębiła. Z drugiej strony, z tytułu gęstej sieci relacji społecznych oraz posiadania odpowiedniego zaplecza instytucjonalnego, miasta są również miejscami posiadającymi znaczny potencjał solidarności i odporności. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, ONZ już w 2020 r., w raporcie pt.: „COVID-19 in Urban World” sformułowała następujące zalecenia dla polityki wsparcia obszarów miejskich w obliczu skutków pandemii: 1. Należy zadbać o to, by wszystkie fazy odpowiedzi na pandemię nastawione były na przeciwdziałanie nierównościom i długoletnim zaniedbaniom w rozwoju miast oraz chroniły ich spójność społeczną, w tym:- traktować priorytetowo tych, którzy są najbardziej bezbronni, zapewnić bezpieczne schronienie wszystkim ludziom i lokale mieszkalne osobom bezdomnym; - zapewnić dostęp do wody i urządzeń sanitarnych. - nadrabiać zaległości w dostępie do usług publicznych. 2. Należy wzmocnić zdolność samorządów do rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych poprzez pogłębienie współpracy między władzami lokalnymi i krajowymi. Odbudowa miast musi odpowiadać nowym potrzebom i być prowadzona w oparciu o pakiety stymulacyjne i inne rozwiązania zwiększające potencjał samorządów lokalnych. 3. Należy dążyć do odbudowy gospodarki ekologicznej, odpornej na zagrożenia i sprzyjającej włączeniu społecznemu m.in. poprzez: - stosowanie rozwiązań transportowych, jak tworzenie ścieżek rowerowych i stref dla pieszych umożliwiających odzyskanie przestrzeni publicznych, poprawę mobilności, bezpieczeństwa i jakości</p>		dokumentu, w związku z czym pozostawia się treść bez zmian.
---	--	---

powietrza; - szeroko zakrojoną transformację ekologiczną i tworzeniu nowych miejsc pracy (pakiety stymulacyjne dla zrównoważonej, niskoemisyjnej i odpornej na zagrożenia gospodarki); - upowszechnienie korzystania z Internetu. Podsumowując tezy raportu: instrumenty wdrażane w odpowiedzi na gospodarcze wyzwania pandemii winny umożliwić wykorzystanie szansy na przyspieszenie rozwoju miast w kierunku modeli zrównoważonych, odpornych na wyzwania zdrowotne i klimatyczne, a cele te, choć osiąmane na poziomie samorządów miast, winny być silnie wspierane w ramach odpowiednich polityk ponadlokalnych (unijnych, krajowych i regionalnych). Zaniechanie niezbędnych zmian adaptacyjnych spowoduje bowiem, że miasta po pandemii będą generować głównie niedogodności zamieszkiwania w gęstych strukturach miejskich oraz koszty funkcjonowania przedsiębiorstw w obrębie aglomeracji utrzymujących rozbudowane systemy infrastrukturalne i transportowe. Pandemia stanie się wtedy silnym impulsem degradacji społecznej i gospodarczej miast, co pociągnie za sobą cywilizacyjną zapaść nie tylko samych ośrodków miejskich, ale także całych regionów i krajów, dla których były i są one motorem rozwoju. Analizując w wżytej zarysowanym kontekście sytuację m. Radomia należy odnieść się do następujących obszarów problemowych:

1. charakterystyka ponadlokalnej polityki wsparcia ośrodków miejskich w odpowiedzi na zagrożenia pandemii COVID-19
2. specyfika miasta Radomia w aspekcie jego podatności/odporności na wpływ pandemii
3. dotychczas zaobserwowane skutki pandemii w sferze

	<p>społecznej i gospodarczej miasta 4. szacowany wpływ pandemii na strategiczne kierunki rozwoju miasta Ad. 1.: Krajowa polityka odbudowy po pandemii w wielu aspektach zdaje się podążać w kierunku przeciwnym niż wskazany w ww. raporcie ONZ. Zawiera ona bowiem szereg elementów, które zmniejszają potencjał miast radzenia sobie ze skutkami pandemii, zamiast go umacniać. Dotyczy to zwłaszcza zmian podatkowych uszczuplających dochody gmin, ale także legislacji wprowadzającej różnego rodzaju ograniczenia właściwości samorządu do decydowania w zakresie sposobu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej. Nowe regulacje prawne oraz zaniechania dogłębnej reformy gospodarki przestrzennej także stanowią istotny impuls dezurbanizacyjny. Np. ułatwienia dla lokalizacji zabudowy jednorodzinnej czy specustawowe ścieżki lokalizacji inwestycji mieszkaniowych z pominięciem obowiązującego prawa miejscowego z dużym prawdopodobieństwem skutkować mogą rozpraszaniem zabudowy (domy do 70 m² na działkach nie mniejszych niż 500 m²) lub nadmiernym jej zagęszczeniem (lokalizacje na podstawie tzw. „lex deweloper”), obniżeniem standardów zamieszkania, kosztów obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej, czy konfliktami funkcjonalno-przestrzennymi. Kierowanie znacznego wsparcia na obszary wiejskie, które nie są dotknięte skutkami pandemii w stopniu porównywalnym do miast, jest w tym kontekście niezrozumiałe. To miasta, a nie gminy wiejskie, są bowiem obszarami lokalizacji sektorów gospodarki, które najbardziej ucierpiały na skutek pandemii, jak usługi dla ludności, wynajem</p>		
--	---	--	--

<p>powierzchni biurowych, turystyka, itp. To w miastach zlokalizowane są instytucje usług społecznych, które obsługują także obszary wiejskie. W końcu to miasta właśnie są obszarami największego zagęszczenia kontaktów społecznych, potęgującego zagrożenia epidemiczne w sytuacji braku odpowiednich standardów sanitarnych i mieszkaniowych. Przewaga celów związanych z wielkimi, krajowymi inwestycjami infrastrukturalnymi oraz wsparciem obszarów wiejskich w Krajowym Planie Odbudowy w połączeniu z innymi elementami polityki centralnej (jak np. ograniczona co do skali interwencji i de facto fasadowa polityka miejska) sprawia, że obszary miejskie nie uzyskują wsparcia adekwatnego do wyzwań. Ad.2.: Specyfika miasta Radomia w kontekście zagrożeń pandemicznych może zostać uchwycona dzięki porównaniu z innymi ośrodkami pod względem sztanarów zamieszkiwania, dostępności terenów rekreacyjnych czy usług społecznych. W sferach, w których odpowiednie wskaźniki dla Radomia istotnie odbiegają od wartości występujących w innych ośrodkach zidentyfikować można relatywną odporność lub podatność miasta na wpływ pandemii. Ad.3.: Analiza danych statystycznych za lata pandemii: 2020-2021 w porównaniu do danych z lat poprzedzających może wskazać istotne odchylenia sytuacji społecznej i gospodarczej spowodowane zarówno samą pandemią jak i środkami zaradczymi, które zostały w walce z nią podjęte. Szczególnie interesujące będą tu analizy zmian struktury gospodarki miasta, sytuacji na rynku pracy, budżetu miasta, preferencji komunikacyjnych, aktywności gospodarczej i stanu zdrowia</p>		
---	--	--

mieszkańców. Analiza taka mogłaby w szczególności potwierdzić lub zanegować występowanie w Radomiu tendencji, które hipotetycznie mogą być skutkiem pandemii, w tym takich, które już zostały stwierdzone w innych ośrodkach miejskich. Spośród rozpoznanych już w Polsce i na świecie skutków pandemii, których występowanie lub prawdopodobieństwo może dotyczyć także i miasta Radomia, wskazać należy zwłaszcza na: a) długoterminowe skutki demograficzne i zdrowotne (skrócenie średniej długości życia, trwałe skutki powikłań po infekcji, oddziaływanie kryzysu i związanych z nim zmian na zdrowie psychiczne, itp.); b) rozwój komunikacji elektronicznej (telepraca, nauka zdalna, informatyzacja usług, itp.) pociągający za sobą zmiany struktury zatrudnienia, zapotrzebowania na nieruchomości komercyjne (biurowe, handlowe, usługowe, logistyczne), form spędzania czasu wolnego, itp.; c) rozwój branż gospodarki związanych z komunikacją elektroniczną, logistyką, handlem elektronicznym z dostawą do domu lub do punktu dystrybucyjnego w okolicy miejsca zamieszkania; d) kryzys branż: turystycznej, gastronomicznej, kultury i rozrywki, tradycyjne formy handlu detalicznego i usług dla ludności; e) zmiana preferencji komunikacyjnych (spadek atrakcyjności transportu zbiorowego, preferencja dla środków umożliwiających zachowanie dystansu społecznego); f) wzrost zapotrzebowania na tereny rekreacyjne i przestrzenie publiczne umożliwiające zachowanie dystansu społecznego. Ad. 4.: Diagnozy opisane w ad. 2 i 3 mogą skutkować odpowiednią weryfikacją strategicznych celów i kierunków rozwoju miasta.

	<p>Zidentyfikowane trendy zmian struktury demograficznej i gospodarczej winny być odpowiednio uwzględnione w strategii rozwoju miasta. Przykładowo: skutki pandemii mogą zmanifestować się poprzez zniweczenie szans rozwoju branży turystycznej i usługowej, która miała być stymulowana uruchomieniem portu lotniczego. Mocą przesłanką dla takiej konstatacji jest choćby obniżenie prognozowanej przez PPL skali operacji lotniczych dla portu lotniczego Warszawa-Radom. Strategia oparta na działaniach nakierowanych na wygospodarowanie i udostępnienie lokalizacji pod funkcje biurowe czy tradycyjnego handlu także może nie doprowadzić do oczekiwanych efektów rozwojowych.</p> <p>Diagnoza pandemicznych i post-pandemicznych zagrożeń dla funkcjonowania usług miejskich także winna wskazać kierunki odpowiednich działań zapobiegawczych. Np. działania nakierowane na poprawę jakości usług społecznych czy transportu zbiorowego powinny przeciwdziałać odpływowi użytkowników tych sektorów usług miejskich. Poprawa efektywności energetycznej struktur miejskich, zmniejszenie kosztów obsługi infrastrukturalnej i transportowej, poprawa dostępności terenów rekreacyjnych, bezpieczeństwa publicznego czy jakości przestrzeni publicznych winny przeciwdziałać spadkowi atrakcyjności miasta jako miejsca zamieszkiwania.</p>		
131.	<p>Powinna nastąpić zmiana brzmienia argumentu lub jego relokacja do słabych stron. Zmiana brzmienia: „Sieć ścieżek rowerowych zapewniająca niedostateczną możliwość płynnego przemieszczania się rowerem pomiędzy dzielnicami – brak ciągłości sieci”</p>	<p>Wartość wskaźnika, która jest wyższa niż dla całego województwa nie może być miarodajnym wskaźnikiem rozwinięcia dróg rowerowych. Konieczna jest bardziej złożona analiza obejmująca to jak poszczególne elementy sieci są ze sobą połączone - jak duża jest ich spójność. Ważnym jest też upewnienie się czy sieć zapewnia bezpieczne i wygodne poruszanie się pomiędzy dzielnicami oraz w kierunku centrum (patrz. pkt. 2.1. „Wytyczne organizacji ruchu bezpiecznego ruchu drogowego. Podręcznik.”, str. 17,</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. W silnych stronach pozostawiono pierwotny zapis, natomiast dodano proponowany zapis jako słabą stronę.</p>

		Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, W-wa 2019). Sieć dróg istniejąca w mieście Radom nadal nie charakteryzuje się dostateczną ciągłością, która umożliwiłaby wykorzystanie roweru jako komfortowego i bezpiecznego alternatywnego środka komunikacji w naszym mieście. Dobrą praktyką byłoby zamiast porównywania się do nic nie mówiących wskaźników, zaczerpnięcie wzorów z rozwiązań zagranicznych – np. strategii rozwoju sieci rowerowej miasta Utrecht (Holandia). Miasto Radom już teraz ma wiele świetnych dróg rowerowych, którym brakuje jedynie sensownego połączenia pomiędzy sobą. Radom może stać się prawdziwym rajem dla rowerzystów wiodącym prym w Polsce przy odrobinie większym wsparciu Władz. Zapewni to możliwość przesiadania się mieszkańców z pojazdów samochodowych na rowery w celach nie tylko rekreacyjnych ale też w dojazdach do pracy, zakupy itp. Jednocześnie miasto stanie się bardziej komfortowe – ograniczone zostaną zanieczyszczenia oraz hałas – jak zakładają główne filary przedmiotowego opracowania.	
132.	Zmiana brzmienia na: „Realizacja celu operacyjnego przez inwestycje obejmujące zakres dostępności komunikacyjnej i transportu, w tym przede wszystkim uprzywilejowanie ruchu pieszego i rowerowego na rzecz ruchu zmotoryzowanego.”	Cel „Miasto Zielonej Mobilności” nie powinno zakładać rozwoju ruchu zmotoryzowanego. Jest to sprzeczne z ideą.	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano proponowany zapis, zachowując jej sens. Powiązано z odpowiedzią do uwagi nr 4 w ramach formularza nr 5.
133.	Jednym z podstawowych celów władz miasta w zakresie kultury powinno być przekształcenie Radomskiej Orkiestry Kameralnej w orkiestrę symfoniczną o charakterze filharmonicznym.	W obecnej postaci orkiestra miejska nie spełnia ograniczone funkcje kulturowe. Spośród miast w swojej kategorii Radom jest jedynym, które nie posiada stałej orkiestry symfonicznej z salą o standardzie filharmonicznym.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga wykracza poza zakres Strategii, gdyż wskazuje na zmianę formy prawnej, co nie może być rozstrzygane w tego typu dokumencie.
134.	W zakresie organizacji bibliotek działających na terenie Radomia władze miejskie powinny współdziałać z władzami województwa. Celem powinna być tu nawiązanie współpracy pomiędzy dwoma najważniejszymi bibliotekami nieuczelnianymi Radomia - Miejską Biblioteką Publiczną oraz Biblioteką Pedagogiczną w Radomiu.	W celu u zwiększenia atrakcyjności obu księgozbiorów, a także mając na względzie poprawę ich dostępności oraz poprawę jakości obsługi czytelników miasto Radom i samorząd województwa mazowieckiego powinny wspólnie nabyć obiekt patelekomunikacyjny położony przy ulicy Piłsudskiego 14/16 (link do ogłoszenia o sprzedaży nieruchomości: https://www.nieruchomosci.orange.pl/szczegoly_ogloszenia/1265/0/T03472) w celu jego adaptacji na siedzibę zespolonych i posiadających wspólną czytelnię, choć zachowujących odrębność instytucjonalną księgozbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Biblioteki Pedagogicznej.	Uwaga nieuwzględniona w zakresie szczegółowego rozwiązania dotyczącego jednej lokalizacji dla obu bibliotek. Treść uwagi w zakresie nawiązywania współpracy ma swoje odzwierciedlenie w zapisach dokumentu odnoszących się m.in. do współpracy międzysamorządowej.
135.	We współpracy z władzami województwa powinno pozyskać się w drodze zamiany nieruchomości lub wyznaczenia lokalizacji inwestycji celu publicznego budynek dawnego kina "Atlantic" zlokalizowany przy ulicy Moniuszki. We współpracy z władzami województwa należałoby	Umieszczenie siedziby tego typu instytucji w cennym pod względem architektonicznym i historycznym budynku zabytkowego kina jest ze wszech miar pożądane. Aktywizacja kulturalna, społeczne i gospodarcza dawnego kina stanowiłoby asumpt do faktycznej rewitalizacji nie tylko samego obiektu, ale także obszaru z nim sąsiadującego.	Uwaga nieuwzględniona w zakresie szczegółowego rozwiązania. Treść uwagi w zakresie nawiązywania współpracy ma swoje odzwierciedlenie w zapisach dokumentu odnoszących się m.in. do współpracy międzysamorządowej.

	<p>powołać Teatr Muzyczny, którego organizatorem byłby samorząd województwa, a który razem z Amfiteatrem, orkiestrą miejską oraz teatrem im. Kochanowskiego mógłby tworzyć sieć planowanego przez obecne władze miejskie, lecz wciąż niezrealizowanego "Radomskiego Centrum Kultury".</p>		
136.	<p>Potencjał kulturowy MCSW "Elektrownia" powinien zostać wzmocniony poprzez twórcze zagospodarowanie zdegradowanego obszaru zabudowy ograniczonego ulicami Narutowica, Traugutta oraz obszarem MCSW "Elektrownia".</p>	<p>Obecne, chaotyczne i zupełnie niereprezentacyjne zagospodarowanie tego terenu znacznie ogranicza potencjał miastotwórczy i reprezentacyjną funkcję wspomnianej instytucji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona w zakresie wpisania działania związanego z MCSW "Elektrownia" - uwaga wykracza poza zakres Strategii i nie może być rozstrzygnięta w tego typu dokumencie. Opisane działanie dotyczącym wykorzystania potencjału kulturowego różnych obiektów, instytucji mieści się w ramach celu operacyjnego I.3. Miasto ożywionej kultury, turystyki oraz sportu i rekreacji oraz celu operacyjnego III.1. Miasto racjonalnie zagospodarowanie.</p>
137.	<p>W odniesieniu do upamiętnienia "Radomskiego Czerwca" należałoby zabiegać u władz centralnych o powołanie instytucji upamiętniającej radomski protest 1976 roku oraz o budowę jej siedziby (w oparciu o konkurs architektoniczny SARP), sfinansowaną przez budżet państwa.</p>	<p>Powołanie instytucji kulturalno-naukowej której głównym celem statutowym byłoby pielęgnowanie i upowszechnianie pamięci i wiedzy o wydarzeniach Radomskiego Czerwca 1976 roku jest istotne przede wszystkim ze względu na wagę tych wydarzeń w kontekście historii najnowszej Polski oraz zasadniczy ich wpływ na odzyskanie przez Polskę wolności i przywrócenie w kraju ustroju demokratycznego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Rozwiązanie przedstawione w uwadze wymaga decyzji innych organów niż władze Miasta, w tym również w obszarze finansowania. Ponadto, Miasto podejmuje działania upamiętniające przedmiotowe wydarzenia historyczne, jak również chce pozostać odpowiedzialnym za dalsze promowanie tej części historii Radomia.</p>
138.	<p>Konieczne jest skonstruowanie narzędzi efektywnie wspomagających proces rewitalizacji historycznych dzielnic centralnych Radomia. Proponowane działania (wybór): 1) we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Warszawie należy zdefiniować grupę najważniejszych zabytków, w stosunku do których przyznanie dofinansowania na potrzeby</p>	<p>Jedynie działania systemowe mogą doprowadzić do skutecznej finalizacji procesu rewitalizacji obszarów zdegradowanych zlokalizowanych na obszarze Radomia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestie związane z rewitalizacją będą przedmiotem innego dokumentu, tj. Gminnego Programu Rewitalizacji. Odnośnie uchwały krajobrazowej Miasto podejmuje działania w tym zakresie (szczegółowe informacje w odniesieniu do uwagi nr 1, formularz nr 2).</p>

	<p>konserwacji byłoby priorytetem; 2) w oparciu o zawarty w procedowanym obecnie projekcie uchwały w sprawie granic, sposobu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Radomiu punkcie dotyczącym przyznania gminie miasta Radomia prawa pierwokupu nieruchomości znajdujących się na obszarze zdegradowanym należy wyznaczyć nieruchomości o znaczeniu strategicznym dla rewitalizacji, rozwoju kultury i budowy potencjału funkcjonalnego historycznych dzielnic centralnych Radomia i zainicjować proces ich planowego nabywania przez miasto. Inicjatywie tej powinno towarzyszyć powołanie stosownego funduszu; 3) należy powołać nowy, obejmujący centralne dzielnice historyczne Radomia park kulturowy, który będzie stanowił uzupełnienie organizowanego obecnie parku kulturowego "Stary Radom"; 4) należy przyjąć uchwałę krajobrazową obejmującą swoim działaniem obszar całego miasta; 5) w celu ożywienia Miasta Kazimierzowskiego i zachodniej części ulicy Żeromskiego miasto powinno nawiązać z UTH współpracę skutkującą ulokowaniem na tym obszarze części jednostek organizacyjnych i/lub dydaktycznych UTH. W tym samym celu miasto powinno nawiązać współpracę z delegaturami mazowieckiego urzędu marszałkowskiego oraz mazowieckiego urzędu wojewódzkiego.</p>		
139.	<p>W celu wzmożenia rewitalizacji obszarów zdegradowanych miasto powinno stworzyć portfolio nieruchomości - obiektów zabytkowych, nie zabytkowych i niezabudowanych - które mogłyby być zagospodarowane na potrzeby hoteli sieciowych. Jest to rzecz szczególnie istotna w kontekście rychłego</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane szczegółowe rozwiązania nie należą do właściwości dokumentu Strategii. Mogą być natomiast przedmiotem ustaleń innych dokumentów, w tym zwłaszcza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a w zakresie działań dot.</p>

	<p>uruchomienia portu lotniczego Warszawa-Radom. Na wzór Wrocławia i we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Warszawie miasto powinno stworzyć katalog historycznych obiektów hotelowych, w kontekście których przywrócenie funkcji hotelowych powinno być szczególnie wspierane (dotyczy to np. dawnych hoteli "Rzymskiego" i "Francuskiego" przy ul. Żeromskiego oraz "Europejskiego" przy placu Konstytucji 3 maja). Mając na uwadze dotychczasowe zapóźnienia Radomia w zakresie rozwoju bazy hotelowej miasto powinno ponadto wskazać lokalizacje, w których przy zachowaniu harmonii z historyczną zabudową dzielnic centralnych i twórczo ją uzupełniając mogłyby być zlokalizowane wertykalne dominanty urbanistyczne (za maksymalną ich wysokość powinno się uznać wysokość najważniejszej dominanty historycznej radomskiego Śródmieścia - katedry Mariackiej - wynoszącą 72 m). Jedną z najlepszych lokalizacji dla tego typu, wysokiego i przewyższającego śródmiejską zabudowę obiektu jest niezagospodarowany obecnie i zdegradowany narożnik ulic Traugutta i Narutowicza. Mając na uwadze wyjątkowe usytuowanie tego narożnika, przy sporządzeniu MPZP dla tego obszaru (P114. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszarów MIASTA RADOMIA - etap V) minimalna wysokość zabudowy dla tej lokalizacji powinna wynosić 60 m.</p>		<p>rewitalizacji obszarów zdegradowanych - gminnego programu rewitalizacji. Dokumenty te są jednak opracowywane w odrębnym trybie formalno-prawnym, zatem strategia nie może z góry przesądzać o ich wynikach.</p>
140.	<p>Konieczne jest zwiększenie ilości wielofunkcyjnych obiektów sportowych z pływalnią.</p>	<p>W wielu częściach Radomia dostęp do tego typu infrastruktury sportowej wciąż jest utrudniony.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o. jest w posiadaniu 3 pływalni, nie jest planowane zwiększanie liczby obiektów. Istniejące obiekty nie są wykorzystywane w pełni swoich możliwości.</p>

141.	<p>Potencjał, znaczenie i rola Miasta Kazimierzowskiego powinny zostać wzmocnione poprzez zlokalizowanie na jego obszarze wybranych jednostek organizacyjnych i dydaktycznych Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego.</p>	<p>Nadanie Miastu Kazimierzowskiemu funkcji "kampusu uniwersyteckiego" z pewnością zwiększyłoby jego potencjał i doprowadziłoby do aktywizacji społecznej i gospodarczej tej części miasta.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Miasto nie ma kompetencji do wskazywania lokalizacji "kampusu uniwersyteckiego" UTH. Obiekty znajdujące się na terenie Miasta Kazimierzowskiego są obiektami zabytkowymi wpisanymi do ewidencji. Proponowane rozwiązanie wymagałoby weryfikacji pod kątem wykonalności i zgodności z dopuszczalnym przeznaczeniem obiektów.</p>
142.	<p>Ze względu na ułomność radomskiego ośrodka akademickiego spowodowaną funkcjonowaniem na obszarze miasta tylko jednego, a do tego przymiotnikowego uniwersytetu, konieczne jest: 1) współdziałanie miasta z władzami UTH, województwa i państwowymi w kierunku rozwoju UTH w celu uzyskania możliwości utworzenia na jego bazie uniwersytetu klasycznego z pełnoprawnymi kierunkami humanistycznymi, społecznymi i wydziałem lekarskim, wyższej uczelni artystycznej oraz politechniki z kierunkami cieszącymi się ogólnopolską popularnością (np. architektura i budownictwo). 2) wzmocnienie roli dotychczas jedynej na obszarze Radomia i ziemi radomskiej instytucji umożliwiającej prowadzenie działalności badawczej w zakresie nauk humanistycznych, społecznych, artystycznych - Radomskiego Towarzystwa Naukowego - poprzez trwałe zapewnienie jego dofinansowanie przez samorząd województwa mazowieckiego (w taki sposób finansowane jest np. Kieleckie Towarzystwo Naukowe) oraz nieodpłatne udzielenie przez miasto stałej siedziby na obszarze Miasta Kazimierzowskiego.</p>	<p>Spośród ośrodków akademickich Radom jest jedynym miastem w swojej kategorii, które posiada jedną uczelnię państwową, której ofertę charakteryzuje daleko idąca niepełność. Proponowane działanie pozwoliłoby na stworzenie w Radomiu zrębów w pełni funkcjonalnego i wieloprofilowego, a przez to konkurencyjnego ośrodka akademickiego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Treść uwagi znajduje odzwierciedlenie w celu operacyjnym "Miasto perspektyw edukacyjnych i zawodowych" i zaproponowanych kierunkach działań. Podjęcie decyzji o realizacji tego typu działań należy do władz uczelni.</p>
143.	<p>Koniecznością jest budowa w Radomiu trzeciego szpitala o charakterze klinicznym.</p>	<p>Powstanie w Radomiu nowego szpitala klinicznego nie tylko zabezpieczyłoby potrzeby mieszkańców miasta i regionu w zakresie ochrony zdrowia, ale zapewniłoby też stabilne funkcjonowanie rozwój kierunku lekarskiego w Radomiu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. We wnioskach z diagnozy wskazuje się budowę szpitala jako jedno z możliwych rozwiązań problemów, jednakże nie rozstrzyga się</p>

			w Strategii wyboru wariantu inwestycyjnego ze względu na konieczne przeprowadzenie analiz formalno-prawnych i finansowych.
144.	Władze miejskie i wojewódzkie powinny dążyć do wyodrębnienia na terenie woj. mazowieckiego (na wzór administracji skarbowej) wojewódzkiego urzędu pracy z siedzibą w Radomiu, który swoim oddziaływaniem obejmowałby obszar mazowiecki-regionalny (wg podziału statystycznego NUTS 2).	Powołanie odrębnego dla regionalnej części województwa urzędu pracy pozwoliłoby na sprawne i skuteczne definiowanie problemów w zakresie bezrobocia na obszarze Radomia i regionu radomskiego – obszarów, na których występowanie tego problemu jest nasilone – dzięki czemu możliwa byłaby optymalizacja sposobu jego zwalczania, i dostosowanie ich do realiów regionalnej części województwa – jakże odmiennych od warunków panujących na obszarze aglomeracji warszawskiej.	Uwaga nieuwzględniona. Kwestia utworzenia wojewódzkiego urzędu pracy nie należy do kompetencji Miasta.
145.	W MPZP obejmujących tereny historycznych dzielnic centralnych powinny być wskazane punktowe obszary przeznaczone na zabudowę o charakterze dominant wertykalnych, których dopuszczalna wysokość byłaby wyższa niż typowa wysokość najbardziej popularnego typu zabudowy na przedmiotowym obszarze, czyli XIX-wiecznej kamienicy czynszowej o trzech kondygnacjach, lecz nie przekraczałaby 72 m (maksimum kontekstu historycznego dla historycznych dzielnic centralnych, wyznaczone wysokością najważniejszej ich dominaty - katedry Mariackiej). Realizacja dominant wertykalnych i innego typu wysokich budynków nie powinna być dopuszczalna na obszarze zachodniej ekspozycji historycznej sylwety Śródmieścia od strony drogi wojewódzkiej nr 735 (ulice Kielecka i Czarnieckiego na odcinkach pomiędzy ulicami Główną i Folwarczną).	Historyczne założenia dzielnic centralnych Radomia oparte są na relacjach pomiędzy horyzontalnym układem zabudowy czynszowej i dominantami wertykalnymi, ukształtowanymi zazwyczaj przez bryły zabytkowych świątyń. Współcześnie układ ten wymaga twórczego rozwinięcia – świadczą o tym postulaty inwestorów i strony społecznej dotyczące obecności wysokiej zabudowy o charakterze wielkomiejskim na obszarze centrum miasta. Należy przy tym wystrzegać się dominacji nowych dominant wertykalnych nad historycznymi – stąd postulat ograniczenia ich maksymalnej wysokości do wysokości najwyższej z dominant historycznych.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga została wskazana do części dotyczącej wniosków z diagnozy, jednakże tam nie rozstrzygano tak szczegółowych kwestii. Tego typu kwestie nie są przedmiotem Strategii, a np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak wskazuje również sam Autor uwagi. Dokumenty te są opracowywane w odrębnym trybie formalno-prawnym, zatem strategia nie może z góry przesądzać o ich wynikach.
146.	Sieć komunikacji zbiorowej Radomia należy uzupełnić o następujące elementy przewidujące: 1) rozbudowę transportu autobusowego; 2) stworzenie sieci transportu tramwajowego, komunikującego obszary dobrze prosperujące i zaludnione ze	Oferty komunikacji transportowej Radomia w żadnym wypadku nie można uznać za rozwiniętą (!). Transport w obrębie miasta wciąż opiera się przede wszystkim na indywidualnych środkach transportu - głównie autach osobowych - których nadmierne potoki skutecznie i trwale obniżają poziom życia w centralnych dzielnicach miasta, co w efekcie prowadzi do ich wyludnienia na rzecz dalszych dzielnic i pozamiejskich przedmieść oraz głębokiej marginalizacji.	Uwaga nieuwzględniona. Zakres propozycji przedstawionych w uwadze jest bardziej adekwatny do branżowych dokumentów z zakresu transportu, w tym dokumentów wyższego rzędu. Tego rodzaju ustalenia muszą opierać się na dokumentach branżowych, a jakiegokolwiek

	<p>zdegradowanymi i wymagającymi rewitalizacji. W kontekście obszarów zdegradowanych najważniejsze jest takie trasowanie linii tramwajowej w zachodniej części Śródmieścia, aby przebiegała ona przez zachodnią - najbardziej zdegradowaną - część ulicy Żeromskiego oraz Miasto Kazimierzowskie - ulicami Szewską-Rynkiem-Szpitalną (w kierunku wschodnim) oraz Reja (w kierunku zachodnim); 3) stworzenie kolei aglomeracyjnej, na której potrzeby z powodzeniem mogą być wykorzystywane zrealizowane w ostatnim czasie oraz planowane przystanki kolejowe na obszarze miasta. W kontekście aglomeracji Radomia funkcjonalność kolei aglomeracyjnej wzmacnia dodatkowo fakt, że najważniejsze, wschodnie ramię aglomeracji rozwinęło się właśnie wzdłuż linii kolejowej. We wspomnianym kontekście za istotne należy również uznać pozostałe ramiona aglomeracji radomskiej - północne, południowo-zachodnie oraz południowe.</p>		<p>odstępstwa od ustaleń tych dokumentów winny być umotywowane odpowiednimi analizami, które w uwadze nie zostały wskazane.</p> <p>Strategia uwzględni rozwiązania w zakresie transportu autobusowego.</p>
147.	<p>W kontekście rozwoju sieci dróg ekspresowych w okolicach Radomia, zarówno miasto jak i okoliczne gminy powiatu radomskiego powinny zabiegać o zastąpienie drogi krajowej nr 9 drogą ekspresową nr 9, w ramach której należy wybudować północno-wschodnią ekspresową obwodnicę Radomia.</p>	<p>Dzięki realizacji tej trasy miasto zostałoby otoczone pierścieniem funkcjonalnych, ekspresowych obwodnic podmiejskich, które zapewniłyby kompleksową obsługę drogową każdej części miasta, w tym portu lotniczego Warszawa-Radom i terenów przemysłowych w północnej i północno-wschodniej części miasta.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Rozwój sieci dróg ekspresowych nie jest przedmiotem tego dokumentu. Brak analiz uzasadniających konieczność wprowadzenia takiego rozwiązania. Zbyt szczegółowa tematyka uwagi dla tego rodzaju dokumentu. Zgłaszający uwagę w uzasadnieniu wskazuje na rozwiązanie problemu komunikacyjnego związanego z inwestycją dot. lotniska. W Strategii wskazuje się na inne rozwiązania w tym zakresie, uwzględniające istniejący układ komunikacyjny miasta.</p>
148.	<p>Sieć parków miejskich powinna zostać uzupełniona o nowe założenia tego typu w centralnej części miasta. Ze względów rekreacyjnych, ale także w kontekście rewitalizacji i porządkowania</p>	<p>W kontekście wytyczenia parku w bezpośredniej okolicy Miasta Kazimierzowskiego zasadność tego przedsięwzięcia wynika przede wszystkim z konieczności uporządkowania niezwykle chaotycznego otoczenia jednej z najcenniejszych części historycznego centrum miasta. Wytyczenie we wspomnianej lokalizacji parku przy wykorzystaniu procedury wyznaczenia lokalizacji celu publicznego jest stosunkowo</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowość zaproponowanych rozwiązań nie jest adekwatna do dokumentu, jakim jest Strategia, a np. do dokumentu wykonawczego jakim będzie plan</p>

	<p>zdegradowanej przestrzeni miasta Kazimierzowskiego i jego otoczenia pałaca jest potrzeba zorganizowania parku miejskiego na obszarze ograniczonym ulicami Limanowskiego, Wałową i Krakowską z kontynuacją po wschodniej stronie ulicy Limanowskiego, na odcinku pomiędzy ulicami Wałową i Reja (w miejscu ślepych oficyn zlokalizowanych pomiędzy ulicami Żytnią i Szpitalną). Poza dzielnicami centralnymi najpilniejsza jest potrzeba organizacji parku w dolinie Kosówki oraz przylegającego doń zachodu ogrodu botanicznego (działki o numerach ewidencyjnych 131/8; 131/9; 131/10; 131/12; 131/13).</p>	<p>łatwym rozwiązaniem.</p> <p>W przypadku planowanego już przez miasto ogrodu botanicznego zlokalizowanego pomiędzy doliną rzeki Mlecznej i ulicą Kielecką największym atutem są walory przyrodnicze tego terenu oraz bliskość jedynej na obszarze miasta, zabytkowego założenia pałacowo-parkowego na Wośnikach. Zasadność realizacji w tej lokalizacji ogrodu botanicznego wzmacniają dodatkowo plany pozyskania części wspomnianego założenia z pałacem Pruszków przez Muzeum im. Jacka Malczewskiego. Uzupelnienie planów muzeum proponowaną realizacją doprowadziłoby do stworzenia unikalnego w skali kraju założenia parkowego o wyjątkowych walorach przyrodniczych, historycznych, edukacyjnych i kulturowych.</p>	<p>rozwoju terenów zieleni. Zakres zaproponowanych rozwiązań będzie możliwy do rozpatrzenia na etapie wdrożeniowym Strategii. Zapis dot. utworzenia ogrodu botanicznego uwzględniono w opisie celu operacyjnego "Miasto racjonalnie zagospodarowane".</p>
149.	<p>Powszechna akceptacja "subregionalnej" roli Radomia jest błędem i w niedługiej perspektywie doprowadzi do pogłębienia dotychczasowych i pojawienia się nowych problemów miasta, z których niosąca największe zagrożenie jest ostateczna utrata funkcji regionalnych. W celu zapobieżenia takiemu rozwojowi wypadków władze miejskie powinny w porozumieniu z parlamentarzystami ziemi radomskiej oraz innymi samorządami regionu, a także organizacjami pozarządowymi dążyć do przywrócenia Radomiowi statusu ośrodka regionalnego. W obecnej sytuacji można to osiągnąć na dwa sposoby - poprzez podział obecnego województwa mazowieckiego na dwie jednostki administracyjne lub poprzez przeniesienie do Radomia jednego z dwóch pionów władz województwa mazowieckiego - samorządowej (urząd marszałkowski) lub rządowej (urząd wojewódzki). Działanie to powinno być podstawowym i ponadpartyjnym celem całej klasy politycznej Radomia i regionu radomskiego.</p>	<p>Jak obok.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona, nie wymaga zmian treści dokumentu. W dokumentach wyższego rzędu Radom nadal klasyfikowany jest jako ośrodek subregionalny. Sformułowana misja i wizja rozwoju nie wskazuje na akceptację subregionalnego charakteru Radomia. Podkreśla się aspiracje Miasta do uzyskania statusu ośrodka regionalnego.</p> <p>Treść uwagi proponuje rozwiązania, które nie są zależne wyłącznie od władz miasta. Jest to proces długofalowy, wymagający zmian formalno-prawnych oraz odpowiednich ustaleń w dokumentach wyższego rzędu, w związku z czym nie rozstrzyga się tej kwestii na poziomie Strategii rozwoju miasta.</p>

150.	Wśród celów strategicznych wymienionych w analizowanym dokumencie zabrakło osobnej kategorii jaką jest "Rewitalizacja".	Fakt, jakim jest potrzeba rewitalizacji zdegradowanych obszarów Radomia nie podlega dyskusji. Procesy destrukcyjne na obszarze miasta zaszły zaś tak daleko, że ich odwrócenie możliwe jest jedynie przy wykorzystaniu specjalnych i dedykowanych środków. Bez ich zdefiniowania i zastosowania żaden proces rewitalizacji na obszarze miasta nie powiedzie się.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach Strategii działania związane z rewitalizacją wyznaczono jako kierunek działań w ramach celu strategicznego i operacyjnego. Ponadto działania rewitalizacyjne zostały uwzględnione w obszarze strategicznej interwencji.
151.	Sieć Badawcza Łukasiewicz - Instytut Technologii Eksploatacji ul. K. Pułaskiego 6/10, 26-600 Radom, NIP: 796 003 58 05	Zmiana nazwy	Uwaga uwzględniona. Zmieniono nazwę podmiotu.

Poza ww. uwagami w trakcie konsultacji społecznych wpłynęło również pismo Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie (pismo z dnia 28.02.2022 r., znak WA.RZP.610.15.2022.AW). W przedmiotowym piśmie wskazano zakres informacji, które należy uwzględnić w dokumencie, jak również propozycje uzupełnień. Ponadto, wskazano m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodziowego oraz obszary zagrożenia powodziowego i prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi. Dodatkowo wskazano na zagadnienia związane z realizacją inwestycji oraz koniecznością respektowania przepisów ustawy Prawo wodne.

W treści Strategii uwzględniono adekwatnie informacje zawarte w ww. piśmie:

Treść pisma	Sposób odniesienia się do uwagi
<p>W projekcie należy wymienić dokumenty planistyczne, o których mowa w art. 315 pkt 1—3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. — Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy; 2) plany zarządzania ryzykiem powodziowym; 3) plan przeciwdziałania skutkom suszy. <p>Zgodnie z art. 326 ust. 1 ustawy, ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1—3, uwzględnia się w strategii rozwoju województwa, planach zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.</p>	<p>Treść strategii uzupełniono o informacje na temat dokumentów planistycznych, których ustalenia należy brać pod uwagę w strategii rozwoju gminy – wymieniono dokumenty planistyczne, o których mowa w art. 315 pkt. 1-3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz.2233, z późn. zm.), tj.: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym, plan przeciwdziałania skutkom suszy.</p>
<p>Proponujemy uwzględnienie w projekcie zagadnień dotyczących gospodarki wodnej na terenie gminy Miasto Radom, tj. ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków.</p> <p>Drugą ważną kwestią jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych.</p>	<p>Wprowadzono uzupełnienie do opisów Strategii – dopisano informacje o stosowaniu rozwiązań z zakresu ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z różnych źródeł, w tym rolniczych. Nie wpisywano jednak przykładów takich działań wymienionych w piśmie ze względu na stopień ich szczegółowości – niemniej podczas realizacji Strategii i poszczególnych działań wykonawczych, będą one brane pod uwagę.</p> <p>W przedstawionym do konsultacji opisie celów operacyjnych Strategii były przedstawione kwestie związane z gospodarowaniem wodami, jednakże opisy uzupełniono o treści dotyczące planowania działań zwiększających retencję wodną na obszarach zurbanizowanych, leśnych i rolniczych. Nie wpisywano jednak przykładów takich działań wymienionych w piśmie, ze względu na stopień ich szczegółowości – niemniej podczas realizacji Strategii i poszczególnych działań wykonawczych, będą one brane pod uwagę.</p>

Zgodnie z Aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016/2021 (aPGW), którego obowiązywanie zostało wydłużone, zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2368), gmina Radom, położona na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, znajduje się w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód:

1) Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- PLRW200017252592,
- PLRW200017252689,
- PLRW20001725269;

2) Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) PLGW200087.

Działania wg aPGW przypisane do kompetencji poszczególnych podmiotów, które mogą być istotne przy opracowywaniu strategii rozwoju gminy to:

a) działania do realizowania przez gminę:

- kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata,
- modernizacja oczyszczalni ścieków,
- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Radom,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych,

b) działania do realizowania przez właścicieli nieruchomości:

- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących,
- regularny wywóz nieczystości płynnych,
- budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków,

c) działania do realizowania przez właścicieli/użytkowników obiektów:

- coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia,

W piśmie wymieniono działania, wg Aktualizacji Planu Gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016 – 2021 (dalej: aPGW), którego obowiązywanie zostało wydłużone, przypisane do kompetencji poszczególnych podmiotów, które mogą być istotne przy opracowaniu strategii rozwoju gminy. Wymieniono zadania realizowane przez gminę, właścicieli nieruchomości, właścicieli /użytkowników obiektów, które dotyczą głównie gospodarki wodno – ściekowej.

Ze względu na stopień szczegółowości tych zadań, jak również obowiązki obecnie już realizowane, nie zostały one wprost przeniesione do Strategii. Niemniej w dokumencie strategicznym uwzględniono kierunki działań związane z rozwojem infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, przy realizacji których będą respektowane działania wskazane ww. aPGW.

Tereny Miasta i Gminy Radom na podstawie map zagrożenia powodziowego o godłach arkuszy: M-34-19-C-b-1, M-34-19-C-b-2, M-34-19-C-b-3, M-34-19-C-d-1, M-34-19-C-c-2, M-34-19-C-c-4, M34-19-C-d-3, M-34-19-C-d-4 udostępnionych do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Klimatu i Środowiska w dniu 22 października 2020 r. znajduje się częściowo na:

- 1) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie Q 10% (tj. prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 10 lat);
- 2) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie Q 1 % (tj. prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 100 lat);
- 3) na obszarze zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie Q 0,2% (tj. prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 500 lat).

Tereny zagrożone powodzią od rzeki Mleczna oraz od rzeki Pacynka występują na terenie obrębów geodezyjnych: Wincentów, Krzewień, Nowa Wola Gołębiowska, Huta Józefowska, Józefów, Gołębiów, Obozisko, Stare Miasto, Zamłynie, Halinów, Woźniki, Żakowice, Godów, Malczew, Idalin, Nowiny Malczewskie, Janiszpol.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią zostały zdefiniowane w art. 16 ust. pkt. 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tymi definicjami, za obszary szczególnego zagrożenia powodzią uważa się: – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat, – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, – obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne, – pas techniczny.

W związku z powyższym, na terenach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne obejmujące: gromadzenie ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowanie oraz lokalizowanie nowych cmentarzy.

W piśmie wskazano na zakazy obowiązujące m.in. na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, jak również obowiązki wynikające z ewentualnej realizacji zadań inwestycyjnych na takich obszarach – jak wskazano wcześniej podczas realizacji zapisów Strategii będą respektowane przepisy prawa, w tym ustawy Prawo wodne, a więc będą uwzględniane również zagadnienia omówione w przedmiotowym piśmie.

Ponadto informuję, że w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Organ dodatkowo informuje, że tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudnia zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Dodatkowo w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, którego obowiązywanie zostało wydłużone, zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2368), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, a w jego zakresie cel szczegółowy określony jako wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Mając na uwadze aktualne przepisy Prawa wodnego, wszystkie działania prowadzone na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uzyskania odpowiednich zgód i pozwoleń.

4.2. Uwagi zgłoszone w innej formie niż obowiązująca w trakcie konsultacji społecznych

Poniżej wskazane uwagi nie spełniały kryteriów formalnych obowiązujących w trakcie konsultacji społecznych „Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030”, tj. nie wpłynęły na obowiązującym formularzu, jak również wpłynęły poza obowiązującym terminem konsultacji. Szczegółowe odwzorowanie zgłoszonych uwag stanowi załącznik nr 7 oraz nr 8. do sprawozdania z konsultacji społecznych.

Mimo braków formalnych dokonano analizy zgłoszonych uwag pod kątem określenia możliwości ich wpływu na treść konsultowanego dokumentu. Poniżej przedstawiono wnioski z tej analizy.

Uwagi zgłoszone w formie e-mail z dnia 31.01.2022 r. (Załącznik nr 7 do sprawozdania z konsultacji społecznych).

W treści przesłanej uwagi:

1. Wskazano na postulat wyodrębnienia Radomia jako Miasta Wojewódzkiego – w Strategii, w tym wizji podkreśla się, że w 2030 r. miasto ma mieć znaczenie regionalne, w którym rozwija się funkcje ponadlokalne. Nie rezygnuje się z dążeń Radomia w tym zakresie, a wręcz przeciwnie podkreśla się jego aspiracje do bycia ośrodkiem regionalnym i ku temu będą kierowane działania w perspektywie najbliższych lat.
2. Występuje odwołanie do marki „Radom – siła w precyzji”, które nie było przedmiotem konsultacji.
3. Wymienia się obszary zadaniowe – w celach strategicznych i operacyjnych oraz wyznaczonych kierunkach działań, jak również ich opisie wskazuje się na rozwiązania w obszarze gospodarki mieszkaniowej, transportu publicznego, infrastruktury ochrony zdrowia, jak również infrastruktury edukacyjnej. Ponadto, wyznaczono cel operacyjny i kierunki działań związane z dostosowaniem usług, infrastruktury publicznej itp. do potrzeb starzejącego się społeczeństwa i zmian demograficznych. W związku z czym treść założeń strategicznych odzwierciedla tematykę poruszona w uwadze.

Pismo Izby Przemysłowo – Handlowej Ziemi Radomskiej (Załącznik nr 8 do sprawozdania z konsultacji społecznych).

Treść pisma	Sposób rozstrzygnięcia
Uwaga nr 1. Misja i wizja rozwoju oraz cele i kierunki działań – miasto perspektyw edukacyjnych i zawodowych	Treść z pisma nie stanowi uwagi, propozycji zmiany zapisów itp. Zgodnie z założeniem Strategia jest dokumentem strategicznym, kierunkowym, wyznaczającym planowane obszary działań i jednocześnie stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane problemy. Szczegółowy wykaz działań, konkretnych inwestycji będzie przedmiotem dalszych ustaleń. W opisie celu wskazano jakie działania będą podejmowane, czyli m.in. te wymienione w przedmiotowym piśmie, brak ich odzwierciedlenia we wskaźnikach nie oznacza jednak, że są one mniej ważne, bądź że nie będą realizowane. W opisie uwagi nie wskazano propozycji wskaźnika dla tych działań, w związku z czym uwagi nie uwzględniono.
Uwaga nr 2. Cel Strategiczny IV – Radom – centrum aktywności gospodarczej – 1 Miasto dobrych perspektyw	Uwaga uwzględniona. W pierwotnej treści dokumentu poddanej konsultacjom znajduje się informacja o podejmowaniu działań mających wspierać obecnie funkcjonujące na lokalnym rynku branże, jak również planuje się podejmować działania zmierzające do rozwoju obszarów gospodarki. Niemniej w treści dokumentu dodano informacje o podejmowaniu działań zmierzających do zabezpieczenia funkcjonowania istniejących branż, w które także wpisuje się branża związana z obróbką

	<p>metali. Szczegółowe rozwiązania znajdują swoje odzwierciedlenie w dokumentach branżowych/wykonawczych.</p> <p>W Strategii przywołano opis OSI w regionie radomskim i działania dla niego przypisane w Strategii Rozwoju Województwa w rozdziale przewidzianym dla OSI – jest to również element założeń strategicznych, stąd nie ma żadnej sprzeczności, w podejściu do tej tematyki w Strategii Miasta.</p>
<p>Uwaga nr 3. Cel Strategiczny IV – Radom – centrum aktywności gospodarczej – 2 Miasto rozpoznawalnej marki gospodarczej</p>	<p>Uwaga w zakresie wartości wskaźników została uwzględniona – zwiększono wartości wskaźników: średniookresowe oraz docelowe.</p> <p>W Strategii zostało wskazane jako jedno z działań prorozwojowych, istotnych dla lokalnej gospodarki działanie związane z wsparciem inicjatyw klastrowych, co jest również powiązane z potencjalnymi możliwościami pozyskania wsparcia zewnętrznego na tego typu inicjatywy. Strategia wskazuje istotność takich działań, natomiast szczegółowy zakres takich działań, ich forma, źródła finansowania itd. będą przedmiotem działań operacyjnych/wdrożeniowych.</p>

Pismo Stowarzyszenia „Kocham Radom” (Załącznik nr 8.1. do sprawozdania z konsultacji społecznych).

Treść pisma	Sposób rozstrzygnięcia
<p>Uwaga nr 1</p>	<p>Ocena dokumentu jako mało ambitnego jest oceną subiektywną. W treści przedstawionych do konsultacji dokumentów znajduje się odniesienie do utraty roli miasta wojewódzkiego, jak również kwestii zakwalifikowania miasta jako miasta średniego tracącego funkcje społeczno – gospodarcze. Również wybór miasta do analizy porównawczej uwzględnił te kryteria. W zakresie wizji rozwoju, jej brzmienia, jak również jej wizualizacji przez opis tego jak chcemy żeby miasto wyglądało po jej zrealizowaniu, w tym również przez pryzmat celów, wskazuje się i podkreśla aspiracje Radomia to odzyskania rangi miasta o znaczeniu regionalnym, w którym rozwijane są funkcje ponadlokalne.</p>
<p>Uwaga nr 2</p>	<p>Diagnoza strategiczna, jak również sam dokument Strategii został przygotowany z uwzględnieniem poradnika praktycznego opracowanego na zlecenie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Zgodnie z nimi diagnoza została przeprowadzona w ujęciu dynamicznym, zapewniając odpowiednią perspektywę czasową dla określenia trendów dla pewnych zjawisk, jak również w ujęciu porównawczym. Analiza komparatystyczna została przeprowadzona z uwzględnieniem miast spełniających podobne kryteria jak Radom, chociażby w zakresie utraty swojej funkcji po reformie administracyjnej czy zakwalifikowanie również do kategorii miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze itd. Zaproponowana w uwadze perspektywa czasowa 20-25 jest bardzo długa i uwzględniałaby m.in. okres prowadzenia diagnozy już wykonanej na potrzeby Strategii rozwoju miasta, który już się skończył, a której ewaluacja została wzięta pod uwagę podczas prac nad obecnym dokumentem. Wskazany w uwadze katalog miast, które można by uwzględnić w analizie porównawczej jest bardzo szeroki i różnorodny – ze względu na możliwość zastosowania różnych kryteriów doboru, zatem opisane w uwadze, w zasadzie kilka grup porównawczych pokazuje wielowariantowość doboru miast</p>

	<p>porównawczych, o której mowa poniżej. W diagnozie wskazano jakimi kryteriami się kierowano przy ich wyborze. Przyjęto również porównanie do najbliższego otoczenia oraz województwa i kraju, jak również w uzasadnionych przypadkach do Warszawy – w ww. poradniku sformułowano również takie zalecenie i opracowujący diagnozę zdecydował się je zastosować.</p> <p>Odnosząc się do podsumowania zawartego w uwadze, podkreśla się, że wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy, w tym analiza SWOT wskazuje na opisane w uwadze zagadnienia - oczywiście są inaczej sformułowane np. w uwadze wskazano na potrzebę budowy nowego szpitala (szpitali?) – problem dostrzeżony w ochronie zdrowia w zakresie dostępności do leczenia szpitalnego (m.in. niedostateczna liczba łóżek oraz specjalistów), a jako jedną z możliwości rozwiązania tego problemu może być budowa nowego szpitala albo np. rozbudowa istniejącej infrastruktury itd. Tego typu rozwiązania są zależne od wielu czynników i analiza wariantowa rozwiązania inwestycyjnego może wykazać dopiero co będzie najkorzystniejsze itd. Podobnie jest w innych kwestiach poruszonych w uwadze np. w zakresie szkolnictwa wyższego, czy wizji w której podkreśla się aspiracje Radomia do roli miasta regionalnego, rozwijającego funkcje ponadlokalne w różnych obszarach.</p>
Uwaga nr 3	<p>W opisie planowanych do realizacji celów strategicznych oraz operacyjnych, podkreśla się konieczność rozwijania i doskonalenia współpracy Radomia z samorządami, instytucjami, przedsiębiorcami, w tym także w obszarze Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego itd. Zaznacza się, że podejmowane będą działania zmierzające do nawiązywania nowych form współpracy, które będą mogły przyczynić się do rozwoju społeczno – gospodarczego miasta. W związku z powyższym treść uwagi ma swoje odzwierciedlenie w wielu zapisach dokumentu Strategii oczywiście w innym brzmieniu, ale zachowując jej ideę.</p>
Uwaga nr 4	<p>Kwestia poruszana w uwadze w zakresie Programu Polski Wschodniej, a według właściwej nazwy projektu Programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027 nie jest wskazana szczególnie wyeksponowana w Strategii, gdyż jest to program, z którego będzie można finansować inwestycje stanowiące realizację założeń Strategii. W zakresie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii wymieniono środki pochodzące z UE, a więc uwzględniono również przedmiotowy program. Miasto aktywnie uczestniczyło w pracach konsultacyjnych tego dokumentu. Ponadto cele strategiczne, operacyjne i przypisane im kierunki działań są zgodne z ustaleniami przedmiotowego programu i wpisują się w jego założenia.</p>
Uwaga nr 5	<p>Uwaga ma charakter opinii. Ponadto strategia jest dokumentem o charakterze strategicznym a nie operacyjnym/wdrożeniowym – temu służą dokumenty wykonawcze, projekty, programy, plany inwestycyjne, które będą elementem wdrażania założeń Strategii. Przedmiotowy dokument stanowi ukierunkowanie polityki rozwoju oraz wyznacza ramy do dalszych działań, które będą uszczegóławiane właśnie przez konkretne dokumenty wykonawcze, programy i projekty inwestycyjne.</p> <p>W związku z innymi uwagami, które wpłynęły wartości niektórych wskaźników zostały zmienione, w tym niektóre z tych przedstawionych w przedmiotowej uwadze.</p>

Uwagi z gmin sąsiednich

Poza ww. uwagami, uzyskano również odpowiedź na pisma skierowane do sąsiednich gmin. Pisma wpłynęły poza wyznaczonym terminem:

- Gmina Wolanów – brak uwag,
- Gmina Jedlińsk – brak uwag,
- Gmina Jedlnia - Letnisko – brak uwag,
- Gmina Skaryszew – w piśmie podkreśla się szczególnie konieczność współpracy między samorządami, w tym z Gminą Skaryszew. Współpraca ta ma dotyczyć różnych obszarów i przynosić wymierne korzyści zarówno miastu, jak i tym samorządom. W odpowiedzi na ten wniosek należy wskazać, że w Strategii zakłada się współpracę międzysamorządową, w tym z gminami ościennymi, w różnych obszarach. Planuje się podejmowanie działań zmierzających do rozwijania obecnej współpracy, jak również poszerzanie dotychczasowych obszarów wspólnych działań. Zatem wskazana uwaga ma swoje odzwierciedlenie w Strategii.

4.3. Uwagi zgłoszone podczas spotkania otwartego oraz spotkań online

Szczegółowy wykaz uwag / opinii zgłaszanych podczas spotkania otwartego oraz spotkań online znajduje swoje odzwierciedlenie w Załączniku nr 3, 4, 6 do Sprawozdania z konsultacji społecznych. Poniżej wskazano również uwagi i wnioski, które zostały przedstawione podczas spotkań online w dniach 28 stycznia oraz 7 lutego 2022 r., jak również podczas spotkania otwartego w dniu 2 lutego 2022 r.

W trakcie spotkania online w dniu 28 stycznia 2022 r. uczestnicy wskazali m.in. że cele określone w dokumencie są ogólnikowe, akceptowalne do szczegółowych założeń i działań. Ponadto założenia przyjęte w strategii są, ich zdaniem, odpowiednie, wymagają jednak uszczegółowienia. Podkreślono istotną rolę również organizacji pozarządowych w działaniach inwestycyjnych i rozwoju miasta.

Wnioski wskazane przez uczestników tego spotkania mają swoje odzwierciedlenie w założeniach strategicznych, w tym w celach operacyjnych i kierunkach działań. Strategia jest dokumentem wyznaczającym kierunki i możliwości rozwojowe miasta, jednak uszczegółowienie jej zapisów będzie mieć miejsce w dokumentach wykonawczych dla poszczególnych obszarów tematycznych. Wśród wyznaczonych celów operacyjnych wskazano również cel „Radom – miasto sprawnie zarządzane”, gdzie położono nacisk na zwiększanie partycypacji mieszkańców w zarządzaniu miastem, jak również na budowę partnerstw na rzecz rozwoju miasta. W tym zakresie planuje się działania zmierzające do pozyskiwania partnerów z różnych sektorów do planowania, realizacji i współfinansowania rozwoju miasta, a także włączanie ich w proces poprawy jakości przestrzeni publicznej i świadczenie usług na rzecz mieszkańców. Partycypacji obywatelskiej sprzyjać będzie m.in. wdrażanie i rozwój narzędzi elektronicznych do prowadzenia dialogu.

Podczas kolejnego spotkania w formie zdalnej, które odbyło się 7 lutego 2022 r., uczestnicy zadali pytania:

1. Czy jest możliwe zaproponować formy zaktywizowania mieszkańców Radomia do czynnego udziału w życiu miasta? Dlaczego jest tak słaby udział społeczności? Dlaczego NGO nie angażują się w życie miasta?
2. Czy wizje wskazywane w dokumencie były nakierowane przez władze miasta, czy to jest dokument zaproponowany przez firmę zewnętrzną? Czy pojawiła się wizja jak miasto ma wyglądać za 10 lat ze strony miasta?
3. Czy była wypracowana jakaś ścieżka tworzenia strategii?
4. Jaki był czas od momentu postawienia diagnozy?
5. Ile trwała praca nad strategią oraz opracowaniem celów, ile osób było zaangażowanych w tę pracę?
6. Dlaczego miasto zdecydowało się na wsparcie zewnętrznej firmy?
7. Czy i na ile Radni mieli okazję wypowiedzieć się na temat tworzenia dokumentu? Czy dopiero sesja rady będzie momentem do wypowiedzenia się?
8. Czy realizacja poprzedniej strategii została z ewaluowana przed stworzeniem nowej?
9. Co w Radomiu musi być, żeby ludzie tu zostawali, a inni się tu jeszcze osiedlali?
 - a) Co by było gdyby Radom był najbardziej bezpiecznym miastem w Polsce?
 - b) Czy Radom mógłby się stać najczystszy miastem w Polsce?

Nad treścią dokumentu pracował powołany Zespół, w skład którego weszło również 4 przedstawiciele Rady Miejskiej w Radomiu. Skład Zespołu został wskazany na pierwszych stronach Strategii. Członkami Zespołu są Zastępcy Prezydenta Miasta Radomia, Sekretarz, Dyrektorzy Wydziałów Urzędu Miejskiego, Kierownicy Biur oraz Dyrektor MPU. W prace nad dokumentem została zaangażowana firma zewnętrzna, ze względu na nowy pakiet przepisów prawnych dot. polityki rozwoju (nowelizacja ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju), które regulują zakres strategii rozwoju gminy. Opracowana diagnoza i określone na jej podstawie założenia strategiczne – wizja, misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań – stanowiły efekt współpracy powołanego Zespołu z firmą zewnętrzną. Prace nad diagnozą trwały kilka miesięcy.

Jak wskazano powyżej, w pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele Rady Miejskiej, więc mieli możliwość wypowiedzenia się na temat tworzenia diagnozy i strategii. Możliwość tą dają także konsultacje społeczne.

Dotychczasowa Strategia, tj. Strategia Rozwoju Miasta Radomia na lata 2008-2020, podlegała monitoringowi i ewaluacji. W tym celu sporządzane były sprawozdania z jej realizacji.

W diagnozie dostrzeżono problemy związane z aktywnością społeczną mieszkańców, stąd w celu strategicznym „Radom – miejsce wykorzystanych potencjałów” wyznaczono 2 cele związane z aktywnością społeczną mieszkańców i czynnym udziałem organizacji pozarządowych:

- Miasto społecznie przyjazne – przewiduje się pogłębienie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi i podmiotami integracji społecznej w celu podejmowania działań ukierunkowanych na włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Radom – miasto sprawnie zarządzane – w ramach którego zakłada się np. wdrażanie i rozwój narzędzi elektronicznych do prowadzenia dialogu.

Założenia strategiczne zawarte w dokumencie zakładają kierunki rozwojowe Miasta, w tym również bezpieczeństwo, uporządkowanie przestrzeni i jakość środowiska.

Zadane podczas spotkań online pytania nie miały wpływu na treść i kształt dokumentu Strategii.

W trakcie spotkania otwartego w dniu 2 lutego 2022 roku dyskutowano o kwestiach, które podnoszono również podczas spotkań online, np. współpraca i aktywizacja NGOów, proces powstawania strategii i kwestia zaangażowania mieszkańców, pracowników Urzędu Miejskiego, Radnych oraz Wykonawcy w proces tworzenia dokumentu.

Kilkukrotnie pojawiały się pytania i opinie dotyczące malejącej liczby mieszkańców miasta i sposobów przeciwdziałania zjawisku depopulacji (m.in. uczestnik nr 12 – zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji). Wyjaśniono, że problem depopulacji został przeanalizowany i dostrzeżony w diagnozie, w związku z czym w Strategii zaplanowano poprawę jakości istniejącej infrastruktury i świadczonych usług, w celu uatrakcyjnienia miasta dla mieszkańców, zwłaszcza osób młodych, by zachęcić do pozostawania w mieście lub osiedlania się w Radomiu. Ponadto wyznaczono działania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i uporządkowanie polityki przestrzennej miasta. Wskazano, że analizowano różne warianty demograficzne, podano szacowaną liczbę mieszkańców miasta w 2030 roku - dane te zawarte są m.in. w diagnozie.

W nawiązaniu do opinii uczestnika 2 w Strategii znajdują się kierunki działań dotyczące rozwijania i doskonalenia współpracy międzysektorowej (samorząd/przedsiębiorcy/uczelnie). Ponadto przewidziano rozwiązania z zakresu rozwoju e-usług, promowania stosowania nowych technologii itp.

Na spotkaniu poruszany był problem spływu powierzchniowego – w Strategii przewidziano kierunki działań związane z gospodarowaniem wodami na terenie miasta, w tym m.in. działania związane z szeroko pojętą retencją.

W zakresie opinii dotyczącej zwiększenia znaczenia usług telemedycznych dokonano wyjaśnienia, że zakres działań przewidzianych na okres obowiązywania Strategii nie ogranicza się do wprowadzenia teleporad, ale zakłada również zwiększenie usług w zakresie e-zdrowia, jak również doposażanie placówek w infrastrukturę teleinformatyczną. Uwagi powiązane z ochroną zdrowia dotyczyły również kierunku lekarskiego – informacje na temat tego kierunku kształcenia znalazły się w pierwotnej wersji Strategii. W dokumencie przewidziano cel operacyjny, zakładający m.in. zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej. W części diagnostycznej i we wnioskach z diagnozy ujętych w dokumencie Strategii wskazano m.in. na potrzebę dostosowania systemu opieki zdrowotnej w mieście do potrzeb starzejącego się społeczeństwa (np. geriatrya, hospicjum przyszpitalne, dzienne domy opieki). Tematyka zdrowia psychicznego jest również przedmiotem dokumentu branżowego (ochrony zdrowia psychicznego), w związku z tym nie uzupełniono opisów w tym zakresie.

Uwagi uczestnika nr 5 (zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji) - pytania uczestnika spotkania były bardzo szczegółowe a ich treść, jak również odpowiedź nie ma bezpośredniego odzwierciedlenia w Strategii, ze względu na szczegółowość zadanych pytań. Na spotkaniu udzielono odpowiedzi, że ceny za ciepło i energię nie stanowią wyłącznej decyzji RADPEC, gdyż mają na nie wpływ również ceny na rynkach paliw, jak również ustalenia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki oraz inne zmienne. Ceny energii elektrycznej i ciepła nie stanowią przedmiotu Strategii. Natomiast w dokumencie diagnozy wskazano informacje dotyczące konieczności prowadzenia działań podnoszących efektywność funkcjonowania systemów ciepłowniczych, w tym stosowania rozwiązań

proekologicznych. Powołano się również na plany inwestycyjne i rozwojowe Spółki RADPEC. Ponadto w ramach celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań wskazano takie dotyczące promowania i stosowanie odnawialnych źródeł energii, wprowadzania rozwiązań proekologicznych i wpływających na efektywność funkcjonowania systemów ciepłowniczych, które powinny przyczynić się do zmniejszenia kosztów dla użytkowników końcowych itp. Nie przychylnono się do uwagi uczestnika nr 12 (zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji) w zakresie rozszerzenia dokumentu o informacje dotyczące ilości rezerw ciepła - informacja ta nie wpływa na założenia strategiczne przedstawione w dokumencie.

W związku z pytaniami uczestnika 6 (zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji) poinformowano, że w ramach Strategii przewidziano cel operacyjny dotyczący odnawialnych źródeł energii, w który również wpisuje się montaż instalacji PV na budynkach szkolnych. Treść uwagi ma odzwierciedlenie w dokumencie. Podobnie w zakresie edukacji przewidziano kierunki działań mające dostosować kształcenie do potrzeb lokalnego rynku pracy, co będzie również atrakcyjne dla młodych ludzi.

Wskazano, że jednym z możliwych rozwiązań problemu z dostępnością ochrony zdrowia w zakresie leczenia szpitalnego jest budowa szpitala. Wskazana propozycja rozwiązania ma również odzwierciedlenie w dokumencie.

W odniesieniu do kwestii atrakcyjności turystycznej (uczestnik 6 i 8 – zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji) poruszono m.in. temat profilu turysty i wskazano, że jedną z możliwości rozwoju turystyki na terenie Radomia jest forma turystyki jednodniowej/weekendowej. Wskazano również na kwestie szlaków turystycznych i Piotrówki. Udzielając odpowiedzi wskazano, że w zapisach dokumentów przedstawionych do konsultacji, m.in. w diagnozie i analizie SWOT, dostrzeżono potencjał do rozwoju tej formy turystyki na terenie Radomia. Uwaga ta ma swoje odzwierciedlenie także w celu strategicznym i operacyjnym "Miasto ożywionej kultury, turystyki oraz sportu i rekreacji", jak również w celu "Miasto zielonej mobilności". Kwestia zamku została wyjaśniona podczas spotkania przez pracownika Urzędu Miejskiego.

W stosunku do uwagi uczestnika nr 7 (zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji) wskazano, że przedstawiony pomysł może być propozycją zgłoszoną do budżetu obywatelskiego. Pomysł ten nie został ujęty w dokumencie Strategii ze względu na jego wysoki stopień szczegółowości, ale będzie brany pod uwagę na etapie wdrażania zapisów dokumentu w obszarze poprawy jakości powietrza na terenie miasta.

Uczestnik nr 9 (zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji) również wskazał na słabą edukację na poziomie wyższym. Problem ten zidentyfikowano na etapie diagnostycznym, także analizy SWOT. Założenia strategiczne w perspektywie roku 2030 zakładają wzmocnienie współpracy Miasta z radomskimi uczelniami.

W zakresie uwagi dotyczącej ochrony przyrody zgłoszonej przez uczestnika nr 10 (zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji), poinformowano że w celach strategicznych i operacyjnych przewiduje się działania zmierzające do ochrony przyrody, w tym m.in. ochrony bioróżnorodności etc. Zatem uwaga w tym zakresie ma swoje odzwierciedlenie w dokumencie. Natomiast w zakresie ochrony zwierząt, w tym ich

bezdumności, poinformowano że ta tematyka jest przedmiotem dokumentów branżowych, już istniejących.

Uwagi uczestnika 11 (zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji) zostały uwzględnione w zakresie wartości wskaźników. Nie uwzględniono jedynie zmiany jednostki miary dla wskaźnika "Liczba nowych instalacji OZE".